

Kalajoen rannikon Natura 2000 -alueiden hoito- ja käyttösuunnitelma 2012–2022

Käännös: Cajsa Rudbacka-Lax

Kansikuva: Lepänen. Kuva Arja Halinen

© Metsähallitus 2012

ISSN-L 1796-2943

ISSN 1796-2943 (verkkojulkaisu)

ISBN 978-952-446-934-0 (verkkojulkaisu)

Kalajoen rannikon Natura 2000 -alueiden hoito- ja käyttösuunnitelma 2012–2022

KUVAILELEHTI

JULKAISIJA	Metsähallitus	JULKAISUAIKA	2012
TOIMEKSIANTAJA	Metsähallitus	HYVÄKSYMISPÄIVÄMÄÄRÄ	29.12.2011
LUOTTAMUKSELLISUUS	julkinen	DIARINUMERO	563/623/2011
SUOJELUALUETYYPPI/ SUOJELUOHJELMA	Natura 2000, harjijensuojeluohjelma, lehtojensuojeluohjelma, lintuvesiensuojeluohjelma, rantojensuojeluohjelma		
ALUEEN NIMI	Kalajoen rannikon Natura-alueet		
NATURA 2000 -ALUEEN NIMI JA KOODI	Kalajoen suisto FI 1000012, Maristonpakat FI 1000058, Vihas–Keihäslahti FI 1000007, Siiponjoki FI 1000040, Rahjan saaristo FI 1000005		
ALUEYKSIKKÖ	Pohjanmaan luontopalvelut		
TEKIJÄ(T)	Metsähallitus		
JULKAISUN NIMI	Kalajoen rannikon Natura 2000 -alueiden hoito- ja käyttösuunnitelma 2012–2022		
TIIVISTELMÄ	<p>Kalajoen rannikon Natura 2000 -alueet sijaitsevat Keski-Pohjanmaalla, Perämeren rannalla. Suunnitelma kattaa viisi Natura-aluetta, joista suurin, Rahjan saaristo, on pääosin valtion omistuksessa. Aluetta hoitaa Metsähallituksen Pohjanmaan luontopalvelut. Kalajoen suisto ja Vihas–Keihäslahti on pääosin perustettu yksityisiksi luonnonsuojelualueiksi. Maristonpakoilla ja Siiponjoen varressa suojelu toteutetaan lähinnä maa-aineslain (555/1981) keinoin, eikä luonnonsuojelualueita perusteta. Natura-alueiden ohella suunnitelma käsittelee Vihaspauhaa, joka on luonnonsuojelulain (1096/1996) nojalla rajattu luontotyyppi. Suunnittelun alueen pinta-ala on 9 673 ha, josta 7 694 ha on vesialuetta.</p> <p>Kalajoen rannikon Natura-alueet on merkittävä maankohoamisrannikon ja saariston luontokokonaisuus. Pääosa suunnittelun alueesta on luonnontilaisia alueita, joita etenkin manner-rannoilla kuitenkin ympäröi tiivis loma-asutus luoden paineita alueiden käytölle ja luontotarvojen suojelulle. Natura-alueiden keskeisiä arvoja ovat saaristoluento, perinnebiotoopit, kulttuuriperintö, virkistyskäyttö, luontomatkailu, geologia ja linnusto. Keskeisiin arvoihin kohdistuvat uhat on analysoitu, ja suunnitelmassa on asetettu päämäärät uhkien torjumiseksi sekä alueiden kehittämiseksi.</p> <p>Perinteisen karjanhoidon muovaamat luontotyypit ja perinnemaisemat sekä luontaisesti avoimet luontotyypit säilytetään. Entisiä laitumia, nummia, niittyjä ja hakamaita hoidetaan laiduntamalla ja raivaamalla yhteistyössä paikallisten karjankasvattajien kanssa. Rakennettua kulttuuriympäristöä suojellaan näytekkunana entisaikojen saaristolaiskulttuuriin, ja rakennuksia kunnostetaan entistävin menetelmin. Muinaismuistokohteille laaditaan hoitosuunnitelma.</p> <p>Maankäytön suunnittelussa ja ohjauksessa huomioidaan monikäyttö sekä pyritään kokonaisuvaltasiin ratkaisuihin. Maanomistajille tiedotetaan monikäytön huomioivasta metsäsuunnittelusta, ja vilkkailla ulkoilualueilla Maristossa ja Siiponjokivarressa ulkoilureittien suunnittelussa käsitellään useita eri liikuntamuotoja. Luvatonta maastoliikennettä pyritään vähentämään. Rantojen luonnontila ja virkistyskäyttömahdollisuudet turvataan. Ruoppauksille laaditaan yleissuunnitelma, jossa huomioidaan sekä suojeluarvot että rantojen virkistyskäyttö.</p> <p>Luonnonsuojeluohjelmien tavoitteet toteutetaan, ja suojelualueiden hallinto järjestetään selkeällä ja läpinäkyvällä tavalla. Rahjan luonnonsuojelualueen perustamisessa huomioidaan saariston kulttuuriperintö ja perinteiset luonnonkäyttötavat. Matkailua ja virkistyskäyttöä kehitetään yhteistyössä paikallisten toimijoiden kanssa. Saaristolaiskulttuurin säilymistä edistetään, ja saariston omaleimaista kulttuuriperintöä tehdään tunnetuksi mm. alueen matkailussa.</p> <p>Luonnon virkistyskäyttö ja suojelu sovitetaan yhteen. Kävijöitä ohjataan opastuksella ja retkeilypalveluiden sijoittamisella sekä reittisuunnittelulla alueille, joilla luonto kestää kasvavan käyntimäärän. Kestävää luontomatkailua edistetään yhteistyössä paikallisten matkailuyrittäjien kanssa. Meriluontokeskuksessa, luontokohteilla ja yhteistyökumppaneiden toimipaikoissa järjestetään tapahtumia sekä tehdään asiakasneuvontaa ja opastusta. Meriluontokeskus on keskeinen luontoa ja kulttuuriperintöä, retkeilyä, luonnonsuojelua, luontomatkailua ja ympäristökasvatusta koskevan tiedon jakelukanava. Kalajoen luontokohteiden ohella se tarjoaa tietoa Perämeren alueen luonnosta ja retkeilykohteista.</p>		
AVAINSANAT	suojelualueiden hoito ja käyttö, osallistava suunnittelu, maankäytön suunnittelu, Natura 2000		
MUUT TIEDOT	Suunnitelman ovat kirjoittaneet Saara Airaksinen, Arja Halinen, Reijo Hirvonen, Eero Laukkanen, Marko Sievänen, Jukka Stolp ja Päivi Tervonen.		
SARJAN NIMI JA NUMERO	Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja C 119		
ISSN-L ISSN (VERKKOJULKAISU)	1796-2943 1796-2943	ISBN (VERKKOJULKAISU)	978-952-446-934-0
SIVUMÄÄRÄ	109 s.	KIELI	suomi
KUSTANTAJA	Metsähallitus	PAINOPAIKKA	
JAKAJA	Metsähallitus, luontopalvelut	HINTA	

PRESENTATIONSBLAD

UTGIVARE	Forststyrelsen	UTGIVNINGSDATUM	2012
UPPDRAGSGIVARE	Forststyrelsen	DATUM FÖR GODKÄNNANDE	29.12.2011
SEKRETESSGRAD	Offentlig	DIARIENUMMER	563/623/2011
TYP AV SKYDDSSOMRÅDE/ SKYDDSPROGRAM	Natura 2000, åsskyddsprogrammet, lundskyddsprogrammet, fågelskyddsprogrammet, strandskyddsprogrammet		
OMRÅDETS NAMN	Naturaområdena på kusten i Kalajoki		
NATURA 2000-OMRÅDETS NAMN OCH KOD	Kalajoen suisto FI 1000012, Maristonpakat FI 1000058, Vihas–Keihäslahti FI 1000007, Siiponjoki FI 1000040, Rahjan saaristo FI 1000005		
REGIONENHET	Österbottens naturtjänster		
FÖRFATTARE	Forststyrelsen		
PUBLIKATION	Skötsel- och användningsplan för Natura 2000-områdena på kusten i Kalajoki 2012–2022		
SAMMANDRAG	<p>Natura 2000-områdena på kusten i Kalajoki ligger i Mellersta Österbotten, på Bottenvikens kust. Planen omfattar 5 Natura-områden, av vilka det största, Rahja skärgård, i huvudsak ägs av staten. Området sköts av Forststyrelsens Österbottens naturtjänster. Kalajoki delta och Vihas–Keihäslahti har i huvudsak inrättats som privata naturskyddsområden. Skyddet av Maristonpakat och Siiponjoki genomförs i första hand med stöd av marktäcktslagen (555/1981), och inga naturskyddsområden inrättas. Utöver Natura-områdena omfattar planen Vihaspauha, som är en naturtyp som är avgränsad med stöd av naturvårdslagen (1096/1996). Planeringsområdenas areal är 9 673 ha, varav 7 694 ha är vattenområden.</p> <p>Natura-områdena på kusten i Kalajoki utgör en betydande naturhelhet som består av landhöjningskusten och skärgården. Största delen av planeringsområdet är områden i naturtillstånd, som framför allt på fastlandskusten omges av en tät semesterbosättning som medför tryck på användningen av områdena och skyddet av naturvärdena. Natura-områdenas centrala värden är skärgårdsnaturen, vårdbiotoperna, kulturarvet, rekreationen, naturturismen, geologin och fågellivet. De hot som riktar sig mot de viktigaste värdena har analyserats, och planen innehåller mål för bekämpningen av hoten och utvecklingen av områdena.</p> <p>De naturtyper och vårdbiotoper som formats av traditionell boskapsskötsel samt de naturligt öppna naturtyperna bevaras. Tidigare betesmarker, hedar, ängar och hagmarker sköts genom bete och röjning i samarbete med lokala boskapsuppfödare. Den byggda kulturmiljön skyddas som ett skådefönster för forna dagars skärgårdskultur, och byggnaderna istandsätts genom restaurering. En skötselplan utarbetas för fornminnesobjekten.</p> <p>I planeringen och styrningen av markanvändningen beaktas mångbruk samt eftersträvas övergripande lösningar. Markägarna informeras om skogsbruksplanering som tar hänsyn till mångbruk, och på de livliga friluftsområdena i Maristo och invid Siiponjoki behandlas flera olika motionsformer när friluftsleder planeras. Strävan är att minska den olovliga terrängtrafiken. Naturtillståndet och rekreativmöjligheterna på stränderna tryggas. För muddringar utarbetas en översiktsplan som beaktar både skyddsvärdena och rekreationen på stränderna.</p> <p>Naturskyddsprogrammets mål uppnås och förvaltningen av skyddsområdena ordnas på ett tydligt och genomskådligt sätt. När Rahja naturskyddsområde inrättas beaktas skärgårdens kulturarv och de traditionella sätten att använda naturen. Turismen och rekreationen utvecklas i samarbete med lokala aktörer. Skärgårdskulturens bevarande främjas och skärgårdens särpräglade kulturarv görs känt bl.a. för turisterna som besöker området.</p> <p>Rekreationen i naturen och naturskyddet samordnas. Besökarna styrs med hjälp av information och guidning, friluftstjänsternas placering samt ledplaneringen till områden där naturen klarar av flera besökare. Hållbar naturturism främjas i samarbete med lokala turistföretagare. I havsnaturcentret, på naturobjekten och samarbetsparternas verksamhetsställen ordnas evenemang samt kundrådgivning, information och guidning. Havsnaturcentret är den centrala distributionskanalen för information om natur och kulturarv, friluftsliv, naturskydd, naturturism och miljöfostran. Vid sidan av naturobjekten i Kalajoki erbjuder det information om naturen och friluftsobjekt i Bottenvikenområdet.</p>		
NYCKELORD	skötsel och användning av skyddsområden, deltagande planering, planering av markanvändningen, Natura 2000		
ÖVRIGA UPPGIFTER	Planen har skrivits av Saara Airaksinen, Arja Halinen, Reijo Hirvonen, Eero Laukkanen, Marko Sievänen, Jukka Stolp och Päivi Tervonen.		
SERIENS NAMN OCH NUMMER	Metsähallituksen luonnonuojelujulkaisuja. Sarja C 119		
ISSN-L ISSN (ONLINE)	1796-2943 1796-2943	ISBN (ONLINE)	978-952-446-934-0
SIDANTAL	109 s.	SPRÅK	finska
FÖRLAG	Forststyrelsen	TRYCKERI	
DISTRIBUTION	Forststyrelsen, naturtjänster	PRIS	

SISÄLLYS

NYKYTILAN KUVAUS.....	13
1 Suunnittelualueen kuvaus ja suunnittelutilanne.....	13
2 Suojelutarkoitus.....	22
3 Osallistaminen.....	25
4 Vesistöt ja merialueet.....	27
5 Geologia.....	30
6 Natura 2000 -luontotyytit.....	31
7 Lajisto.....	36
8 Kulttuuriperintö.....	37
9A Luonnon virkistyskäyttö: retkeily ja luontomatkailu.....	40
9B Luonnon virkistyskäyttö: opastusviestintä.....	44
10 Erätalous: nykytila.....	46
11 Tutkimus.....	48
12 Muu luonnonvarojen käyttö, rasitteet, käyttöoikeudet ja sopimukset.....	49
KESKEISET ARVOT JA UHAT.....	52
13 Keskeiset suojelu- ja käyttöarvot.....	52
14 Uhka-analyysi.....	53
TAVOITTEENASETELU.....	56
15 Uhkatekijöiden torjuminen.....	56
16 Kehittämismahdollisuudet.....	58
17A Vyöhykejako: retkeily- ja luontomatkailuvyöhyke.....	59
17B Vyöhykejako: syrjävyöhyke.....	60
17C Vyöhykejako: rajoitus- ja luonnonarvovyöhykkeet.....	61
TOTEUTUS.....	63
18 Luonnonsuojelun ja -hoidon toimenpiteet.....	63
19 Kulttuuriperinnön suojelun toimenpiteet.....	65
20A Luonnon virkistyskäyttö: retkeilyn ja luontomatkailun toimenpiteet.....	67
20B Luonnon virkistyskäyttö: palveluvarustus.....	69
21 Erätalouden toimenpiteet.....	72
22 Muut luonnonvarojen ja alueiden käytön toimenpiteet.....	74
23 Hallinto.....	77
24 Rakennuskanta.....	79
25 Resurssit.....	80
YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTI.....	82
26 Ympäristövaikutusten arviointi.....	82
SEURANTA.....	85
27A Suunnitelman toteutuksen seuranta.....	85
27B Suunnitelman vaikuttavuuden seuranta.....	88
LÄHTEET.....	90
LIITTEET.....	91
Liite 1. Yksityisten suojelualueiden rauhoitusmääräysten yhteenveto.....	92
Liite 2. Natura 2000 -alueittaiset luontotyytit.....	97
Liite 3. Suunnittelualueella esiintyvät uhanalaiset ja direktiivilajit.....	101
Liite 4. Lausuntokooste.....	105
Liite 5. Metsähallituksen vahvistuskirje.....	109

YHTEENVETO

Suunnittelalueen nimi, sijainti ja pinta-ala

Suunnitelma kattaa viisi Kalajoen kaupungissa sijaitsevaa Natura 2000 -aluetta: Kalajoen suisto, Maristonpakat, Vihas-Keihäslahti, Siiponjoki, Rahjan saaristo. Lisäksi suunnitelmassa käsitellään Vihaspauhaa, Mikkonlahden lintuvesien suojelualuetta sekä Laurin ja Pikku Laurin saaria. Suunnittelalueen pinta-ala on 9 673 ha.

I Nykytilan kuvaus

Kalajoen rannikon Natura-alueet on merkittävä maankohoamisrannikon ja saariston luontokokonaisuus. Pääosa suunnittelualueesta on luonnontilaisia alueita, joita etenkin mannerrannoilla kuitenkin ympäröi tiivis loma-asutus luoden paineita alueiden käytölle ja luontoarvojen suojelulle.

Kalajoen suisto edustaa Perämeren rannikon jokisuistoja. Alueeseen kuuluu edustavaa hiekkarantojen luontoa ja loivia rantaniittyjä sekä fladoja, kluuvijärviä ja matalia lahtia. Lounaisosan rannat ovat lähes kasvittomia hietikoita. Koillisosassa on tuoreita niittyjä, joita reunustavat lehtimetsät. Alueen linnusto on monipuolinen.

Vihas-Keihäslahti on arvokas alue monipuolisen luontonsa vuoksi. Vihaslahti on kasvillisuudeltaan monipuolinen, merestä irti kuroutunut flada, jossa pesii runsaslajinen vesi- ja rantalinnusto. Keihäslahti on melko suojainen lahti. Alueen rannat ovat hiekkarantoja, ja rantaviiva elää jatkuvasti maan kohotessa.

Vihaspauha on merelle työntyvä hiekkasärkkä, jonka länsirannalla esiintyy useita luonnonsuojelulaisissa (1096/1996) suojeltuja arvokkaita luontotyyppisiä: dyynejä, luonnontilaisia hiekkarantoja sekä pienialainen merenranta-niitty. Vihaspauha on tärkeä vesilintujen sekä kahlaajien pesimä- ja levähdysalue.

Maristonpakat on laaja dyynialue, josta suurin osa on kiinteitä variksenmarjadyynejä. Kiinteillä dyyneillä kasvavat lähinnä vain poronjäkälät, variksenmarja ja kanerva sekä harvaa männikköä. Erityisen näyttävä dyyni-alue sijaitsee luoteisosassa, jossa on koko alueen korkeimmat dyynit ja niiden välissä vielä liikkuva dyyniosa.

Siiponjoen suisto käsittää laajan kiinteän variksenmarja- ja kanervadyynialueen sekä Siiponjoen varren. Dyyni-alue on karua männikkökangasta. Siiponjoen rantatörmät ovat jyrkkiä, ja joki **meanderoi** eli mutkittelee. Osa sen vanhoista uomista on kuroutunut irti nykyisestä uomasta ns. **juoluoiksi**. Suvantopaikkojen ja joen laajentumien ympärille on muodostunut reheviä rantalehtoja, joista osa on saniaisten vallitsemia. Siiponjoki on mm. nahkiaisen ja harjuksen lisääntymispaikka.

Rahjan saaristo on Perämeren maankohoamisrannikon edustavimpia saaristokokonaisuuksia. Maankohoaminen alueella on nopeaa. Perämerelle tyypillisestä avoimesta rannikosta poiketen Rahjan saaristo on hyvin rikkonaista ja pienipiirteistä. Saaristossa ovat nähtävillä kaikki saariston vyöhykkeet: manner-, sisäsaaristo-, välisaaristo-, ulkosaaristo- ja merivyöhyke. Alue on arvokas paitsi luontonsa, myös perinnebiotooppien sekä kulttuurimaisemien – kuten vanhojen kalastustukikohtien – vuoksi.

II Keskeiset arvot ja uhat

Kalajoen rannikon Natura-alueiden keskeisiä arvoja ovat saaristoluonto, perinnebiotoopit, kulttuuriperintö, virkistyskäyttö, luontomatkailu, geologia ja linnusto.

Kalajoen Natura-alueet on monipuolinen luontotyyppien kokonaisuus. Lähes kaikilla kohteilla esiintyy uhanalaista lajistoa. Erityisesti merenrantojen kasvilajisto on merkittävä.

Hoidon piirissä olevia perinnebiotooppeja on Kalajoen suistossa, Vihaslahdella ja Rahjan saaristossa. Osa kohteista on luokiteltu valtakunnallisesti arvokkaiksi. Vanhat niitty- ja hakamaat sekä kalastusmajat lähiympäristöineen muodostavat saaristoon useita perinnemaisemia.

Ihmistoiminnan myötä pitkän ajan kuluessa syntynyt rakennettu kulttuuriperintö sisältää arkeologisia kohteita, rakennusperintöä ja maisemaa. Arvokkaimmat rakennusperintökohteet Rahjan saaristossa ovat yksityisomistuksessa.

Kalajoen rannikon Natura-alueet tarjoavat poikkeuksellisen monipuolisia virkistyskäyttömahdollisuuksia: mm. veneily, melonta, retkeily, lintuharrastus, metsästys, kalastus ja marjastus ovat suosittuja aktiviteetteja. Paikallisten asukkaiden luonnon virkistyskäyttö on aktiivista ja myös nykypäivän kulttuuriperintöä. Natura-alueet ja Meriluontokeskus ovat paikallisten koulujen opetus- ja vierailukohteita. Meriluontokeskus on Metsähallituksen toiminnan keulakuva Kalajoella, ja se palvelee asiakkaita ympäri vuoden.

Kalajoen matkailu kasvaa ja kehittyy aktiivisen hanketoiminnan sekä yhteistyön kautta. Loma-asuntoja on runsaasti; käyttö painottuu kesäaikaan. Luontomatkailussa on monia mahdollisuuksia maalla ja merellä. Vihaslahden tasainen maasto mahdollistaa myös esteettömän retkikohteen varustamisen. Meriluontokeskus palvelee

matkailijoita Hiekkasärkillä ja toimii Metsähallituksen opastusviestinnän keskipisteenä. Ympäristökasvatus- ja leirikoulutoimintaa on paljon, ja Kalajoki on suosittu koulujen vierailukohde. Matkailutoimijat tekevät aktiivisesti yhteistyötä mm. Kalajoen matkailuyhdistyksen kautta, ja Metsähallituksella on Kalajoella useita yhteistyöyrittäjiä.

Kalajoen suisto, Vihaspauha, Maristonpakat ja Siiponjoki dyyneineen ovat geologialtaan erityislaatuisia kohteita. Rahjan saaristossa on nähtävissä täydellinen maankohoamisrannikon luontotyyppien sukkessiosarja.

Kalajoella on useita linnustollisesti arvokkaita kohteita, joista Letonokka Kalajoen suistossa ja Vihaspauha ovat tärkeimpiä. Erityisesti vesilintujen ja kahlaajien tarkkailuun on hyvät mahdollisuudet alueen useista lintutorneista.

Suurimpia uhkia suunnittelun alueen arvoille ovat vesiluonnon muutokset – erityisesti luvattomat tai heikosti suunnitellut ruoppaukset – sekä luvaton maastoliikenne, joka on ongelmana erityisesti Maristossa ja Siiponjokivarressa sekä Vihaspauhassa. Ruoppaukset voivat heikentää sekä virkistyskäyttö- että suojeluarvoja. Maastoliikenne vaurioittaa etenkin herkästi kuluvia dyyni- ja rantaluontotyyppisiä sekä aiheuttaa myös häiriötä muille virkistyskäytön muodoille.

Perinteisen karjanhoidon – lähinnä laidunnuksen – lopettamisen myötä avoimet perinnebiotoopit kasvavat umpeen ja niistä riippuvaisen lajiston elinolosuhteet heikkenevät. Metsätalouden ja luonnon virkistyskäytön yhteensovittaminen on haasteellista. Maankäytön kokonaissuunnittelua – erityisesti retkeily- ja ulkoilureittien suunnittelua sekä monikäyttöarvot huomioivaa metsäsuunnittelua – tulisi edistää Maristossa ja Siiponjokivarressa, joita ei ole tarkoitettu perustaa luonnonsuojelualueiksi.

Myös retkeily- ja matkailutoiminta voi aiheuttaa häiriötä luontoarvoille, mikäli käyntimäärä kasvaa hallitsemattomaksi eikä virkistyskäyttöä ohjata asianmukaisesti. Paineita on erityisesti helposti saavutettavilla kohteilla mantereiden puolella – lähinnä Vihaspauhassa, Maristossa ja Siiponjokivarressa.

Vieraslajit voivat uhata alkuperäistä luontoa. Pienialainen kurturuusuesiintymä Vihaspauhassa tulisi poistaa, ja vierasperäisten pienpetojen – erityisesti minkin ja supikoiran – esiintymistä tulisi tarkkailla. Runsastuessaan ne voivat aiheuttaa haittaa etenkin maassa pesiville vesilinnuille ja kahlaajille.

Saariston kulttuuriperintöä – kuten arvokkaita rakennuksia – voivat uhata hoitamattomuuden ohella väärät kunnostus- ja korjausmenetelmät. Usein ongelmat johtuvat siitä, ettei kulttuuriperintöarvoja tunnisteta. Muinaismuistokohteilla etenkin umpeenkasvu voi aiheuttaa vaurioita.

Koko aluetta koskevia ongelmia ovat suojelualueiden säädösperustan epäselvyydet. Kalajoen suistossa, Vihas-Keihäslahdella ja Rahjassa Natura-alueille tullaan perustamaan luonnonsuojelualueita. Yksityisten luonnonsuojelualueiden osalta työ on edennyt melko hyvin, mutta valtion alueilla Rahjassa suojelualueen perustaminen on edelleen kesken. Säädösvalmistelu on haasteellista, koska alueeseen kohdistuu useita erilaisia suojelutarpeita ja käyttöpaineita. Sidosryhmiä sekä erilaisia suojelu- ja maankäyttötarpeita on suunnittelun alueella paljon, mikä asettaa vaatimuksia myös viranomaisten toiminnalle. Etenkin suojeluarvoista, hankkeista ja suunnitelmista tiedottaminen sekä osallistumismahdollisuuksien tarjoaminen on tärkeää ja edellyttää riittäviä resursseja.

III Tavoitteenasettelu

Suunnitelman päämäärät

Luonto-, kulttuuriperintö- ja käyttöarvojen turvaamiseksi suunnitelmalle on asetettu seuraavat päämäärät:

- 1) Perinteisen karjanhoidon muovaamat luontotyypit ja perinnemaisemat sekä luontaisesti avoimet luontotyypit säilytetään.
- 2) Maankäytön suunnittelussa ja ohjauksessa huomioidaan monikäyttö sekä pyritään kokonaisvaltaisiin ratkaisuihin.
- 3) Rantojen luonnontila ja virkistyskäyttömahdollisuudet turvataan.
- 4) Rakennettua kulttuuriympäristöä suojellaan näyteikkunana entisaikojen saaristolaiskulttuuriin.
- 5) Luonnon virkistyskäyttö ja suojelu sovitetaan yhteen.
- 6) Luonnonsuojeluohjelmien tavoitteet toteutetaan, ja suojelualueiden hallinto järjestetään selkeällä ja läpinäkyvällä tavalla.
- 7) Matkailua ja virkistyskäyttöä kehitetään yhteistyössä paikallisten toimijoiden kanssa.
- 8) Saaristolaiskulttuurin säilymistä edistetään ja saariston omaleimaista kulttuuriperintöä tehdään tunnetuksi mm. alueen matkailussa.

Vyöhykejaon keskeiset ratkaisut

Retkeily ja luontomatkailu ohjataan etenkin Kalajoen suiston lintutornien alueelle, Vihaslahden Poukamaan ja Hiekkasärkät–Poukama-polulle, Maristoon ja Siiponjoen itärannalle sekä Rahjan saariston huolletuille tauko- paikoille ja reiteille. Liikkumisrajoituksia on annettu yksityisten suojelualueiden perustamisen yhteydessä Kalajoen suistoon ja Vihas-Keihäslahdelle lintujen pesintärauhan turvaamiseksi. Suositusluontoisia liikkumis- ja mairin-nousurajoitusalueita on myös Rahjan saaristossa. Pääosalla suunnittelun alueesta liikkuminen on kuitenkin vapaata jokamiehenoikeuksien mukaisesti.

IV Toteutus ja toimenpiteet

Luonnonsuojelun toimenpiteet koostuvat luonnonhoidosta, vieraslajien torjunnasta ja sidosryhmätyöstä. Keskeisimpiä hoitokohteita ovat entiset laitumet, rantaniityt, nummet ja hakamaat, joita hoidetaan pyrkien säilyttämään perinteisen karjatalouden muovaamat avoimet luontotyypit ja maisemat. Hoitokeinoina ovat laidunnus ja raivaus. Alueen suojeluperusteina oleville keskeisille luontotyypeille ja lajeille tehdään ennallistamisen ja luonnonhoidon kokonaisarviointi. Rakennusperintö inventoidaan yhteistyössä rakennusten omistajien kanssa, ja kunnostamisessa noudatetaan museoviranomaisten ohjeita. Muinaismuistokohteille laaditaan hoitosuunnitelma.

Retkeilyn ja luontomatkaillen toimenpiteet keskittyvät Kalajoen Meriluontokeskuksen ympärille. Meriluontokeskuksen roolia alueellisessa viestinnässä sekä osana Metsähallituksen palveluja selkiytetään. Luontokeskus on Metsähallituksen toiminnan ja viestinnän ”solmukohta”, jonka kautta välitetään tietoa paitsi Metsähallituksen kohteista ja palveluista koko Perämeren alueella, myös yhteistyökumppanien palveluista sekä Kalajoen muista luontomatkaillukohteista – erityisesti tämän suunnitelman kohteena olevista Natura-alueista.

Luonnossa virkistäytymistä edistetään opastusviestinnällä sekä ylläpitämällä retkeilyreittejä ja -rakenteita. Viestinnän ytimiä ovat mm. maankohoamistrannikon erityislaatuiset luontokohteet ja maisemat, saaristolaiskulttuuri ja siihen liittyvä perinteinen luonnon käyttö, luontoliikunnan terveyshyödyt sekä luontomatkaillen ympärivuotiset mahdollisuudet. Viestintää suunnataan ja toteutetaan eri keinoin ja välinein huomioiden eri kohde-ryhmien tarpeet ja kiinnostuksen kohteet. Painettujen opastusmateriaalien, internet-sivustojen ja henkilökohtaisen opastuksen lisäksi keinoina ovat mm. Meriluontokeskuksen näyttelyt ja tapahtumat, sosiaalinen media, viestintä paikallismedioissa sekä osallistuminen yhteistyökumppanien järjestämiin tapahtumiin. Metsähallituksen kohteista viestitään **luontoon.fi**-sivustolla, jossa Meriluontokeskuksella ja Rahjan saaristolla on omat sivunsa.

Pääsääntöisesti retkeilyn palveluvarustuksen määrä ylläpidetään nykytasolla. Nykyinen rakenteiden ja reittien määrä on Kalajoen luontokohteiden asiakasmäärään suhteutettuna riittävä, joten uusia kohteita ei juuri esitetä. Maristossa ja Siiponjokivarressa kulkevia – osin epävirallisia – reittejä merkitään ja kunnostetaan. Vihaslahden lintutorni, kota ja tulentekopaikka kunnostetaan erityisryhmille soveltuvaksi esteettömäksi kohteeksi.

Yksityisillä suojelualueilla olevien lintutornien ja pitkosten ylläpito- ja kunnostusvastuista sovitaan tapauskohtaisesti. Valtionmailla olevista kohteista vastaa Metsähallitus. Kalajoen kaupunki ylläpitää Rahjan veneilyreittiä, Hiekkasärkät–Poukama-polkua sekä tulevaisuudessa Maristoon vahvistettavia ja merkittäviä reittejä.

Metsästys- ja kalastuskäytäntöjä ei muuteta. Saalispalautteen keräämistä tehostetaan metsästäjille suunnatulla tiedotuksella, ja metsästysseurat veloitetaan ilmoittamaan vuotuiset saalismäärät.

Rahjan saaristossa moottorikelkkailu sallitaan paikallisille asukkaille kahdella uralla: Viinakarinsalmessa ja välillä Paratiisinreikä–Vanhanhaminanperukka. Urat ovat luonteeltaan ”oikoreittejä” sisäsaaristosta ulkosaariston puolelle. Urat merkitään maastoon maa-alueille; vesialueille (jälle) merkintöjä ei tehdä. Urilla kelkkailu edellyttää Metsähallituksen myöntämää maastoliikennelupaa, joka on paikallisille asukkaille oman kotikuntansa valtionmailla maksuton. Vesialueilla kelkkailu on sallittu maastoliikennelain (1710/1995) mukaisesti. Sisäsaaristossa kelkkailuun haetaan ELY-keskukselta nopeusrajoitusta 40 km/h. Rajoituksella vähennetään kelkkailun aiheuttamaa melua, jolloin kelkkailu ja muu virkistyskäyttö sopivat paremmin yhteen, sekä edistetään liikenneturvallisuutta. Kesäaikaista maastoliikennettä suunnittelualueella ei sallita – lukuun ottamatta välttämätöntä huoltoajoa esim. reittien ja rakenteiden korjaamisen yhteydessä. Maastoliikenteen luvanvaraisuudesta viestitään mm. Metsähallituksen verkkosivustoilla.

Monikäytön huomioivaa metsäsuunnittelua edistetään yhteistyössä Metsäkeskuksen kanssa. Kalajoen kaupunki omistaa pääosan metsistä Mariston alueella, joka on kaupunkilaisille tärkeä lähivirkistysalue.

Rahjan saariston valtionmaille perustetaan luonnonsuojelulain (1096/1996) mukainen luonnonsuojelualue sekä tehdään tarvittavat kiinteistötoimitukset. Yksityismailla suojelua toteutetaan perustamalla yksityisiä luonnonsuojelualueita sekä ohjaamalla alueiden käyttöä suojeluarvot huomioivalla tavalla. Suojelualueet merkitään maastoon ja karttoihin.

Sidosryhmätilaisuuksia järjestetään tarpeen mukaan, ja Metsähallitus osallistuu muiden toimijoiden järjestämiin tilaisuuksiin. Kohderyhmien tavoittamiseksi etsitään parhaita ratkaisuja. Ns. **perinteisten yleisötilaisuuksien** ohella mahdollisia ovat myös kahdenväliset tilaisuudet sekä sosiaalisen median hyödyntäminen. Metsähallitus solmii alueillaan toimivien luontomatkailluyrittäjien kanssa yhteistyösopimuksen. Yritysten tulee sitoutua kestävän luontomatkaillen periaatteisiin.

V Ympäristövaikutusten arviointi

Suunnitelman vaikutusten arvioinnin kohteiksi valittiin kaksi merkittävintä ympäristövaikutuksia aiheuttavaa päämäärää, joista ensimmäinen liittyy avoimien luontotyyppien säilyttämiseen, toinen luontomatkaillen ja luonnon virkistyskäytön kehittämiseen. Arvioinnissa on käsitelty päämääriin liittyvät toimenpiteet, kuvattu niiden arvioidut

ekologiset, sosiaaliset ja taloudelliset vaikutukset sekä esitetty riskit ja keinot niiden torjumiseksi. Arvioinnin perusteella suunnitelma parantaa suunnittelualueen ekologista tilaa ja edistää paikallisia osallistumismahdollisuuksia alueen hoidon ja käytön suunnittelussa sekä lisää matkailutulojen kautta suunnittelualueen paikallistaloudellisia hyötyjä. Suunnitelman toteutus edellyttää ympäristöhallinnolta riittäviä resursseja, jotta mm. luonnonhoidon päämäärät ja kansalaisten osallistumismahdollisuudet voidaan turvata.

Arvioinnissa käsiteltyjen päämäärien ohella suunnittelualueella koskevat keskeisimmät ympäristövaikutukset liittyvät alkuperäisen luonnon säilyttämiseen alueiden suojelun kautta sekä ja siitä muodostuviin ekologisiiin, sosiaalisiin ja taloudellisiin vaikutuksiin. Näitä ei ole tässä yhteydessä tarkasteltu, koska aluetta koskevat suunnitelman perustana olevat suojelupäätökset ja niihin liittyvät vaikutusarvioinnit on tehty luonnonsuojeluohjelmien laatimisen yhteydessä

VI Suunnitelman seuranta

Hoito- ja käyttösuunnitelman väliarvioinnit tehdään 5, 10 ja 15 vuoden kuluttua suunnitelman valmistumisesta. Seuranta perustuu toimenpiteiden toteutumisen seurantaan, jota tehdään vuosittain, sekä vaikuttavuuden seurantaan, jonka kautta arvioidaan suunnitelman päämäärien saavuttamista. Seurannat yhdistetään ympäristöhallinnon Natura-alueiden tilan seurantaan.

Vahvistaminen

Metsähallituksen hallinnassa olevien valtionmaidon ja -vesien osalta suunnitelman vahvistaa Metsähallituksen luontopalvelujohtaja (Liite 5).

Lisätietoa suunnittelusta

Hoito- ja käyttösuunnitelma on kohdealueen maankäytön pitkän aikavälin strateginen suunnitelma ja linjaus. Sen avulla toteutetaan laeissa säädettyjen perustamistavoitteiden lisäksi alueiden hoidolle ja käytölle asetettuja tavoitteita. Suunnitelman avulla sovitetaan yhteen luonnonsuojelun, virkistyskäytön ja alueen muun käytön tavoitteet. Suunnitelmakausi on noin 10–15 vuotta, ja suunnitelmalle tehdään väliarvioinnit noin viiden vuoden välein.

Hoito- ja käyttösuunnittelu on Metsähallituksen ja ympäristöhallinnon periaatteiden mukaista osallistavaa suunnittelua. Osallistamistilaisuuksia ja palautemahdollisuuksia järjestetään koko suunnitteluprosessin ajan. Tavoitteena on saada mahdollisimman paljon tietoa, taitoa sekä näkemyksiä pohjaksi hoidon ja käytön ratkaisuille. Keskustelun avulla pyritään saamaan tavoitteille ja toiminnalle yleinen ja hyväksyntä sekä luomaan pysyvä yhteistyö ja vuorovaikutus eri toimijoiden kesken.

I NYKYTILAN KUVAUS	10. Erätalous: nykytila	IV TOTEUTUS	VI SEURANTA
1. Suunnittelualan kuvaus ja suunnittelutilanne	11. Tutkimus	18. Luonnonsuojelun ja -hoidon toimenpiteet	27A ja B. Suunnitelman toteutuksen ja vaikuttavuuden seuranta
2. Suojelutarkoitus	12. Muu luonnonvarojen käyttö, rasitteet, käyttöoikeudet ja sopimukset	19. Kulttuuriperinnön suojelun toimenpiteet	VII LÄHTEET
3. Osallistaminen	II KESKEISET ARVOT JA UHAT	20A. Luonnon virkistyskäyttö: retkeily ja luontomatkailun toimenpiteet	Lähteet
4. Vesistöt ja merialueet	13. Keskeiset suojelu- ja käyttöarvot	20B. Luonnon virkistyskäyttö: palveluvarustus	VIII LIITTEET
5. Geologia	14. Uhka-analyysi	21. Erätalouden toimenpiteet	Liite 1. Yksityisten suojelualan raudoitusmääräysten yhteenveto
6. Natura 2000 -luontotyytit	III TAVOITTEENASETELU	22. Muut luonnonvarojen ja alueiden käytön toimenpiteet	Liite 2. Natura 2000 -alueittaiset luontotyytit
7. Lajisto	15. Uhkatekijöiden torjuminen	23. Hallinto	Liite 3. Suunnittelualueella esiintyvät uhanalaiset ja direktiivilajit
8. Kulttuuriperintö	16. Kehittämismahdollisuudet	24. Rakennuskanta	Liite 4. Lausunntokooste
9A. Luonnon virkistyskäyttö: retkeily ja luontomatkailu	17A. Vyöhykejako: retkeily- ja luontomatkailuvyöhyke	25. Resurssit	Liite 5. Metsähallituksen vahvistuskirje
9B. Luonnon virkistyskäyttö: opastusviestintä	17B. Vyöhykejako: syrjävyöhyke	V YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTI	
	17C. Vyöhykejako: rajoitus- ja luonnonarvovyöhykkeet	26. Ympäristövaikutusten arviointi	

NYKYTILAN KUVAUS

1 Suunnittelualueen kuvaus ja suunnittelutilanne

Selite	Lomakkeella luodaan yleiskuva suunnittelualueesta, maankäytön nykytilanteesta, kaavoituksesta ja muusta maankäytön suunnittelusta, saamelaiden kotiseutuasioista ja suunnittelutilanteesta. Lomake muodostaa perustan muiden jäljempänä seuraavien aiheiden käsittelylle.		
Suunnittelualueen nimi	Kalajoen rannikon Natura-alueet	Pinta-ala (ha)	9 673
		Josta vesialuetta (ha)	7 964*
Maakunta	Pohjois-Pohjanmaa, Pohjanmaa	Kunta	Kalajoki

Suunnittelualueeseen sisältyvät Natura 2000 -alueet					
Nimi	Koodi	Alueen kokonais-pinta-ala (ha)	Tyyppi ¹	Suojelun toteutustapa	Suunnitelman kattavuus
Kalajoen suisto	FI 1000012	327	SCI/SPA	Luonnonsuojelulaki (1096/1996), vesilaki (587/2011)	Koko Natura-alue; yksityismaiden osalta ei sido maanomistajaa
Maristonpakat	FI 1000058	215	SCI	Maa-aineslaki (555/1981)	Koko Natura-alue; yksityismaiden osalta ei sido maanomistajaa
Vahas-Keihäslahti	FI 1000007	138	SCI/SPA	Luonnonsuojelulaki	Koko Natura-alue; yksityismaiden osalta ei sido maanomistajaa
Siiponjoki	FI 1000040	419	SCI	Maa-aineslaki, koskiensuojelulaki (35/1987)	Koko Natura-alue; yksityismaiden osalta ei sido maanomistajaa
Rahjan saaristo	FI 1000005	8 377	SCI/SPA	Luonnonsuojelulaki, maankäyttö- ja rakennuslaki (132/1999), vesilaki	Koko Natura-alue; yksityismaiden osalta ei sido maanomistajaa

Suunnittelualueen maankäyttö						
Perustetut suojelualueet	Valtionmaiden suojelualueet	Päämaankäyttö-luokka	Suojelualue-tyyppi	Perustamis-ajankohta	Pinta-ala (ha)	Järjestyssääntö annettu (pvm)
	Ei ole					

* Vesialueen pinta-alaan ei ole laskettu mukaan Vihaspauhan eikä Mikkonlahden vesialueita.

¹ SPA = Special Protection Area = lintudirektiivin (79/409/ETY) nojalla muodostettavat erityiset suojelualueet; SCI = Sites of Community Importance = luontodirektiivin (92/43/ETY) nojalla nimettävät, yhteisön tärkeinä pitämät alueet, joista muodostetaan SAC = Special Area of Conservation = luontodirektiivin nojalla muodostettava erityisten suojelutoimien alue.

Perustetut suojelualueet	Yksityiset suojelualueet (YSA)		Kpl	Pinta-ala (ha)	Yhteenveto YSA-kohteiden rauhoitusmääräyksistä on esitetty hoito- ja käyttösuunnitelman liitteessä 1.
	Yksityiset suojelualueet yksityismailla		76	2 654	
	Valtion yksityiset suojelualueet		0	0	
	Yksityiset suojelualueet, jotka sijoittuvat sekä yksityis- että valtionmailla		0	0	
Suojeluun varatut valtion alueet	Tyyppi	Päämaankäyttöluokka ²	Kpl	Pinta-ala (ha)	Lisätietoja
	Vihäs–Keihäslahden suojelualuevaraukset	211	2	1	
	Siiponjoen suojelualuevaraukset	211	1 (2 palstaa)	4	
	Rahjan saariston suojelualuevaraukset	211	22	3 523	
	Rahjan saaristossa Kalajoen yleinen vesialue	211	1	1 866	
	Rahjan saaristossa Mikkonlahdella oleva osa Rahjan rantojensuojeluohjelma-alueita	211	1	5	Rantojensuojeluohjelman alue, ei kuulu Naturaan
Muut suunnittelualueeseen kuuluvat kohteet	Nimi, tyyppi	Päämaankäyttöluokka	Kpl	Pinta-ala (ha)	Lisätietoja
	Vihaspauhan luontotyyppirajaus	-	1	63	Vihaspauhaan on Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen päätöksellä rajattu luonnonsuojelulain (1096/1996) 29. §:ssä suojeltujen avoimien rannikoluontotyyppien suojelualue.
	Rahjan saaristossa Etelä-Kalliokarin kiinteistö; ranta-asemakaava-alue, Metsähallituksen metsätalouden hallinnassa	431	1	92	Luonnonvarasuunnittelussa on sovittu Etelä-Kalliokarin siirrosta metsätaloudelta luontopalveluille, kunhan tonttien myynti on valmis.
	Laurin ja Pikku-Laurin saaret Rahjan Natura-alueen itäpuolella; Metsähallituksen metsätalouden hallinnassa	211	3	15	Laurin ja Pikku-Laurin saaret on inventoitu, ja niiden on todettu täyttävän Metso -suojeluohjelman kriteerit. Saarten siirrosta metsätaloudelta luontopalveluille on sovittu luonnonvarasuunnittelussa.
Lisätietoja					
Laurin saaren pohjoispuolella sijaitseva Iskun saari on Metsähallituksen metsätalouden hallinnassa eikä sisälly tähän suunnitelmaan. Sijaintinsa ja ominaisuuksiensa vuoksi Isku voidaan sisällyttää Rahjan saariston suojelualuekokonaisuuteen. Siirto suojeluun edellyttää Metsähallituksen Pohjanmaan aluejohtoryhmän päätöstä.					

² Päämaankäyttöluokka on Metsähallituksen tietojärjestelmässä käytettävä luokittelu. Luokka 211 = luonnonsuojeluohjelma-alue, luokka 431 = loma- ja matkailualue

Kansainväliset sitoumukset ja suojeluohjelmat		
Alue	Tyyppi	Lisätietoja
Rahjan saaristo	IBA	Kansainvälisesti tärkeä lintualue. IBA-rajauksen pinta-ala 15 516 ha. Sisältää FINIBA-kohteen (kansallisesti tärkeä lintualue) Rahjan saaristo–Alaviirteenlahti.
Rahjan saaristo	BSPA	Baltic Sea Protected Area = Itämeren suojelukomissio Helcomin vuoden 1994 suosituksen 15/5 mukaan määritelty Itämeren suojelualue
Saamelaisten kotiseutualueet		
Suunnittelualue sijaitsee saamelaisten kotiseutualueella		Lisätietoja
☐ Osittain	☐ Kokonaan	

Kaavoitus ja muu maankäytön suunnittelu			
Kaava tai suunnitelma	Hyväksymisvuosi	Kattavuus	Suunnittelualuetta koskevat kirjaukset suunnitelmassa
Pohjois-Pohjanmaan maakunta-kaava	2005	Kalajoen kunnan puoleinen osa suunnittelu-alueesta ennen Himangan liittymistä Kalajokeen	<p>Pohjois-Pohjanmaan maakunta-kaava on koko maakunnan ja kaikki maankäyttökysymykset käsittävä ns. kokonaismaakunta-kaava. Maakunta-kaavassa on osoitettu Pohjois-Pohjanmaan alueidenkäytön ja yhdyskuntarakenteen periaatteet sekä sellaiset aluevaraukset, jotka ovat tarpeen maakunnan kehittämisen kannalta.</p> <p>Suunnittelualueelle sijoituvia aluekohtaisia kaavamerkintöjä ja -määräyksiä ovat</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kalajoen alue matkailun vetovoima-alueena: Alueen kehittäminen merellisenä matkailualueena perustuu Hiekkasärkkien matkailukeskuksen palveluihin sekä Rahjan saariston ja muun maankohoamisrannikon luonnon- ja kulttuuriympäristöön liittyviin virkistys- ja vapaa-aikatoimintoihin. Alueen maankäyttöä suunniteltaessa on kiinnitettävä erityistä huomiota virkistysalueiden ja -reittien verkoston muodostamiseen sekä maisema- ja ympäristöarvojen säilymiseen ja matkailukeskusten rakentamisen sopeuttamiseen ympäristöön. • Luonnon monikäyttöalue: Alueen maankäyttöä suunniteltaessa tulee kiinnittää erityistä huomiota luontoalueiden virkistyskäyttömahdollisuuksien edistämiseen, niiden välisten reitistöjen muodostamiseen sekä maisema- ja ympäristöarvojen säilymiseen. • Viheryhteystarve rannikkoa pitkin Pyhäjokilaaksoon sekä sisämaan suuntaan Ala- ja Ylivieskaan: Yksityiskohtaisemmalla suunnittelulla tulee turvata virkistysalueiden ja -reittien seudullinen jatkuminen ja kehittäminen sekä liittyminen virkistyskeskuksiin, suojelualueisiin ja kulttuuriympäristöihin. • Pohjavesialue: Siiponjoen suisto. Pohjavesien pilaantumisen ja muuttumisriskejä aiheuttavat toiminnot on sijoitettava riittävän etäälle tai huolehdittava kohteiden säilymisestä vesiensuojelutoimin, sekä huolehdittava pohjavesien suojelun ja maa-ainesten ottotarpeiden yhteensovittamisesta. • Luonnonsuojelualueet: Kalajoen suisto, Vihas–Keihäslahti ja Rahjan saaristo. Alueen ja sen ympäristön maankäyttö tulee suunnitella ja toteuttaa siten, ettei vaaranneta suojelun tarkoitusta, vaan pyritään edistämään alueen luonnon monimuotoisuuden sekä alueiden välisten ekologisten yhteyksien säilymistä. • Arvokas harjualue: Maristonpakat ja Siiponjoen suisto. Alueen maankäyttö tulee suunnitella ja toteuttaa niin, ettei maisemakuvaa turmella, luonnon merkittäviä kauneusarvoja tai erikoisia luonnonesiintymiä tuhota eikä luonnonoloissa aiheuteta huomattavia tai laajalle ulottuvia vahingollisia muutoksia. <p>Suunnittelualueelle sijoituvia pistemäisiä kaavamerkintöjä ja -määräyksiä ovat</p> <ul style="list-style-type: none"> • Perinnemaisemakohteet Rahjan saaristossa ja Vihas–Keihäslahdella: Alueiden suunnittelussa ja käytössä tulee edistää kohteen kulttuuri- ja luonnonperintöarvojen säilymistä. • Suojelualuekohteet Siiponjoen suistossa (ks. aluekohtainen kaavamerkintä). • Lisäksi Rahjan saaristoon ja Kalajoen suistoon on merkitty veneväylät.

Kaava tai suunnitelma	Hyväksymisvuosi	Kattavuus	Suunnittelualuetta koskevat kirjaukset suunnitelmassa
Pohjanmaan maakunta-kaava	2008	Entisen Himangan kunnan puoleinen osa alueesta	<p>Myös Pohjanmaan maakunta-kaava on koko maakunnan käsittävä kokonaisuus. Suunnittelualaue on pieneltä osin (Rahjan saariston eteläosa) sen alueella.</p> <p>Aluetta koskevat kaavamerkinnot ja -määräykset ovat</p> <ul style="list-style-type: none"> Jokilaaksojen kehittäminen: Luodon- ja Öjanjärvi. Alueidenkäytön suunnittelussa tulee edistää vedenlaadun parantamista. Alueen virkistyskäyttöä ja matkailua tulee kehittää. Lintuvesiensuojeluohjelman mukaan perustettu tai perustettavaksi tarkoitettu suojelualue: Rahjan saariston eteläosa (merkitty myös Natura 2000 -verkoston kohteena). Erityistä huomiota on kiinnitettävä alueen luonnonarvojen säilyttämiseen ja turvaamiseen, ja on vältettävä sellaisia toimenpiteitä, jotka vaarantavat alueen suojeluperusteena olevia luonnonarvoja. Ohjeellinen ulkoilureitti Rahjan saaristosta Himankajoen myötäisesti sisämaahan. Vaellusreittien yksityiskohtainen suunnittelu ja merkintä tulee tehdä yhteistyössä maanomistajien ja viranomaisten kanssa. Suunnittelussa on kiinnitettävä huomiota ympäristöarvoihin.
Hiekka-särkkien ranta-harjualueen yleiskaava	2008	Kalajoen suisto (Letonokka ja jokisuun länsiranta), Vihaspauha, Vihas-Keihäslahti, Maristonpakat	<ul style="list-style-type: none"> Kalajoen suisto ja Vihas-Keihäslahti-alue on merkitty kaavaan luonnonsuojelu- ja Natura 2000 -alueina, ja Kalajoen suiston lännempi lintutorni ja Vihaslahden poukaman kota ja lintutorni lähialueineen on merkitty virkistys- ja matkailukohteiksi. Vihaspauha on osoitettu merkinnällä VR-1 retkeily- ja ulkoilualueeksi, jonne saa kaavamääräyksen mukaan rakentaa toiminnan kannalta välttämättömän tiestön sekä yhdyskuntateknisen huollon vaatimat verkostot, laitteet ja varusteet huomioiden kuitenkin alueen arvojen luonne sekä niiden maisema- ja luontoarvojen rakentamiselle asettamat vaatimukset ja rajoitukset. Alueille saa rakentaa toiminnan ja yleisen virkistyskäytön kannalta tarpeellisia latu- ja ulkoilureittejä, kevytrakenteisia taukopaikkoja, keitto- ja sadekatoksia sekä muita vastaavia rakennelmia ja laitteita. Maristonpakoista pääosa on osoitettu retkeily- ja ulkoilualueeksi (VR-2), jonne kaavamääräyksen mukaan saa rakentaa toiminnan ja virkistyskäytön kannalta tarpeellisia latu- ja ulkoilureittejä sekä virkistyskäyttöön liittyviä rakennelmia. Alueelle saa lisäksi rakentaa toiminnan kannalta välttämättömän tiestön sekä yhdyskuntateknisen huollon vaatimat verkostot. Alueen suunnittelussa on kaavamääräyksen mukaan virkistys- ja luontoarvojen säilymisen vuoksi erityisesti kiinnitettävä huomiota metsien käsittelyn periaatteisiin, polku- ja reittiverkoston sijoittumiseen sekä maaperän kulumisen estämiseen, eivätkä alueilla tehtävät toimenpiteet saa heikentää niitä luonnonarvoja, joiden vuoksi kohde on sisällytetty Suomen Natura 2000 -suojeluverkostoon. Mariston eteläosa on osoitettu retkeily- ja ulkoilualueeksi (VR-3), jota koskevan kaavamääräyksen mukaan alueen käyttötarkoituksen muutos matkailukäyttöön on selvitettävä yleiskaavan tarkistuksella tai asemakaavalla, jonka yhteydessä tehdään tarvittavat selvitykset ja vaikutusten arviointi. Alueen käyttöä suunniteltaessa ja toteutettaessa on otettava huomioon vesilain (587/2011) 15a §:n mukainen vesistön muuttamiskielto ja luonnonsuojelulain (1096/1996) mukainen arvokkaiden luontotyyppien säilyttäminen, ja vesistön muuttaminen edellyttää ympäristölupaviraston poikkeamislupaa. Ulkoilureittinä kaavaan on merkitty Vihaslahden lankkupolku sekä Maristossa yksi alueen halki kulkeva reitti.
Letonrannan asemakaava	1996	Kalajoen suisto (Letonokka ja jokisuun länsiranta), Vihaspauha	<p>Kalajoen suisto on merkitty kaavaan luonnonsuojelualueeksi. Jokisuun länsiranta on osoitettu merkinnällä SL-1, jonka mukaan alue sisältyy valtakunnalliseen rantojensuojeluohjelmaan. Letonokka on osoitettu merkinnällä SL-2, jonka mukaan alue säilytetään luonnon-tilaisena lintujen pesimäalueena. Vihaspauha on merkitty lähivirkistysalueeksi (VL-1), joka on tarkoitettu rakennuskaava-alueen käyttöön. Alueella on yleinen jalankulku sallittu.</p>
Kalajokisuun -Vasankarin rantakaava	1980	Kalajoen suisto (jokisuun itäranta)	<p>Kalajoen suiston Natura-alueeseen kuuluva osa jokisuun itärantaa on merkitty puistoalueeksi (P), jolle saa kaavan mukaan raivata tarvittavat polut ja kulkutiet rakennuspaikoille, urheilua tai leikkiä palvelevia alueita sekä venevalkamia. Alueelle on myös osoitettu uimaranta (UV).</p>

Rahjan rantakaava	1998	Rahjan Natura-alueeseen kuuluvat mantereenpuoleiset rannat välillä Paskaperä–Kuovikarvo	<ul style="list-style-type: none"> Pääosa rannoista on osoitettu luonnonsuojelualueeksi (SL-5), joka kuuluu valtakunnalliseen lintuvesiensuojeluohjelman aluevaraukseen. Kaavan mukaan alueella saa laiduntaa ja pitää kunnossa ojitusta sekä suorittaa niittoa alueelle laadittavan hoito- ja käyttösuunnitelman mukaisesti siten, että suojelulliset arvot turvataan. Suojelualueella ei rantaviivaa saa keino-tekoisesti muuttaa. Jäneskarin eteläpuolinen osa Natura-alueesta sekä Pönnäkarvon saari on merkitty pääosin lähivirkistysalueiksi (VL ja VL-1). VL-1-alueella mannerrannalla Alponkarista länteen on kaavan mukaan erityisiä ympäristöarvoja, eikä aluetta saa käyttää niin, että sen arvo lintujen esiintymis- ja pesimäalueena sekä harvinaisten kasvien kasvupaikkana vähenee. Alueille on myös osoitettu joitakin rakennuspaikkoja loma-asuntojen korttelialueelle (RA).
Rahjan saaristo, Etelä-Kalliokari, Saarenkari ja lähisaaret; rantakaava	1996	Kaavan nimessä mainitut saaret Rahjan Natura-alueella	<ul style="list-style-type: none"> Etelä-Kalliokarin sisäosat on osoitettu lähivirkistysalueeksi. Saaren rannoille osoitettu loma-asuntojen korttelialueita (RA-4). Saarenkari ja lähisaaret on merkitty luonnonsuojelualueeksi (SL-4), johon kaavan mukaan sisältyy osia valtakunnallisiin lintuvesiensuojeluohjelmaan ja rantojensuojeluohjelmaan sisältyvistä alueista. Lisäksi saariin on osoitettu joitakin rakennuspaikkoja loma-asuntojen korttelialueille (RA-4). Saarenkarin kaakkoiskulmassa oleva alue, jolla sijaitsee Metsähallituksen hallinnassa oleva vanha mökki, on osoitettu loma-alueeksi (RV), jolle saa rakentaa yleiseen käyttöön loman- ja vapaa-ajanviettä palvelevia rakennuksia.
Pohjanpään rantakaava	2000	Kalliokari, Pauha, Ohla, Vääräkari, Närvänen	<ul style="list-style-type: none"> Rahjan Natura-alueeseen osittain kuuluva Kalliokarin saari on suunnitelmassa merkitty Natura-alueen osalta pääosin luonnonsuojelulainsäädännön nojalla toteutetuksi tai toteutettavaksi tarkoitetuksi luonnonsuojelualueeksi (SL-1). Alueelle on kuitenkin osoitettu joitakin rakennuspaikkoja (loma-asuntojen korttelialue RA) olemassa olevien rakennusten läheisyyteen. Myös Pauhan ja Ohlan saaret (osittain) sekä Vääräkari ja Närvänen kuuluvat Rahjan Natura-alueeseen, ja ne on tältä osin merkitty kaavassa samoin luonnonsuojelualueeksi. Myös näille saarille on osoitettu rakennuspaikkoja loma-asuntojen korttelialueena.
Sipinperän ranta-asemakaava	1985	Rahjan Natura-alueeseen kuuluva Ryssänlampien alue	Alue on osoitettu kaavassa yhteiskäyttöiseksi lähivirkistysalueeksi (VL). Kaavamääräyksen mukaan alue on lähinnä luonnontilassa hoidettava, kaava-alueen rakennuspaikkojen yhteiskäyttöön tarkoitettu virkistys- ja ulkoilualue, jolle saa rakentaa ja raivata alueen varsinaiselle käytölle tarvittavien jalankulkuteiden, alueiden ja rakennelmien lisäksi ajoteitä. Sinne on myös osoitettu joitakin rakennuspaikkoja (yhteisrantaisten lomarakennusten korttelialue RA-2).
Lohtaja–Mustilan rantakaava	1998	Osin Rahjan Natura-alueeseen kuuluva Mustilan niemi	Natura-alueeseen kuuluva Mustilanniemen itäpuoli on osoitettu kaavassa luonnonsuojelualueeksi, jolla ei ennen suojelualueen perustamista saa suorittaa luontoa muuttavia toimenpiteitä. Mustilan niemen itäpuolelle on perustettu kuusi yksityistä suojelu- aluetta; valtionmaita Mustilassa ei ole.
Kalajoen suiston sekä Vihas- ja Keihäslahden suojelualueiden hoito- ja käyttösuunnitelma (luonnos 11.8.1997)	-	Kalajokisuun, Letonnokan ja Vihas–Keihäslahden (ehdotetut) luonnonsuojelualueet	Yleissuunnitelma, jossa käsitellään kohdealueiden luonnonhoitoa, opastusta ja tiedotusta, alueiden merkitsemistä, palveluvarustusta, valvontaa ja huoltoa sekä seurantaa ja tutkimusta. Nyt laadittava hoito- ja käyttösuunnitelma perustuu tähän aiempaan suunnitelmaan.
Rahjan saariston Natura 2000 -alueen runkosuunnitelma	2001	Rahjan Natura 2000 -alue	Yleissuunnitelma alueen hoidolle ja käytölle. Nyt laadittava hoito- ja käyttösuunnitelma perustuu Rahjan saariston tähän aiempaan suunnitelmaan.
Rahjan saariston Natura 2000 -alueen luonnonhoitosuunnitelma	2002	Rahjan Natura 2000 -alue	Suunnitelmassa esitetään suositukset hoidettavista kohteista sekä soveltuvista hoitomenetelmistä. Osa kohteista sijoittuu valtion- ja osa yksityismaille. Luonnonhoito- ja ennallistamiskohteita on esitetty kaikkiaan noin 260 ha. Lisäksi esitetään ojen tukkimista, jota on tehty mantereen puolella Kapellinrannassa. Rahjassa se on maankohoamisen myötä käynyt tarpeettomaksi.

Metsähallituksen suunnitelma	Hyväksymisvuosi	Kattavuus	Suunnittelualuetta koskevat kirjaukset suunnitelmassa
Pohjanmaan luonnonvarasuunnitelma, kausi 2007–2016 ja välitarkastus 2011–2016	2007, 2011	Koko suunnittelu-alue	<ul style="list-style-type: none"> • Kalajoki–Rahja on määritelty matkailun ja virkistyskäytön palvelujen näkökulmasta yhdeksi Pohjanmaan tärkeimmistä alueista sekä Metsähallituksen virkistyskäytön ja matkailun painopistealueeksi. Meriluontokeskuksen toiminnan käynnistäminen ja yhteistyö matkailuyhdistyksen kanssa ovat suunnitelman alkukaudella olleet keskeisiä tavoitteita Oulun puistoalueella. • Luonnonhoitokohteista mainitaan Rahjan saaristo kohteena, jossa hoitotoimin on suojeltu avoimia merenrantoja, sekä Siiponjoki-suisto lintuvesikohteena, joka tarvitsee hoitoa. • Luonnonvarasuunnitelman välitarkastukseen vuonna 2011 kirjattiin, että kaikille alueen Natura 2000 -alueille tehdään arviointi, jossa selvitetään alueen keskeisten suojelu- ja käyttöarvojen nykytila sekä arvoihin kohdistuvat uhat.
Arvokkaiden luontokohteiden hoidon ja käytön priorisointi Pohjois-Pohjanmaalla	2001	Koko suunnittelu-alue	<ul style="list-style-type: none"> • Rahjan saaristo ja Kalajoen rannikon muut Natura-alueet on suunnitelmassa käsitelty kokonaisuutena. Ne on arvioitu kohteeksi, jolla on laajempaa yleisökäyttöpainetta ja jonka suojelutavoitteet edellyttävät liikkumisrajoituksia. Arviointihetkellä kohteilla on ollut kevyttä palveluvarustusta. Kalajoen luontokohteet on matkailu- ja virkistyskäytön kehittämisen osalta arvioitu kehittämisluokkaan 1. Tavoitteena on kansainvälinen kohde, jossa luontokeskus sekä muuten runsas ja monipuolinen palveluvarustus, opastus- ja opetushenkilöstöä, aktiivista luonto-opetusta sekä alue-esitteitä ja muuta esittelyaineistoa eri kielillä. • Luonnonhoitokohteista suunnitelmassa on arvioitu Kalajokisuun–Letonnokan lintuvedet ja Vihas–Keihäslahti kiireellisyysluokkaan 1 ja Siiponjoen suisto luokkaan 2. Kalajokisuun–Letonnokan alueelle esitetään hoitotoimiksi puuston ja pensaikon raivaamista, rantaniityn ja -luhdan raivaamista ja niittämistä sekä karjan rantalaidunnusta, ja Vihas–Keihäslahdelle lisäksi allikoiden ja painanteiden perkaamista ja kaivamista, ojitettujen alueiden ennallistamista sekä maisemanhoidollisia toimenpiteitä. Siiponjoen suistolle esitetään rantaniityn ja -luhdan raivaamista sekä karjan rantalaidunnusta.

Kytkeytyneisyystarkastelu

Kalajoki kuuluu Metsähallituksen Pohjanmaan luontopalvelujen aluejaossa Oulun puistoalueeseen. Kalajoen Natura-alueista Rahjan saaristo on Metsähallituksen maankäytön suunnittelun kannalta keskeisin alue erityislaatuisten luontonsa sekä monien käyttömuotojen ja -tarpeiden vuoksi. Kalajoen kaupungin lähivirkistysalueina erityisesti Kalajoen suisto, Vihaspauha, Vihas-Keihäslahti, Maristo ja Siiponjoki ovat merkittäviä ja muodostavat luontoretikkoiteiden verkoston.

Edellisen hoito- ja käyttösuunnitelman toteutuminen

Rahjan Natura-aluetta on hoidettu EU-rahoitteisessa **Rahja Life** -projektissa vuonna 2001 valmistuneen Rahjan saariston Natura 2000 -alueen runkosuunnitelman mukaisesti. Runkosuunnitelman päätavoitteita ovat olleet alkuperäisen luonnon suojeleminen muuttavalta toiminnalta sekä pitkään jatkuneen saaristolaiskulttuurin luomien, perinteisten käyttömuotojen synnyttämien elinympäristöjen säilyttäminen. Suunnitelma on pääpiirteissään toteutettu, mutta hallinnolliselta kannalta merkittävin tavoite – Rahjan valtionmaidon perustaminen luonnon-suojelualueeksi – ei ole edennyt. Yksittäisistä tavoitteista voidaan todeta, että virkistyskäytön osalta saariin esitettyjä luontopolkuja ei ole rakennettu.

Kalajoen suiston sekä Vihas- ja Keihäslahden suojelualueiden hoito- ja käyttösuunnitelman (luonnos 11.8.1997) mukaan suojelualueiden perustamisen päätarkoitus on maankohoamisrannikon alkuperäisen luonnon suojelu. Suunnitelma on pääosin toteutettu.

Suunnittelualan yleiskuvaus

Kalajoen rannikon Natura-alueet on merkittävä maankohoamisrannikon ja saariston luontokokonaisuus. Pääosa suunnittelualueesta on luonnontilaisia alueita, joita etenkin mannerrannoilla kuitenkin ympäröi tiivis loma-asutus luoden paineita alueiden käytölle ja luontoarvojen suojelulle.

Kalajoen suisto edustaa Perämeren rannikon jokisuistoja. Alueeseen kuuluu edustavaa hiekkarantojen luontoa ja loivia rantaniittyjä sekä fladoja, kluuvijärviä ja matalia lahtia. Lounaisosan rannat ovat lähes kasvittomia hietikoita. Koillisosassa on tuoreita niittyjä, joita reunustavat lehtimetsät. Alueen linnusto on monipuolinen.

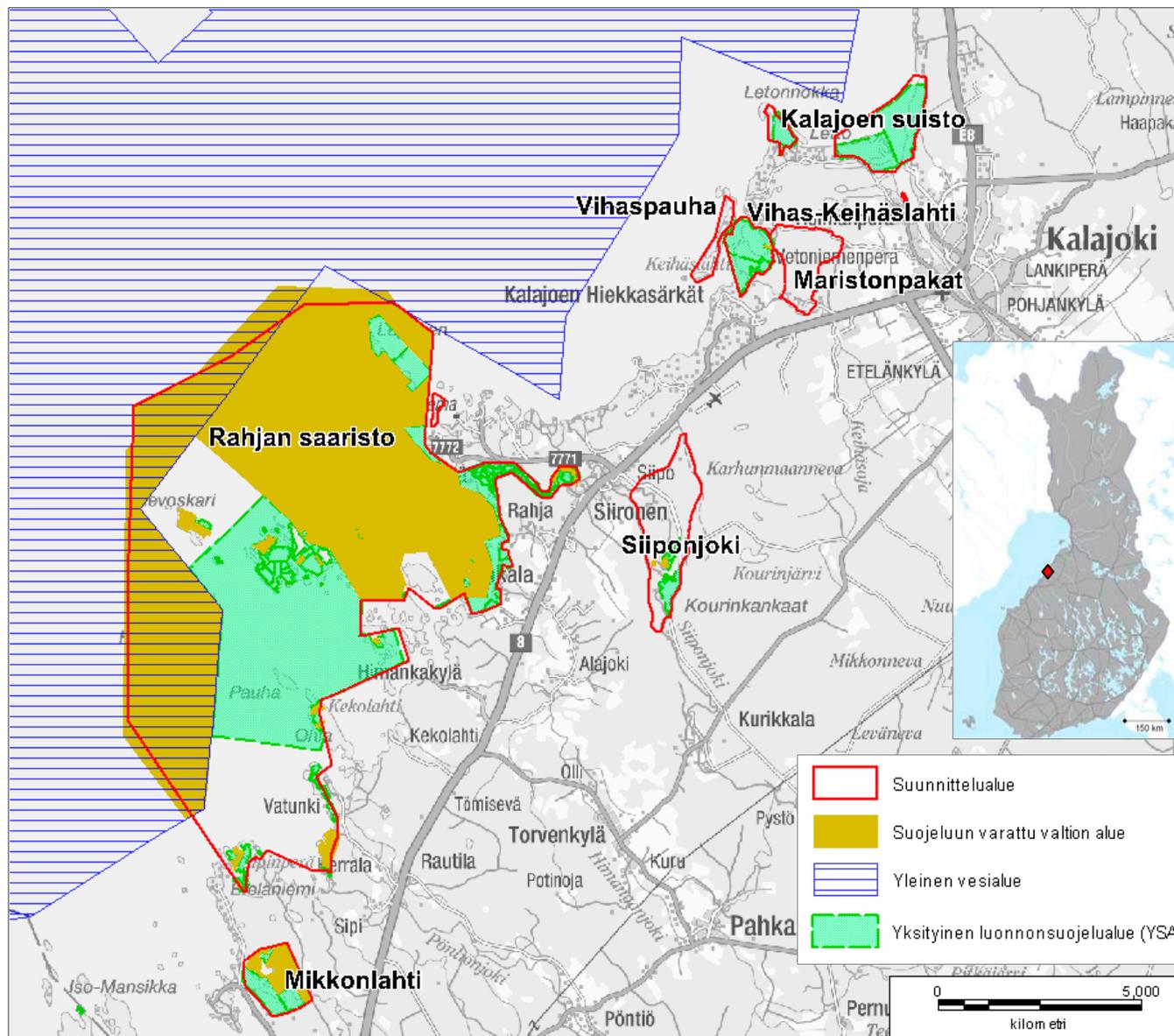
Vahas–Keihäslahti on arvokas alue monipuolisen luontonsa vuoksi. Vihassahti on kasvillisuudeltaan monipuolinen, merestä irti kuroutunut flada, jossa pesii runsaslajinen vesi- ja rantalinnusto. Keihäslahti on melko suojainen lahti. Alueen rannat ovat hiekkarantoja, ja rantaviiva elää jatkuvasti maan kohotessa.

Vihaspauha on merelle työntyvä hiekkasärkkä, jonka länsirannalla esiintyy useita luonnonsuojelulaisissa (1096/1996) suojeltuja arvokkaita luontotyypppejä: dyynejä, luonnontilaisia hiekkarantoja sekä pienialainen merenrantaniitty. Vihaspauha on tärkeä vesilintujen sekä kahlaajien pesimä- ja levähdysalue.

Maristonpakat on laaja dyynialue, josta suurin osa on kiinteitä variksenmarjadyynejä. Kiinteillä dyyneillä kasvavat lähinnä vain poronjäkälat, variksenmarja ja kanerva sekä harvaa männikköä. Erityisen näyttävä dyynialue sijaitsee luoteisosassa, jossa on koko alueen korkeimmat dyynit ja niiden välissä vielä liikkuva dyyniosa.

Siiponjoen suisto käsittää laajan kiinteän variksenmarja- ja kanervadyynialueen sekä Siiponjoen varren. Dyynialue on karua männikkökangasta. Siiponjoen rantatörmät ovat jyrkkiä, ja joki **meanderoi** eli mutkittelee. Osa sen vanhoista uomista on kuroutunut irti nykyisestä uomasta ns. **juoluoiksi**. Suvantopaikkojen ja joen laajentumien ympärille on muodostunut reheviä rantalehtoja, joista osa on saniaisten vallitsemia. Siiponjoki on mm. nahkiaisen ja harjuksen lisääntymispaikka.

Rahjan saaristo on Perämeren maankohoamisrannikon edustavimpia saaristokokonaisuuksia. Maankohoaminen alueella on nopeaa. Perämerelle tyypillisestä avoimesta rannikosta poiketen Rahjan saaristo on hyvin rikkonaista ja pienipiirteistä. Saaristossa ovat nähtävillä kaikki saariston vyöhykkeet: manner-, sisäsaaristo-, välisaaristo-, ulkosaaristo- ja merivyöhyke. Alue on arvokas paitsi luontonsa, myös perinnebiotooppien sekä kulttuurimaisemien – kuten vanhojen kalastustukikohtien – vuoksi.

Kuva 1. Suunnittelualueen sijainti ja osa-alueet.

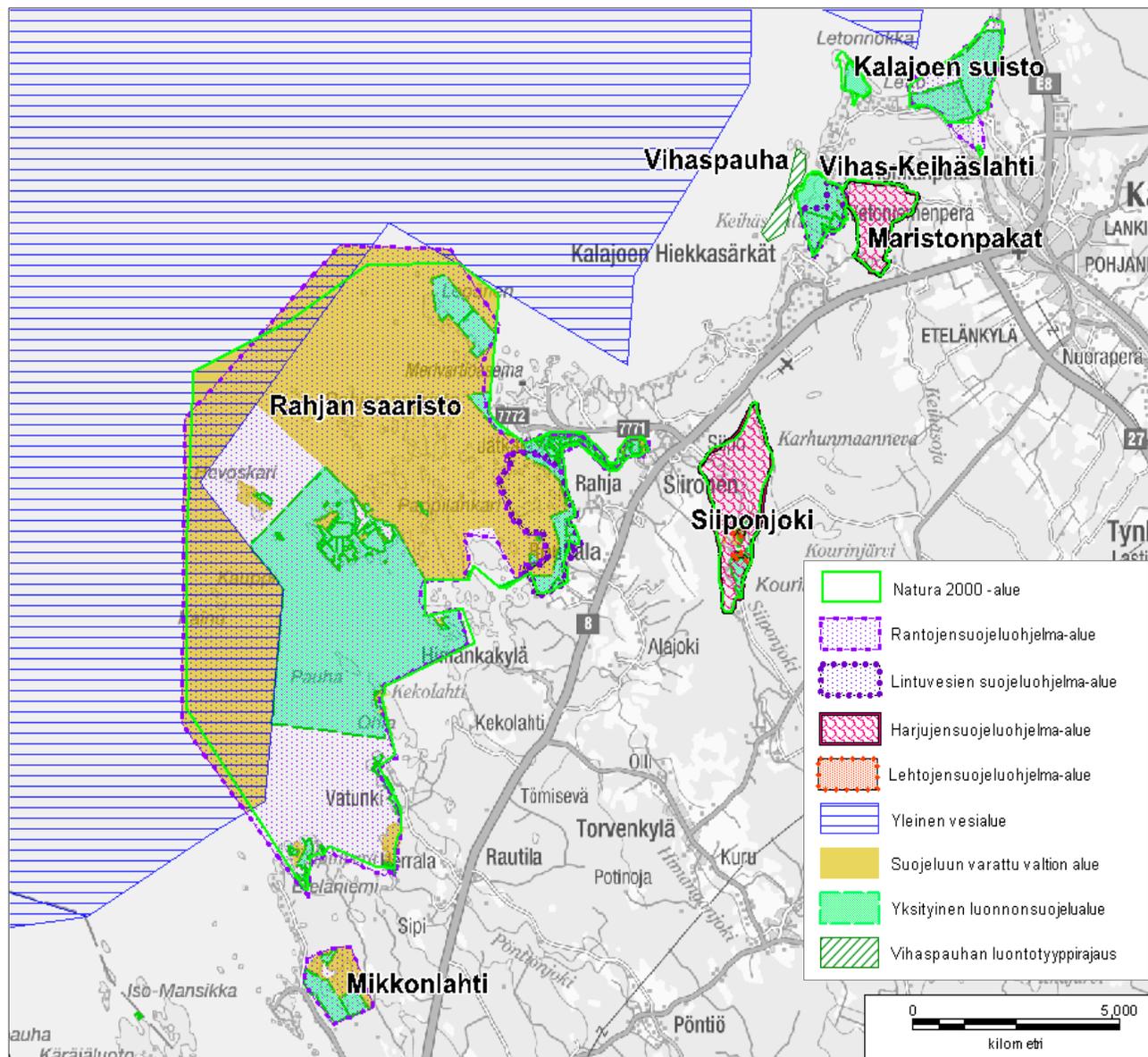
Suunnittelualueen muodostavat viisi Natura-aluetta – Kalajoen suisto, Vihäs-Keihäslahti, Maristonpakat, Siiponjoki ja Rahjan saaristo – sekä Vihaspauhan luontotyyppirajausalue ja Mikkonlahden alue, joka kuuluu rantojensuojeluohjelmaan.

© Metsähallitus 2011, © Suomen ympäristökeskus 2011, © Karttakeskus Oy, Lupa L5293, Maanmittauslaitos 1/MML/11

2 Suojelutarkoitus

Selite	Lomakkeella esitetään suunnittelualueeseen kuuluvien suojelualueiden ja -ohjelmakohteiden perustamistarkoitus sekä tiettyjen suunnittelualueita koskevien kansainvälisten sopimusten tavoitteet. Perustamissääöksessä tai suojeluohjelmassa määritelty suojelualueen perustamistarkoitus on pohjana suunnittelualueen keskeisten arvojen määrittelylle. Perustamistarkoitus vaikuttaa osaltaan myös suunnittelualueen vision määrittelyyn sekä kehittämistavoitteiden asettamiseen (ks. pääluke III). Suojeluohjelmakohteilla, joita ei vielä ole perustettu luonnonsuojelualueiksi, suojelun tarkoitus on määritelty ao. suojeluohjelmassa. Suojelualueisiin kohdistuvia tavoitteita sisältävy mm. kosteikkojen suojelua koskevaan Ramsarin sopimukseen.	
Suunnittelualueen tai sen osan nimi	Perustamissäädös, suojeluohjelma tai -sopimus	Alueen suojelutarkoitus
Kalajoen suisto	Natura 2000, SCI/SPA	Luontodirektiivissä (92/43/ETY) mainittujen luontotyyppien ja lajien elinympäristöjen sekä lintudirektiivissä (79/409/ETY) mainittujen lajien suotuisan suojelutason turvaaminen. Kalajoen suiston Natura-alue on valittu Oulujoen–Iijoen vesistöalueen suojelukohderekisteriin linnuston ja luontotyyppien perusteella.
Kalajoen suisto	Rantojen suojeluohjelma	Ohjelma-alueiden säilyttäminen rakentamattomina ja luonnontilaisina sekä merikotkan pesimäpaikkojen suojelu
Vihaspauha	Luonnonsuojelulain (1096/1996, 29 §) nojalla suojeltu luontotyyppi; Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskuksen päätös 9.5.2005	Suojeltujen luontotyyppien (luonnontilaiset hiekkarannat ja puuttomat tai luontaisesti vähäpuustoiset hiekkadyynit, pienialainen matalakasvuinen rantaniitty) suojelu niin, ettei luontotyyppien ominaispiirteiden säilyminen kyseisellä alueella vaarannu
Maristonpakat	Natura 2000, SCI	Luontodirektiivissä mainittujen luontotyyppien ja lajien elinympäristöjen suotuisan suojelutason turvaaminen
Maristonpakat	Harjujen suojeluohjelma	Harjujen geologisten, geomorfologisten ja maisemallisten piirteiden suojelu
Vahas–Keihäslahti	Natura 2000, SCI/SPA	Luontodirektiivissä mainittujen luontotyyppien ja lajien elinympäristöjen sekä lintudirektiivissä mainittujen lajien suotuisan suojelutason turvaaminen. Vahas–Keihäslahden Natura-alue on valittu Oulujoen–Iijoen vesistöalueen suojelukohderekisteriin linnuston ja luontotyyppien perusteella.
Vahas–Keihäslahti	Lintuvesiensuojeluohjelma	Lintujen elinympäristöinä tärkeiden kosteikkojen suojelu ja säilyttäminen mahdollisimman luonnontilaisina
Siiponjoki	Natura 2000, SCI	Luontodirektiivissä mainittujen luontotyyppien ja lajien elinympäristöjen suotuisan suojelutason turvaaminen. Siiponjoen Natura-alue on valittu Oulujoen–Iijoen vesistöalueen suojelukohderekisteriin luontotyyppien perusteella.
Siiponjoki	Erytysuojelua vaativa vesistö, koskiensuojelulaki (35/1987)	Siiponjoki sisältyy ympäristöministeriön laatimaan työryhmämietintöön, johon on koottu Suomen erityissuojelua vaativat vesistöt. Siiponjoki on suojeltu vesivoimarakentamiselta koskiensuojelulailla 1987.
Siiponjoen dyynialue	Harjujen suojeluohjelma	Harjujen geologisten, geomorfologisten ja maisemallisten piirteiden suojelu
Siiponjoen varsi	Lehtojen suojeluohjelma	Eri lehtokasvillisuusvyöhykkeillä esiintyvien erityyppisten lehtojen suojelu sekä niiden eläin- ja kasvilajiston turvaaminen
Siiponjoen suisto	Lintuvesiensuojeluohjelma	Lintujen elinympäristöinä tärkeiden kosteikkojen suojelu ja säilyttäminen mahdollisimman luonnontilaisina

Rahjan saaristo	Natura 2000, SCI/SPA, BSPA	Luontodirektiivissä mainittujen luontotyyppien ja lajien elinympäristöjen sekä lintudirektiivissä mainittujen lajien suotuisan suojelutason turvaaminen. Rahjan saariston Natura-alue on valittu Oulujoen–ljoen vesistöalueen suojelukohderekisteriin linnuston ja luontotyyppien perusteella sekä luokiteltu myös Itämeren suojelualueeksi (Baltic Sea Protection Area, BSPA).
Rahjan saaristo	Rantojen suojeluohjelma	Ohjelma-alueiden säilyttäminen rakentamattomina ja luonnontilaisina sekä merikotkan pesimäpaikkojen suojelu
Etelä-Kalliokari	Natura 2000, SCI/SPA	Luontodirektiivissä mainittujen luontotyyppien ja lajien elinympäristöjen sekä lintudirektiivissä mainittujen lajien suotuisan suojelutason turvaaminen
Laurin ja Pikku Laurin saaret Rahjan saaristossa	Suojeltu Metsähallituksen metsätalouden omalla päätöksellä	Metso-ohjelman kriteerit täyttävien luontokohteiden (maankohoamisrannikon primäärisuknessiometsät) suojelu
Yhteenveto		
<p>Suunnittelualueeseen kuuluvien yksityismaiden osalta suojeluratkaisut on pääosin toteutettu: luonnonsuojelulain (1096/1996) nojalla suojeltavat alueet on perustettu yksityisiksi luonnonsuojelualueiksi; Maristonpakkojen ja Siiponjoen alueella suojelu toteutetaan maa-aineslain (555/1981) sekä Siiponjoella koskiensuojelulain (35/1987) keinoin.</p> <p>Suunnittelualueen valtionmaita on hoidettu suojelualueina lukuun ottamatta Etelä-Kalliokarin, Laurin ja Pikku Laurin saaria. Nämäkin saaret on Metsähallituksen päätöksellä jätetty talouskäytön ulkopuolelle ja ne liitetään perustettavaan Rahjan luonnonsuojelualueeseen. Luonnonsuojelualueen perustaminen ei kuitenkaan ole edennyt, vaikka alueen perustamiseksi on käyty neuvotteluja jo vuosina 1994–1995. Syyinä on ollut lähinnä ympäristöhallinnon resurssipula.</p>		

Kuva 3. Suojeleluohjelma-alueet suunnittelualueella.

Kalajoen rannikon viisi Natura-alueita sisältyvät useisiin kansallisiin luonnonsuojeleluohjelmiin: alueella on rantojen-, lintuvesien-, harjujen- ja lehtojen suojeleluohjelman kohteita.

© Metsähallitus 2011, © Suomen ympäristökeskus 2011, © Karttokeskus Oy, Lupa L5293, Maanmittauslaitos 1/MML/11

3 Osallistaminen

Selite	Kansalaisten ja sidosryhmien kuuleminen suunnittelussa on Metsähallituksen ja ympäristöhallinnon toimintatapa. Osallistamisen tavoitteena on saada luonnon-suojeluun liittyville tavoitteille ja toiminnalle yleinen hyväksyntä, vähentää ristiriitoja Metsähallituksen ja eturyhmien välillä sekä eri eturyhmien kesken, saada mahdollisimman paljon tietoa, taitoa ja näkemyksiä pohjaksi ratkaisuille, saada yhteistyötahot sitoutumaan suunnitelman tavoitteisiin ja keskeisiin ratkaisuihin sekä luoda pysyvä yhteistyö alueen eri toimijoiden kesken.		
Kohdennettu osallistaminen	Osallistetut tahot	Nimetty edustaja	
	Hallinto ja viranomaistahot		
Projektiryhmä	Kalajoen kaupunki	Jukka Stolp	
Projektiryhmä	Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus	Eero Laukkanen	
	Järjestöt ja ryhmät		
	Yritykset		
Lisätietoja			
Projektiryhmään ovat lisäksi kuuluneet Metsähallituksen Pohjanmaan luontopalveluista Arja Halinen (projektipäällikkö), Saara Airaksinen (luonnon virkistyskäyttö), Reijo Hirvonen (erätalous), Marko Sievänen (luonnonsuojelu) sekä Päivi Tervonen (kulttuuriperintö). Projektiryhmä on kokoontunut suunnittelun aikana kuusi kertaa. Suunnittelua on ohjannut Pohjanmaan luontopalveluiden johtoryhmä.			
Yksityisten maanomistajien osallistaminen (Yksityiset suojelualueet ja muut yksityisalueet)			
Suunnittelusta on tiedotettu yleistiedonantona paikallisissa lehdissä (Kalajoki-lehti, Kalajoen seutu, Lestijoki-lehti). Suunnitelma ei sido yksityisiä maanomistajia, vaan siinä yksityisalueille esitetyt toimenpiteet ovat luonteeltaan suosituksia.			
Avoimet osallistamistilaisuudet	Paikka	Pvm	Osallistajat (lkm)
Yleisötilaisuus, suunnittelun aloitus	Kalajoen kaupungintalo	21.04.2010	25
Yleisöretkeily ja -tilaisuus, suunnitelman tavoitteiden esittely	Vihasladden poukama ja Maristo (retkeily); Kalajoen kaupungintalo	23.05.2011	27
Kuulemistilaisuus, suunnitelmaluonnoksen esittely	Kalajoen kaupungintalo	14.11.2011	3
Kuulemistilaisuus, suunnitelmaluonnoksen esittely	Meriluontokeskus	15.11.2011	9
Kuulemistilaisuus, suunnitelmaluonnoksen esittely	Kalajoen kaupungintalo	15.11.2011	2
Osallistujat yhteensä			66

Pyydetyt lausunnot (kpl)	25	Saadut lausunnot (kpl)	4	Lausuntoyhteenveto on suunnitelman liitteessä 4.
Lisätietoja				
<p>Suunnitelmaluonnoksen esittelyn yhteydessä pidettyjen kuulemistilaisuuksien jälkeen Rahjan saariston luonnon käyttöä käsiteltiin vielä kahdessa neuvottelussa Metsähallituksen ja paikallisten asukkaiden, kalastajien ja metsästäjien kesken. Neuvotteluissa keskusteltiin Rahjan valtionmaidan käytöstä sekä tarkennettiin hoito- ja käyttösuunnitelmaa tältä osin. Suunnitelmaluonnosta on esitelty myös Kalajoen kaupunginhallitukselle.</p>				
Osallistamisen vaikutus suunnitelmaan				
<p>Paikallisten asukkaiden näkemys suunnitteluun on ollut, että edellisessä Rahjan saariston runkosuunnitelmassa sovittuja paikallisten asukkaiden oikeuksiin – erityisesti metsästyksen, kalastukseen ja muuhun luonnon käyttöön – liittyviä linjauksia ei tulisi muuttaa hoito- ja käyttösuunnitelmassa. Kalastus- ja metsästysmahdollisuuksien on toivottu säilyvän nykyisellään, samoin Rahjan saaristossa tehtävän hanhien kevätruokinnan ja riistapellon viljelyn. Suunnitelmassa ei esitetä muutoksia nykykäytäntöön. Paikallisen kulttuuriperinnön säilyttäminen nähdään tärkeänä.</p> <p>Lepäsen valtionmaalla sijaitsevia, yksityisomistuksessa olevia kalamajoja koskevan sopimusasian selvittäminen pikaisesti koetaan tärkeäksi, jotta mm. mökkien kunnostaminen olisi mahdollista.</p> <p>Vahas–Keihäslahden Poukaman alueen kehittäminen virkistyskäyttökohteena nähdään tärkeäksi, ja uutta palveluvarustusta on toivottu rakennettavan esim. hankerahoituksella. Suunnitelmassa esitetään Poukaman tulentekopaikan, kodan ja lintutornin kunnostusta sekä varustamista esteettömäksi luontokohteeksi. Myös muun palveluvarustuksen – kuten Kalajokisuulla sijaitsevien Äijänsäikän (Leton) ja Ämmän lintutornien – kunnostusta esitetään.</p> <p>Rantaruoppauksiin toivotaan viranomaistyötä. Ruoppauksista vastaa alueen omistaja, mutta yksityisten maanomistajien voi olla vaikea täyttää vesilain (587/2011) velvoitteita mm. ruoppausten suunnittelun ja ympäristövaikutusten arvioinnin suhteen. Hoito- ja käyttösuunnitelmassa esitetään, että rannikon Natura-alueille laadittaisiin lain vaatimukset täyttävä ruoppausten yleissuunnitelma hanketyönä.</p>				

4 Vesistöt ja merialueet

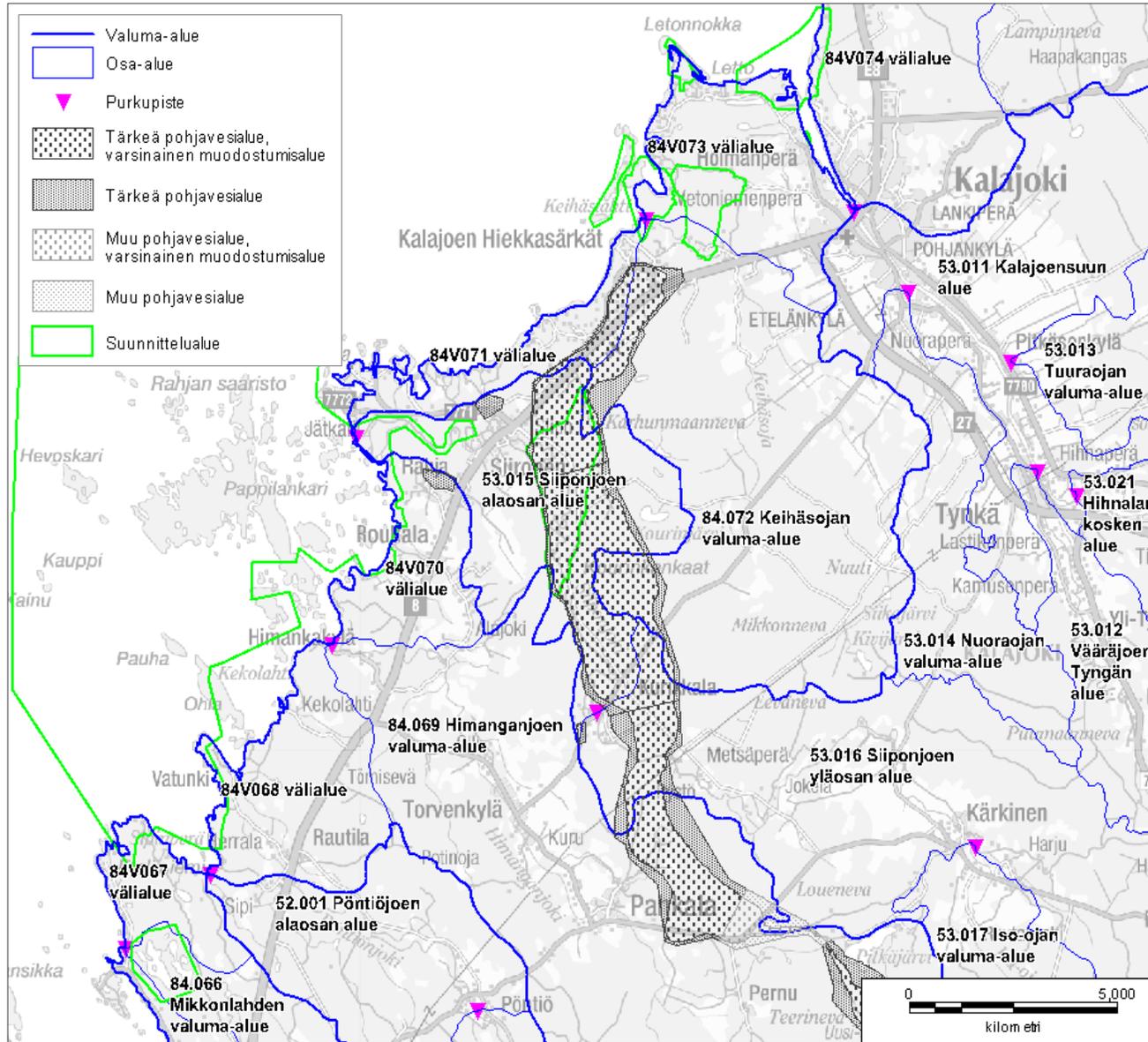
Selite	Lomakkeella kuvataan suunnittelualan vedenlaatua sekä lintuvesiluonnetta makean veden ja merialueiden osalta. Laatuluokka kuvaa pintavesien ekologista tilaa ja lintuvesipisteet (ESA -pisteytys) kohteen lintuvesiarvoa. Lomakkeeseen liittyy kartta, joka kuvaa alueen vesistöjä ja vesistöaluejakoa.					
Järvet, virtavedet ja pohjavesialueet						
Järvet	Suojeluperuste (rekisterissä)			Vesimuodostuma	Lintuvesipisteet (ESA)	Laatuluokka
Suunnittelualueella ei ole järviä.	Ei ole					
Virtavedet						
Kalajoki	Linnusto, luontotyytit (suojelurekisterissä Kalajoen suiston Natura-alue)			Kalajoen alaosa		Välttävä
Siiponjoki	Luontotyytit			Siiponjoki	102 (vuonna 2001)	Välttävä
Pohjavesialueet						
Siiponjoen–Kourinkankaiden pva						Hyvä
Lisätietoja						
Kalajoen alaosa Hamarinkoskelle asti sekä Siiponjoki on suojeltu vesivoimarakentamiselta koskiensuojelulailla (35/1987) vuonna 1987.						
Merialueet						
Nimi	Helcom-luokka ³	BSPA-luokka ⁴	Suojeluperuste (rekisterissä)	Vesimuodostuma	Lintuvesipisteet (ESA)	Laatuluokka
Rahjan saaristo	Ei määritelty	Ei määritelty	Luontotyytit, linnusto, nelilehtivesikuusi, itämerennorppa ja harmaahylje	Kalajoki–Pyhäjoki ja Rahjan saaristo pohjoinen	Ei laskettu	Hyvä
Kalajoen suisto	Ei ole	Ei ole	Linnusto, luontotyytit	Rahja–Kalajoki–Yppäri	89 (vuonna 2001)	Tyydyttävä
Vahas–Keihäslahti	Ei ole	Ei ole	Laaja matala lahti, upossarvio, linnusto	Rahja–Kalajoki	25 (vuonna 2001)	Tyydyttävä
Lisätietoja						
Rahjan saaristo sisältyy Itämeren suojelukomission (Helcom) aloitteesta perustettuun Itämeren rannikko- ja merialueiden suojelualueverkostoon (Baltic Sea Protected Areas), joka on perustettu vuonna 1994. Verkoston tarkoitus on suojella edustavia alueita Itämeren ekosysteemeistä sekä luonnonvarojen kestävästä käytöstä edistämällä ympäristöä ja luonnon monimuotoisuutta.						

³ Helcom-luokka = Itämeren vesialueiden laatuluokitus, jonka kriteeristö on kehitteillä ja täsmentyy vuoden 2010 aikana.

⁴ BSPA = Baltic Sea Protection Area (Helcomin ylläpitämä Itämeren suojelualueiden tietokanta). Kehitteillä olevan kriteeristön mukainen luokitus.

Yhteenveto

Suunnittelualueen vesistöt koostuvat turvemaiden keskikokoisten jokien suista sekä jokivesivaikutteisista rannikkovesistön lahdista ja pienialaisista humuspitoisista lammista. Alueella on käynnissä rannikkovesien sukessio matalista lahdista irti kuroutuviksi **glo**-lammiksi. Alueelle ulottuu myös arvokas pohjavesialue. Kalajoki ja Siiponjoki ovat vedenlaadultaan välttäviä, rannikkovedet tyydyttäviä ja ulkokerialue hyvää. Pintavesien hyvän tai erinomaisen tilan saavuttaminen tai turvaaminen edellyttävät lisätoimenpiteitä.

Kuva 4. Valuma-alueet ja pohjavesialueet.

Suunnittelualue sijoittuu Perämeren rannikolle. Siiponjoen Natura-alue on kokonaisuudessaan tärkeää pohjavesialuetta.

© Metsähallitus 2011, © Suomen ympäristökeskus 2011, © Karttakeskus Oy, Lupa L5293, Maanmittauslaitos 1/MML/11

5 Geologia

Selite	Lomakkeella esitetään suunnittelualan keskeiset geologiset piirteet: kallioperään, maaperään ja geomorfologiaan liittyvät tiedot.
Kallioperä	Alueen kallioperä on granodioriittia sekä osin kiilleliusketta ja migmatiittia.
Maaperä	Alueen maaperä on moreenia. Alueen poikki kulkee luode-kaakko-suuntainen glasifluviaalinen harju. Soistumat ovat pienialaisia.
Geomorfologia	Pääosin alue on melko tasaista. Eolisia muotoja eli tuulen muokkaamia hiekka-alueita (dyynejä) esiintyy Vihaspauhassa, Vihas-Keihäslahdella ja erityisesti Maristonpakoilla sekä harjijensuojeluohjelmaan kuuluvalla Siiponjokivarren alueella.
Lisätietoja	
Yhteenveto	
Geologian kannalta merkittävimpiä kohteita suunnittelualueella ovat maankohoamisrannikko ja dyynimuodostumat. Maankohoaminen alueella on Fennoskandian nopeinta, noin 9 mm/vuosi.	

6 Natura 2000 -luontotyypit

Selite Lomakkeella kuvataan koko suunnittelualueen Natura 2000 -luontotyypit, niiden pinta-alat ja edustavuudet. **Edustavuus**-käsitteellä tarkoitetaan tässä yhteenvetona Natura-tietolomakkeiden edustavuus- ja luonnontilaisuustiedoista. Edustavuus ilmentää, miten ”tyypillisenä” luontotyyppi alueella on, ja siihen vaikuttavat mm. luontotyypin rakenne, toiminta ja ennallistamismahdollisuudet. Lomakkeella tarkastellaan myös suunnittelualueen asemaa suojelualueverkostossa ja kytkeytyneisyyttä verkoston muihin kohteisiin. Natura-aluekohtaiset luontotyyppitiedot on esitetty liitteessä 2.

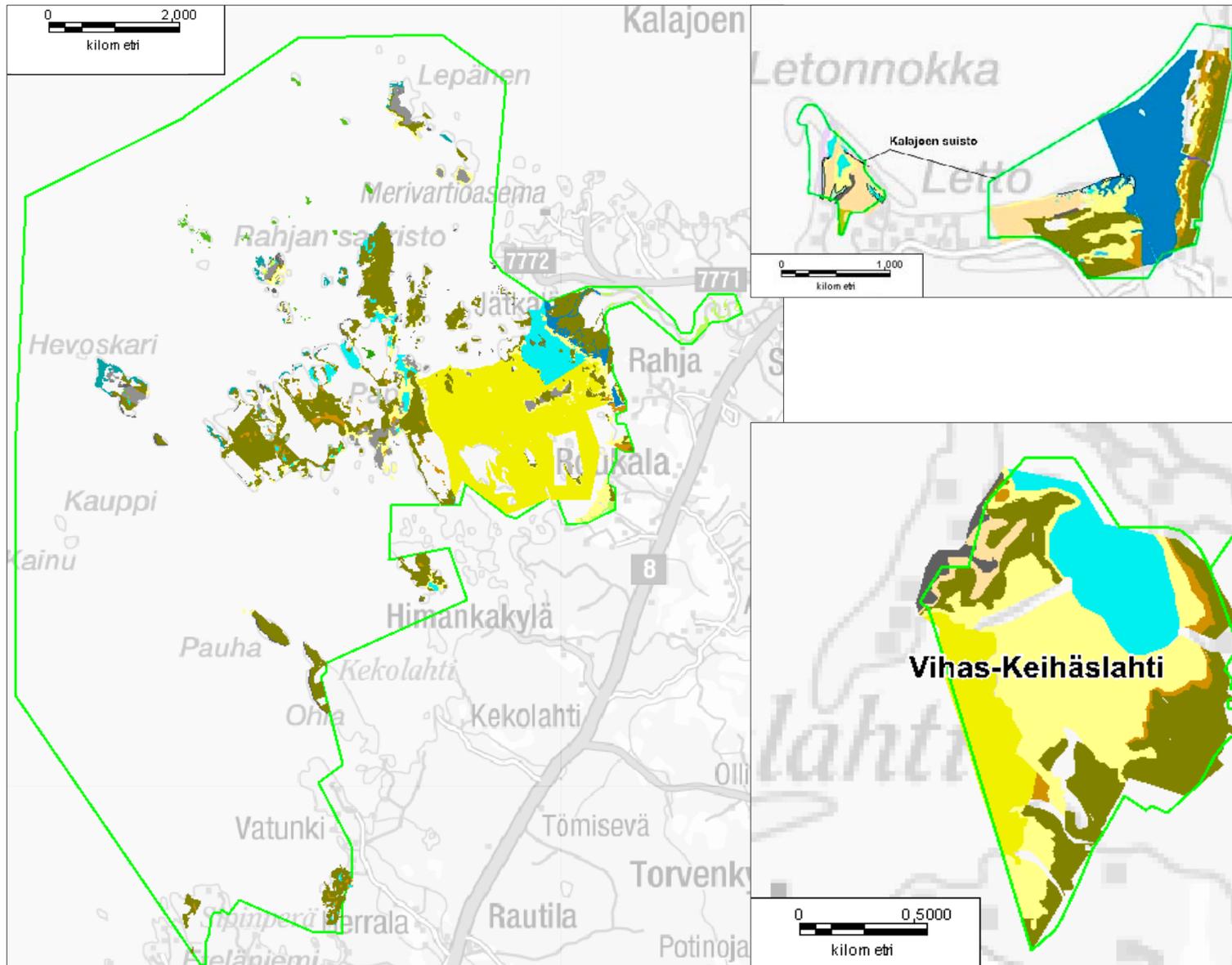
Luontotyypit				Luontotyyppien edustavuus luokittain (ha), luontotyypit I ja II ⁵							
Koodi	Luontotyyppi	Pinta-ala, luontotyyppi I (ha)	Pinta-ala, luontotyyppi II (ha)	Erinomainen		Hyvä		Merkittävä		Ei merkittävä	
				LT I	LT II	LT I	LT II	LT I	LT II	LT I	LT II
1110	Vedenalaiset hiekkasärkät		2,93				2,93				
1130	Jokisuistot	107,21		19		88,21					
1150	Rannikon laguunit*	103,63		59,47		30,38		13,51		0,27	
1160	Laajat matalat lahdet	424,4		404,44		19,96					
1220	Kivikkorannat	16,61		1,83		5,89		8,89			
1230	Kasvipeitteiset merenrantakalliot	20,92				12,48		8,44			
1620	Ulkosaariston saaret ja luodot	8,19				5,8		1,06		1,33	
1630	Merenrantaniityt*	170,64		39,69		80,09		33,54		17,32	
2120	Liikkuvat rantakauradyynit	7,42				7,42					
2130	Kiinteät ruohokasvillisuuden peittämät dyynit*	6,05				6,05					
2180	Metsäiset dyynit	22,76				13,27		9,16		0,33	
2190	Dyynialueen kosteat soistuneet painanteet	1,4				0,7		0,7			
3130	Niukka–keskiravinteiset järvet	0,1						0,1			
3160	Humuspitoiset järvet ja lammet	0,59								0,59	
3210	Luonnontilaiset jokireitit	0,06				0,06					
3260	Pikkujoet ja purot	0,31								0,31	

⁵ Luontotyyppi II esiintyy päällekkäisenä luontotyypin I kanssa.

* = ensisijaisen tärkeänä pidetty Natura 2000 -luontotyyppi

Koodi	Luontotyyppi	Pinta-ala, LT I	Pinta-ala, LT II	Erinomainen		Hyvä		Merkittävä		Ei merkittävä	
				LT I	LT II	LT I	LT II	LT I	LT II	LT I	LT II
4030	Kuivat nummet	5,77				4,26		1,51			
6270	Runsaslajiset kuivat ja tuoreet niityt*	0,64						0,64			
6430	Kosteat suurruohoniityt	0,09		0,09							
6450	Tulvaniityt	0,36				0,27		0,09			
7140	Vaihettumis- ja rantasuot	36,99		2,74		16,29		17,48		0,48	
7160	Lähteet ja lähdesuot										
7230	Letot	1,51		1,51							
8220	Silikaattikalliot	1,43				0,75		0,68			
9010	Luonnonmetsät*	1,42								1,42	
9030	Maankohoamisrannikon primäärisuknessio- vaiheiden luonnontilaiset metsät*	467,72		41,69		176,52		237,43		12,08	
9050	Lehdot	10,8	102,96	1,75		3,31	58,1	5,49	44,35	0,25	0,51
9060	Harjumetsät										
9070	Hakamaat ja kaskilaitumet	49,45				23,8		15,16		10,49	
9080	Metsäluhdat*	0,46						0,46			
91D0	Puustoiset suot*	3,05				1,48		1,57			
91E0	Tulvametsät*										
Luontotyyppien pinta-ala yhteensä (ha)		1 467,01	105,87	572,21	0	496,99	61,03	355,91	44,35	44,87	0,51
Luontotyyppien osuus suunnittelualueesta (%)		15,2	1,1	5,9	0	5,1	0,0	3,6	0,4	0,5	0,0

	Pinta-ala (ha)	Lisätietoja
Muu kuin Natura-luontotyyppi	8 205,99	<p>Taulukosta puuttuvat Mariston, Siiponjoen, Mikkonlahti–Ruonanlahden ja Vihaspauhan sekä Kalajoen suistossa, Kalajoessa olevan tulvasaaren luontotyyppitiedot. Näiden pääosassa yksityisomistuksessa olevien alueiden luontotyypit on selvitetty Natura 2000 -ohjelmaa varten, mutta tiedoissa on täydentämistarpeita mm. tarkentuneen luokittelun vuoksi. Myös vesialueiden osalta inventointitiedot ovat puutteellisia. Tässä suunnitelmassa esitetyt tiedot suunnittelualueen Natura 2000 -luontotyypeistä poikkeavat jonkin verran Natura 2000 -tietokantalomakkeen luontotyyppitiedoista. Poikkeamat johtuvat täydentävien inventointien ja tarkentuneiden inventointimenetelmien myötä täsmentyneestä tiedosta.</p> <p>Luontotyypeistä lähteet ja lähdesuot (7160), harjumetsät (9060) ja tulvametsät (91E0) sisältyvät alkuperäiseen Natura-tietokantalomakkeeseen. Myöhemmissä, tarkentavissa inventoinneissa näitä luontotyyppejä ei ole havaittu valtionmailla. Yksityismaiden osalta luontotyypeistä ei ollut käytettävissä ajantasaista pinta-alatietoa.</p>
Ei inventoitu	<i>Ks. Lisätietoja</i>	
Kaikki kuviot yhteensä	9 673	
Verkostotarkastelu		
<p>Lähimmät rantaniittyjä ja -metsiä sisältävät suojelualueet sijaitsevat Kalajokisuulta reilun 9 km:n päässä pohjoisessa ja Rahjan saaristosta vajaa 9 km etelässä. Lähin hietikkoluontotyyppiä sisältävä suojelualue on vajaat 30 km etelään, Vattajalla. Lähin metsäisiä luontotyyppejä sisältävä suojelualue on idässä vajaan 30 km:n päässä. Rannikkoluontotyyppien ja lajiston kannalta suojelualueiden kytkeytyneisyys on kohtalainen. Metsäisten luontotyyppien ja lajiston kannalta lähimmät suojelualueet ovat kaukana ja pienialaisia, joten kytkeytyneisyys on huono.</p>		
Yhteenveto		
<p>Kalajoen rannikon Natura-alueet ovat edustavia esimerkkejä maankohoamisrannikon luonnosta. Alueella esiintyy kaikkia maankohoamisrannikon vähittäisen muuttumisen muovaamia luontotyyppejä. Suunnittelualueella on kaikkiaan 32 Natura-luontotyyppiä, joista yhdeksän on priorisoituja eli ensisijaisesti suojeltavia luontotyyppejä.</p>		

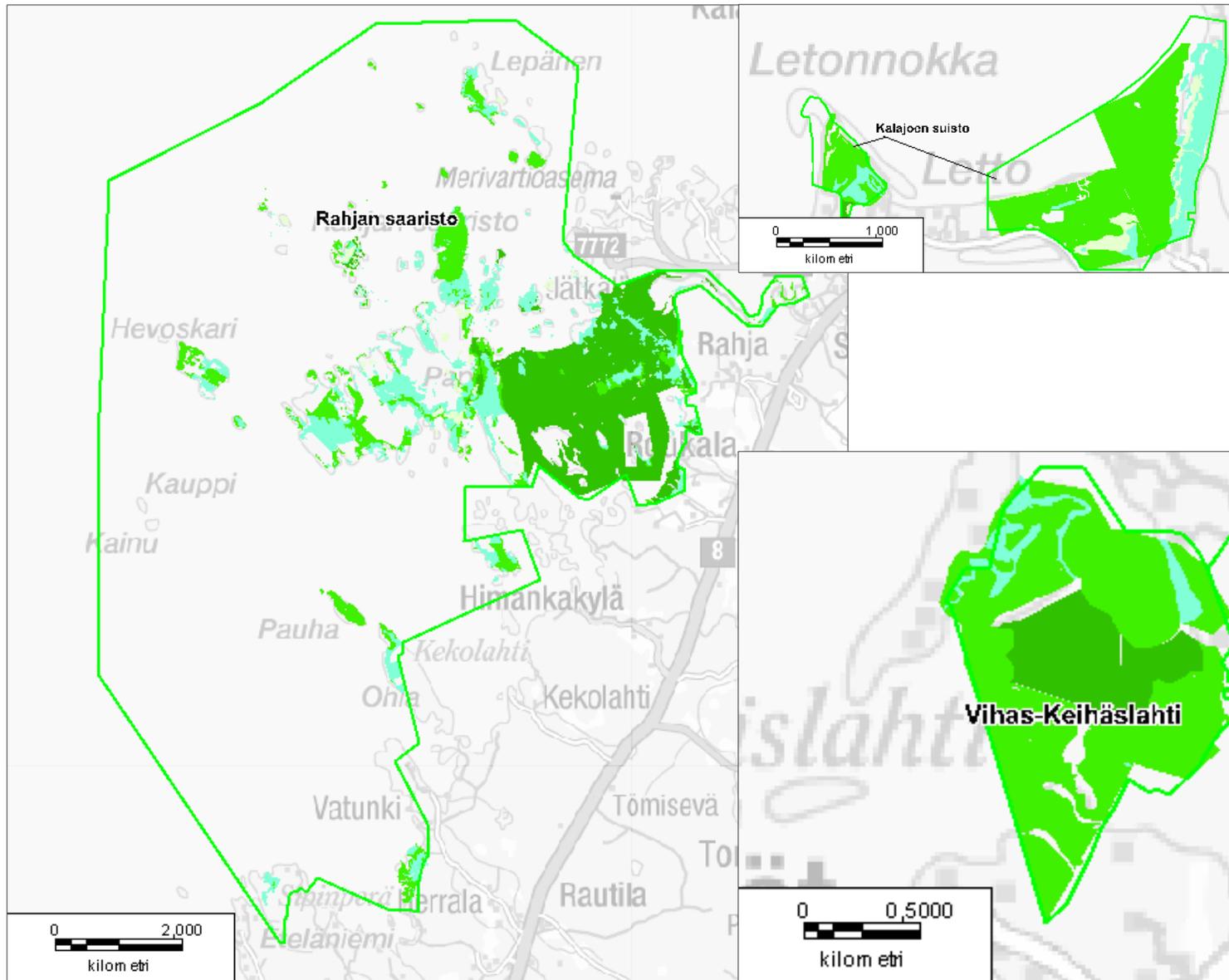
Kuva 5. Natura 2000 -luontotyytit.

Kuvassa on esitetty Natura-luontotyytit Kalajoen suiston, Vihäs-Keihäslahden ja Rahjan saariston yksityisillä suojelualueilla sekä valtionmailla. Vesialueiden osalta luontotyyppitiedot ovat puutteelliset.

Mariston ja Siiponjoen suiston luontotyytit on kartoitettu Natura-alueiden perustamisen yhteydessä, mutta tiedoissa on täydentämistarpeita.

© Metsähallitus 2011, © Suomen ympäristökeskus 2011, © Karttakeskus Oy, Lupa L5293, Maanmittauslaitos 1/MML/11

Kuva 6. Natura 2000 -luontotyyppien edustavuus.

Luontotyyppien edustavuus kuvaa, miten ”tyypillisenä” luontotyyppi alueella esiintyy. Kartoitetuista alueista Kalajoen suiston, Vahas-Keihäslahden ja Rahjan saariston luontotyypit ovat edustavuudeltaan valtaosin erinomaisia tai hyviä.

© Metsähallitus 2011, © Suomen ympäristökeskus 2011, © Karttakeskus Oy, Lupa L5293, Maanmittauslaitos 1/MML/11

Natura 2000 -alue

Natura -luontotyyppien edustavuus

- Erinomainen
- Hyvä
- Merkittävä
- Ei merkittävä
- Ei luontotyyppi

7 Lajisto

Selite Lomakkeen tarkoituksena on antaa kuva suunnittelualueen keskeisistä lajistoarvoista sekä tuoda esiin lajiston piirteitä, jotka on huomioitava alueen hoidon ja käytön suunnittelussa. Sama laji voi sisältyä useampaan luokitukseen: esimerkiksi useat uhanalaiset lajit ovat myös direktiivilajeja. Kaikissa lajiryhmissä yksikkönä on ryhmään kuuluvien, alueella esiintyvien lajien kpl-määrä. Natura-aluekohtaiset tarkemmat tiedot lajeista on esitetty liitteessä 3.

Luokitus	Linnut	Muut selkärangaiset	Selkärangattomat	Putkilokasvit	Itiökasvit	Sienet
Erityisesti suojeltavat lajit						
Valtakunnallisesti uhanalaiset lajit	14	4	3	5		1
Alueellisesti uhanalaiset lajit				6		
Silmälläpidettävät lajit	16	2				
Lajit, joiden suojelemiseksi osoitetaan Natura-alueita (luontodirektiivin 92/43/ETY liite II, lintudirektiivin 79/409/ETY liite I)	17			3		
Lajit, jotka edellyttävät tiukkaa suojelua, ja joiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty (luontodirektiivin liite IV)		1				
Vierasperäiset tai haitallisesti runsastuneet lajit				2		

Lajistotietoa / Yhteenveto

Keskeisin lajistollinen suojeluarvo on monimuotoinen, melko runsas ranta- ja vesilinnusto, jossa arvokkaimpina ovat matalakasvuisilla rantaniityillä viihtyvät uhanalaiset lajit sekä avointa hietikkoa vaativat uhanalaiset lajit. Alue sijoittuu lisäksi linnuston päämuuttoreitille ja on tärkeä muuttavien lintujen levähdys- ja ruokailualue. Luontotyyppien monimuotoisuus heijastuu myös lajiston monimuotoisuuteen, johon lisäarvoa tuovat Perämerelle kotoperäiset lajit sekä ruijanesikkoryhmän lajit, joilla on erillisesiintymä Perämerellä Jäämeren pääesiintymisalueen lisäksi. Järviruoko on lisääntynyt Letonnokan ja jokisuun alueella huomattavasti viimeisten kymmenen vuoden kuluessa, mikä heikentää huomattavasti alueen rantaniittyjä. Vihaspauhassa on pienialainen kurturuusukasvusto, joka tulisi poistaa, ennen kuin se leviää hiekkarannalla hallitsemattomasti. Mikkonlahden ja Ruonanlahden luontotyypeistä ja lajistosta ei ole riittävästi tietoa. Uhanalaistiedot on kirjattu uusimman, vuonna 2010 valmistuneen uhanalaisarvioinnin mukaisesti.

8 Kulttuuriperintö

Selite	Kulttuuriperinnön nykytilakuvaus käsittää suunnittelualueen maisema-arvojen sekä rakennusperinnön ja arkeologisten kohteiden kuvauksen. Kuvauksen tavoitteena on tunnistaa suunnittelualueen keskeiset kulttuuriperintöarvot.	
Maisema		
Nimi	Kpl	Luokitus
	-	Maailmanperintökohte
	-	Kansallinen kaupunkipuisto
	-	Valtakunnallisesti arvokas maisema-alue
	-	Valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö
Hiekkasärkät–Rahja	1	Maakunnallisesti merkittävä maisema
	-	Luonnonsuojelulain (1096/1996) mukainen maisema-alue
Valtakunnallisesti arvokkaat perinnemaisemat (2): Vihaslahti, Pappilankari Maakunnallisesti arvokkaat perinnemaisemat (4): Hahtikarvo–Jäneskari, Saarenkari, Lepänen, Hyönä Paikallisesti arvokkaat perinnemaisemat (3): Kurvonen, Pappilankari, Vihaslahti	9	Muu merkittävä maisema
Lisätietoja		
<p>Maakunnallisesti merkittävä maisema-alue: Kalajoen hiekkasärkkien luonteenomaisin ympäristötekijä on lentohietikko. Varsinainen dyynialue on noin 3 km:n pituinen, 300–500 m leveä rantahietikko, joka sisältää erilaisia muodostumia – kuten eroosiotörmä, rantavalleja, vedenalaisia särkkiä ja kynnyksiä. Rahjan saaristo on ainoa varsinainen saaristo Pohjois-Pohjanmaan Perämeren rannikolla. Alueella on useita paikallisesti arvokkaita perinnemaisemia sekä vanhoja kalastustukikohtia.</p> <p>Arvokkaat perinnemaisemat: Vihaslahtea lukuun ottamatta kaikki suunnittelualueelle sijoittuvat arvokkaat perinnemaisemat sijaitsevat Rahjan saaristossa. Perinnemaisemien lajistoa ja luontotyyppejä on käsitelty tarkemmin lomakkeilla 6 ja 7.</p>		
Rakennusperintö		
Nimi	Kpl	Luokitus
	-	Valtakunnallisesti arvokas rakennus tai rakennusryhmä
	-	Maakunnallisesti merkittävä rakennus tai rakennusryhmä
	19	Muu merkittävä rakennus tai rakennusryhmä

Lisätietoja

Kalajoen suunnittelualueella on kaikkiaan 19 rakennusta. Niistä 12 on valtionmaalla ja yksityisomistuksessa. Kuusi rakennusta tai osa niistä on Metsähallituksen omistuksessa ja retkeilykäytössä.

Yksi heikkokuntainen, Metsähallituksen maalla sijaitseva rakennus (Saarenkarin kalamaja) on dokumentoitu, ja se puretaan pois.

Arkeologiset kohteet

Luokitus	Asuinpaikat	Hautapaikat	Puolustusvarustukset	Kulttipaikat	Valmistus- ja työpaikat	Taide ja muistomerkit	Liikennekohteet	Vedenalaiset kohteet	Kivi- ja maarakenteet	Ei määritelty	Yhteensä kpl
Muinaisjäännösrekisterissä oleva kohde	2		1		2				5		10
Muu arkeologinen kohde					5		1		46		52

Lisätietoja

Kalajoella on tehty kulttuuriperintöinventointi vuonna 2008 osana **Kulma**-hanketta. Tutkittu alue sijaitsee maamme nopeimman maankohoamisen (noin 9 mm vuodessa) alueella. Maankohoaminen on hidastunut – se on ollut aiemmin vielä nopeampaa. Rahjassa saarten korkeimmat huiput kohoavat runsaat 15 m meren pinnan yläpuolella – pääosan maastosta ollessa alle 7,5–5 m mpy tasolla. Monet saaret ja laajat ranta-alueet ovat alle 2 m mpy tasolla. Vedenkorkeuden muutoksia voi seurata mm. Rahjan saaristoon vuonna 1939 tehdystä vedenkorkeusmerkistä.

Muu kulttuuriperintö

Ihmistoiminta on vaikuttanut Rahjan saaristoluontoon satojen vuosien ajan. Saarissa ja rannoilla on lukuisia kohteita, jotka kertovat aiemmasta maankäytöhistoriasta. Jatulintarhat ja monilukuiset jäänteet kalastusperinteestä – kuten kalasaunojen ja verkonkuivaustelineiden jäänteet – kertovat alueen kalastushistoriaa. Saarissa on harjoitettu myös maanviljelyä ja karjataloutta. Saaria ja mannerrantoja on käytetty karjan laitumina, ja niiltä on niitetty heinää ja saraa karjan talvirehukseksi. Saarten metsiä on hyödynnetty polttopuukseksi ja rakennusmateriaalina. Myös metsästys ja marjastus ovat olleet tärkeitä luonnon käyttömuotoja.

Kävijätutkimus

Alueella ei ole tehty kävijätutkimusta.

Yhteenveto

Ennen **Kulma**-hankkeen inventointeja (2008) alueelta tunnettiin ennestään Hevoskarin jatulintarha, kolme Hevoskarin kivirakennelmaa ja Korkiakarin kalliohakkaukset. Inventoinnissa löydettiin Rahjan saaristosta 36 aiemmin tuntematonta muinaisjäännöskohdetta, joissa monissa on useita erilaisia rakenteita ja jäännöksiä. Pääosin jäännökset ovat **ranoja** eli verkonkuivaustelineiden tukiröykkiöitä, ns. **tomtningeja** eli kalastusmajojen jäänteitä, kalasaunojen tai vastaavien asumusten ja muiden rakennusten perustoja, kummeleita ja käyttötarkoitukseltaan tunnistamattomia röykkiöitä sekä rakkakuoppia.

Kaikki jäännökset Rahjassa ovat korkeustasoilla, jotka ovat paljastuneet veden alta laajemmiksi luodoiksi vasta historiallisella ajalla. Siiponjoen alueella havaittiin 10 historiallisen ajan muinaisjäännöstä – kuten tervahautoja ja käyttötarkoitukseltaan tunnistamattomia kuoppia (mahdollisesti asumuksiin liittyviä jäänteitä) – sekä todennäköisesti Suomen sodan 1808–1809 aikaisia varustuksia.

Lisäksi kirjattiin kahdeksan historiallisen ajan rakennetta, jotka eivät ole muinaisjäännöksiä – mm. rajamerkkejä ja selvästi nuoria rakennusten perustoja.

9A Luonnon virkistyskäyttö: retkeily ja luontomatkailu

Selite	Nykyisestä luonnon virkistyskäytöstä kuvataan retkeilyn ja luontomatkailun toimintaympäristöä, suunnittelualan vetovoimaa ja merkitystä virkistyskäyttökohteena sekä nykyistä kysyntää, tarjontaa ja matkailun yhteistyötä. Kysyntätietoja ovat mm. tiedot käyntimääristä ja asiakastyytyvyydestä. Tarjonnalla tarkoitetaan retkeilyreittien, rakenteiden ja rakennelmien määrää, kapasiteettia sekä kuntoa. Tavoitteena on analysoida palvelujen ja palveluketjujen toimivuutta asiakaslähtöisesti.
Toimintaympäristön kuvaus	
<p>Matkailu on Kalajoella paikallistaloudellisesti tärkeää, ja kaupunki ja alueen matkailuyrittäjät panostavat siihen voimakkaasti mm. erilaisten kehittämishankkeiden kautta. Vuosina 2010–2013 toteutetaan ympäristöpainotteinen laatuohjelma (Green DQN), jonka tavoitteena on nostaa laatu ja ympäristöosaaminen matkailualueen kilpailuvaltiksi jatkuvaan parantamiseen perustuvan kehittämismallin avulla.</p> <p>Suunnittelualuetta ajatellen Kalajoen kaupungin läheisyys ja loma-asutuksen suuri määrä ovat keskeisiä alueeseen vaikuttavia tekijöitä. Matkailuyhteistyö on kehittynyt viime vuosina, ja vuonna 2003 perustettuun Kalajoen matkailuyhdistykseen kuuluu yli 40 jäsenyrittystä. Kalajoen matkailu kokonaisuutena elää nousukautta, ja mökkirakentaminen on ollut viime vuosina vilkasta. Nykyisin tehdään pääasiassa ympärivuotiseen käyttöön soveltuvia asumuksia. Meren läheisyys ja rannat eivät yksin riitä turvaamaan ihmisten vapaa-ajanvieton kaikkia tarpeita, vaan alueelle tarvitaan myös mantereen puolelle hyvätasoisesti rakennettuja puitteita retkeilyyn ympäri vuoden (polut, latupohjat) sekä taukopaikkoja. Matkailun huippukausi on kesä, mutta myös talviaktiviteetit ovat kasvattaneet suosiotaan: Kalajoella on mm. hyvä latuverkosto, joka sijoittuu osin suunnittelualueelle. Haasteina matkailun ympärivuotisessa kehittämisessä ovat erityisesti kevät ja syyskuu, jolloin olosuhteet luontomatkailuun ja ulkoiluun eivät ole aina yhtä suotuisat.</p> <p>Kalajoen matkailutilastojen mukaan rekisteröityjen yöpymisten määrä matkailualueella oli vuonna 2010 yhteensä 255 000. Pääosa matkailijoista vieraili Kalajoella kesällä: yöpymisistä 22 % tapahtui kesäkuussa, 38 % heinäkuussa ja 19 % elokuussa. Muiden kuukausien osuus oli yhteensä vain 21 %. Mökeillä ja muissa rekisteröimättömissä majoituksissa yöpymisten määräksi arvioidaan 240 000. Päiväkävijöiden määräksi on vuonna 2007 arvioitu 300 000. Matkailija- ja etenkin mökkiläisten määriä selvitetään tarkemmin meneillään olevan Green DQN-laatuohjelmahankkeen puitteissa. Tulokset valmistuvat alkuvuodesta 2012.</p> <p>Valtionmaita suunnittelualueella on melko vähän: Rahjan saaristoa lukuun ottamatta Natura-alueet ovat yksityisomistuksessa.</p> <p>Meriluontokeskuksen rooli matkailun kehittämisessä kaikki vuodenaikat kattavaksi toimialaksi on merkittävä. Meriluontokeskus on paitsi Rahjan saariston ja Kalajoen muiden Natura-alueiden, myös koko Perämeren alueen luontokohteiden asiakaspalvelupiste sekä sisäänheittäjä Pohjanmaan muihin luontokeskuksiin. Keskeinen sijainti Hiekkasärkkien matkailualueella tuo Meriluontokeskukseen runsaasti kävijöitä: vuonna 2010 käyntimäärä oli yli 31 000. Kävijämäärät ovat kasvaneet luontokeskuksen perustamisesta saakka. Meriluontokeskuksen ja suunnittelualueen luontokohteiden käyntimäärien välistä yhteyttä ei toistaiseksi ole arvioitu.</p> <p>Kalajoen matkailustrategian (päivitetty vuonna 2009) mukaan Kalajoki on vuodenaikojen mukaan muuntuva suomalaisten suosikkikohta, joka tunnetaan Hiekkasärkistä, merestä ja auringosta sekä laadukkaista tapahtumista ja monipuolisista palveluista. Keskeisiä matkailun asiakasryhmiä ovat lapsiperheet, keski-ikäiset ja vanhemmat aikuiset, yritysten henkilöstö, tapahtumien yleisöt sekä loma-asuntojen omistajat. Strategian tärkeitä tavoitteita ovat painotus matkailun vahvaan ympärivuotisuuteen, käyttöasteiden ja majoituskapasiteetin lisääminen, palveluiden monipuolisuuden, infran ja yhteismarkkinoinnin kehittäminen sekä kotimaisten matkailijoiden ohella markkinoinnin suuntaaminen valikoiduille ulkomaiden markkina-alueille. Tärkeää on myös toiminnan vakiinnuttaminen erilaisten kehittämishankkeiden jälkeen.</p>	
Vetovoima ja merkitys	
<p>Kalajoen matkailun keskeisiä vetovoimatekijöitä ovat meri, hiekkarannat ja aurinko, ja kesä on matkailun pääsesonki. Luontokohteiden vetovoimatekijöitä ovat maankohoamisrannikon meri- ja saaristoluonto, jääkauden jäljet maisemassa sekä saariston perinteiseen maankäyttöön liittyvä kulttuuriperintö – kuten kalastustukikohtien ja laidunalueiden muodostamat perinne- maisemat.</p>	

Suunnittelualueen kysyntä										
Kävijälaskenta				Kävijätutkimus						
Suunnittelualueen käyntimäärä	Vuosi	Koko alue: 16 000 (arvio)			Kävijätutkimuksen kohdealueet	Vuosi	Kävijätyytyväisyysindeksi (asteikolla 1 = erittäin tyytymätön – 5 = erittäin tyytyväinen)			
	2010	Rahjan saaristo: 2 000–2 500 (arvio)								
Käyntimäärän kehitys kohteilta				Alueella ei ole tehty kävijätutkimuksia.						
Kävijätyytyväisyyden jakautuminen osatekijöihin (asteikolla 1 = erittäin tyytymätön – 5 = erittäin tyytyväinen)										
Vuosi	Käyntikerrat	Muutos	Tyytyväisyys palveluihin		Tyytyväisyys ympäristöön		Odotusten täytyminen		Häiriötekijöiden kokeminen	
Alueen kävijöiden jakautuminen eri tyypeihin										
			Paikalliset kävijät (%)		Päiväkävijät		Osuus kävijöistä (%)		Viipymä (h)	
			Kotimaiset matkailijat (%)		Yöpyjät		Osuus kävijöistä (%)		Viipymä (vrk)	
			Ulkomaiset matkailijat (%)		Kävijävuorokaudet ⁶					
Lisätietoja										
Rahjan saariston veneliikennettä laskettiin vuosina 1998 ja 1999. Venelaskentojen ja kyselyjen perusteella arvioitiin saariston retkeilijöiden määräksi kesäkaudella (kesä–syyskuun välillä) 950–1 430 henkilöä.										

Retkeilypalvelujen tarjonta										
Rakennukset	Lkm	Kapasiteetti (hlö)	Kunto			Ylläpito		Muulla kuin valtion alueella	Lisätietoja	
			Hyvä	Kesk.	Huono	MH	Muu			
Tuvat	3	12 (Rahja)	3			3			Rahjan saaristossa on 1 vuokratupa + sauna (Lepänen), 1 päivätupa (Venekari) ja 1 autiotupa (Koivukari).	
Hiihto- ja partiomajat	2	200, 20	2			0	2	2	Maristossa sijaitsee Kalajoen Junkkarien hiihtomaja ja partiolaisten maja, jotka ovat vuokrattavissa yleisökäyttöön.	
Opastuskatokset	2	30	2			2	0	1	Vihaslahdessa on luontokatos ja Konikarvon satamassa opastuskatos (Natura-alueen ulkopuolella).	

⁶ Kävijävuorokaudet: kävijöiden kokonaisviipymä alueella = päiväkävijöiden osuus x kokonaiskäyntimäärä x päiväkävijöiden viipymä alueella (h) /24 + yöpyjien osuus x kokonaiskäyntimäärä x yöpyjien viipymä alueella (vrk).

Rakennelmat	Lkm	Kapasiteetti	Kunto			Ylläpito		Muulla kuin valtion alueella	Lisätietoja
			Hyvä	Kesk.	Huono	MH	Muu		
Kodot	3	40	2	1		2	1	1	Vihaslahti 2, Hiihtokeskus/ Kalajoen Junkkarit 1
Laavut	5	20		5		3	2	2	Rahjan saaristossa on 3 laavua, jotka sijaitsevat Alajoenkarissa, Kuusimällässä ja Putkikarissa. Siiponjoella Pleunassa on laavu, jonka ylläpidosta vastaa Kalajoen Latu ry. Suunnittelualueen ulkopuolella Viitapakoilla on kaupungin ylläpitämä laavu, joka liittyy Hiekkasärkkien matkailukokonaisuuteen.
Lintutornit	3	15		3		1	2	2	Alueella on kolme lintutornia: Kalajoen suistossa Letolla 1, Ämmässä 1 ja Vihasalhdella 1. Lisäksi Konikarvon satamassa on lintutorni, josta avautuu näkymä Rahjan Natura-alueen suuntaan. Viitapakoilla on kaupungin ylläpitämä näköalatorni, joka liittyy Hiekkasärkkien matkailukokonaisuuteen.
Tulentekopaikat	7	70		3	4	7	0	0	Vihaslahti 1, Rahjan saaristo 6. Varsinaiset tulentekopaikat: Laajakallio, Pisinperä ja Kuulamakarvo. Lisäksi kaikilla kolmella tuvalla on erillinen tulentekopaikka ulkona. Tulentekopaikkojen penkkirakennelmat ovat peruskorjauksen tarpeessa.
Venetelat	9	-			9	9	0	0	Kaikissa rantautumispaikoissa on venetelat, jotka ovat kaikki peruskorjauksen tarpeessa.
Reitit	Km	Esteetön (km)	Päällyste (km)	Ylläpito (km)		Muulla kuin valtion alueella	Lisätietoja		
				MH	Muu				
Kalajoen suisto: lintutornin polku, Letto	0,6	0	0	0	0,6	0,6	Heikkokuntainen pitkospolku lintutornille		
Kalajoen suisto: lintutornin polku, Ämmä	0,25	0,25	lankkukäytävä	0	0,25	0,25	Kohtalaisessa kunnossa oleva lankkukäytävä lintutornille, leveys 1 m. Lammasaita sulkee lankkutien P-alueen luona.		
Vahas-Keihäslahti: Hiekkasärkkien lankkupolku	1,5	1,5	1,5 (lankku)	0	1,5	1,4	Soveltuu pyörätuolilla liikkumiseen avustajan kanssa. Ylläpidosta vastaa Kalajoen kaupunki. Reitin leveys 1,2 m.		
Sauvakävelyreitistön osa: Maristopakot	5,0	0	0	0,1	4,9	4,9	Osa laajempaa reitistöä. Talvella latupohjana		
Siiponjoen luontopolku, Siiponjoki, Pleuna	3,9	0	0	0	3,9	3,9	Osa laajempaa reitistöä, reitti yhteensä 20 km		
Moottorikelkkaura	3,5	0	-	0	3,5	0	Rahjan saaristoon vievä ura		

Rahjan veneilyreitti	25,2	0	-	0	25,2	16,5	Epävirallinen, porttimerkein merkitty veneilyreitti. Ylläpidosta vastaa Kalajoen kaupunki. Reittimerkinnot tarkistetaan vuosittain.
Soudettava/melottava luontoreitti	10,6	0	-	0	10,6	0,4	Rahjan saaristo, Iso-lahti. Lähtöpaikat Puojinniemi ja Konikarvo. Reitti muodostaa veneluontopolun, jonka varrella saaristokohteilla on rantautumispaikkoja maasto-opasteineen. Osa kohteista on samalla saariston taukopaikkoja. Reitti on merkitty karttoihin, mutta maasto-opasteita ei ole – rantautumispaikkojen opasteita lukuun ottamatta.

Matkailun yhteistyö							
Vuosi	2010	Yhteistyöyritysten lukumäärä	7	Yhteistyöyritysten suunnittelualueella palveleminen asiakkaiden lukumäärä		Yhteistyöyritysten tyytyväisyys palveluihin (asteikolla 1 = erittäin tyytymätön – 5 = erittäin tyytyväinen)	
Lisätietoja							
Metsähallituksen yhteistyöyrityksiltä kerätään vuosittain palautetta yhteistyöstä, mutta varsinaisia yritystutkimuksia (vrt. kävijätutkimukset) ei ole toistaiseksi tehty.							

9B Luonnon virkistyskäyttö: opastusviestintä

Selite Lomakkeella kuvataan suunnittelualuetta koskevan opastusviestinnän keskeiset tunnusluvut sekä Metsähallituksen ja yhteistyökumppaneiden opastusviestinnän keinot. Opastusviestintää tehdään asiakaspalvelupisteissä, **luontoon.fi**-sivuilla ja maastossa. Keinoja ovat mm. henkilöopastus, sähköisen ja painetun opastusmateriaalin tuottaminen sekä maasto-opasteet.

Metsähallituksen opastusviestintä suunnittelualueella

Käyntimäärät			Asiakastyytyväisyys asiakaspalvelupisteissä								
Vuosi	Kalajoen meriluontokeskus	Rahjan luontoon.fi -sivut	Asiakaspalvelupisteet				Vuosi	Asiakastyytyväisyys (asteikolla 1 = erittäin tyytymätön – 5 = erittäin tyytyväinen)			
2010	31 834	9 553	Kalajoen meriluontokeskus				2010	4,0			
2009	28 081	9 866	Asiakkaita opastetuissa ryhmissä asiakaspalvelupisteissä							Asiakkaita opastetuissa ryhmissä maastossa	
2008	19 838	9 291	Vuosi	2010	Henkilöä	Koululaisten osuus (%)	Vuosi	2010	Henkilöä	Koululaisten osuus (%)	
2007	24 827	11 745	Perustiedon tarjonta		300	51	Perustiedon tarjonta		0	-	
			Herättelevä opastus		1 088	19	Herättelevä opastus		329	78	
			Syventävä opastus		651	39	Syventävä opastus		0	-	

Lisätietoja

Opastusviestinnän keinot suunnittelualueella, Metsähallituksen ylläpitämät	Lkm	Kuvaus
Asiakaspalvelupisteet	1	Kalajoen meriluontokeskus
Opastuspisteet	2	Konikarvon sataman opastuskatos (Rahjassa), Vihaslahden poukaman opastuskatos (Vihas-Keihäslahdella)
luontoon.fi -sivut	27	Meriluontokeskus (su, ru, en), opettajan sivut (2 su), Rahjan saaristo (11 su, ru)
Maasto-opasteet	21	Life-lähtöpistetaulut 3 kpl, veneluontopolku 10 kpl, kulttuuriluontopolku 8 kpl
Luontopolut	2	Veneluontopolku, kulttuuriluontopolku
Esitteet ja muu painomateriaali	-	Kalajoen retkeilykartan painos on loppunut; uusi versio on tekeillä ja valmistuu 2011.
Sähköiset opastustuotteet	1	Rahjan saariston Life-hankkeessa tuotettu opetusmateriaali

Yhteistyötahojen opastusviestinnän kuvaus

Metsähallituksen yhteistyöyhteydet järjestävät suunnittelualueella mm. teemaopastuksia, ruokailu- ja majoituspalveluita. Tärkeitä viestintä- ja markkinointikanavia ovat mm. Kalajoen matkailuyhdistyksen lehdet, verkkosivut (**kalajokimatkailu.fi**) ja esitteet, samoin kuin Kalajoen kaupungin esitteet ja teemakartat.

Laatuohjelmassa (**Green DQN**) tehdään perehdytyskansio, johon kootaan alueen luontokohteista ja palveluista tietoa matkailuyritysten käyttöön.

Yhteenveto (Luonnon virkistyskäytön nykytila: retkeily, luontomatkailu ja opastusviestintä)

Retkeilyn ja luontomatkailun kannalta suunnittelualueen erityispiirteitä ovat Meriluontokeskus palveluineen, Kalajoen kaupungin läheisyys, Rahjan saaristokohteiden vaikeampi saavutettavuus sekä luontokohteiden ulkopuolisiin tekijöihin perustuva matkailijamäärien runsaus Kalajoella.

Meriluontokeskus toimii Hiekkasärkillä ja palvelee kävijöitä ympäri vuoden. Luontokeskuksen päätehtäviä ovat Kalajoen ja Perämeren maankohoamisrannikon luontoa, suojelualueita ja kulttuuriperintöä koskevan tiedon tarjonta sekä opastukset. Meriluontokeskus viestii myös muista Metsähallituksen palveluista ja retkikohteista sekä yleisesti luonnonsuojelusta ja kulttuuriperinnöstä.

Lähellä kaupunkialuetta sijaitsevat suojelualueet (Kalajoen suisto, Vihaspauha, Vihas-Keihäslahti, Maristonpakat ja Siiponjoki) ovat kaupunkilaisten lähivirkistyskohteita, joissa on päiväkäyntiin sopivia reittejä ja taukopaikkoja. Rakenteiden määrä on sopivalla tasolla käyttöön nähtä, mutta osa kohteista (esim. Kalajoen suiston lintutornit ja pitkokset) on kiireellisen kunnostamisen tarpeessa. Etenkin Maristossa retkeilyn ohjaaminen reittisuunnittelun ja -opastuksen avulla olisi tarpeellista kulumisen ehkäisemiseksi sekä kaikkien liikkumismuotojen huomioimiseksi.

Rahjan saaristo on suunnittelualueen ainoa kohde, jossa on laajempia valtion alueita. Siellä on Metsähallituksen ylläpitämiä taukopaikkoja sekä vesireittejä, mutta saaristokohteena alueelle on vaikeampi päästä, eikä kävijämäärä ole kovinkaan suuri. Nykyiset taukopaikat ovatkin riittäviä, eikä lisävarusteluun ole toistaiseksi tarvetta.

Kalajoki on suosittu matkailukohde, jonka suurin sesonki ajoittuu kesään. Pääosa matkailijoista suuntaa Hiekkasärkille, joiden ympäristössä on huomattavan paljon vapaa-ajanasuntoja, ja myös hotellimajoitusta on tarjolla runsaasti. Haasteita ovat luontomatkailun ja retkikohteiden markkinointi seudulla muista syistä vierailijalle kävijöille, sekä toisaalta matkailun ohjaaminen suojelualueilla kestäväällä tavalla, suojeluarvoja kunnioittaen.

10 Erätalous: nykytila

Selite		Lomakkeella esitetään erätalouden nykykäytännöt sekä sopimus- ja lupatilanne. Metsästyksen osalta kenttään on kirjattu nykyinen tilanne ja sopimusten voimassaoloaika. Lomakkeen tarkoituksena on antaa riittävät tiedot siihen, että alueen käyttöarvoa näiden toimintojen osalta voidaan arvioida.							
Metsästys									
☐	ML 8 § aluetta (kunnan asukkailla oikeus metsästyksen valtionmailla)	Ei ole suunnittelualueella							
☒	Yleistä vesialuetta (metsästysoikeus ML 7 § mukaisesti)	Osa Rahjan saariston Natura-alueesta (noin 1 650 ha) sijoittuu Kalajoen yleiselle vesialueelle. Nämä vedet sijoittuvat Hevoskarista lounaaseen (noin 1 200 ha) ja luoteeseen (noin 450 ha).							
☒	Metsästys kielletty	Kolmella yksityisellä luonnonsuojelualueella (Kalajoen–Vihaslahden luonnonsuojelualue, Kalajoen–Vihaslahden luonnonsuojelualue 2, Keihäsmaan luonnonsuojelualue; kaikki Vihas–Keihäslahden Natura-alueella) on voimassa vesilintujen metsästyskielto. Kielto on kirjattu suojelualueiden rauhoituspäätöksiin.							
☒	Lupametsästys- aluetta	Rahjan saaristossa on Metsähallituksen vesilintumetsästyksen lupa-alue (tunnus 5633), jonka pinta-ala on 3 268 ha. Metsähallituksella on oikeus myydä vesilintulupia ja pienpetolupia 200 kpl/vuosi. Kanalintu- ja jänislupia Metsähallitus ei myy, koska nämä metsästysoikeudet on vuokrattu paikallisille metsästysseuroille. Vuotuiset myydyt luvat viime vuosina ovat olleet: 71 kpl vuonna 2008, 66 kpl vuonna 2009 ja 68 kpl vuonna 2010. Luotiaseen käyttö on kielletty Rahjan lupa-alueella 20.8.–31.8. Kovien haulien käyttö on sallittu.							
☒	Sopimus- metsästysaluetta	Seurat (kpl)	Pinta-ala (ha)	Sopimuskauden pituus	Rajoitukset, lisätietoja				
		Kalajoki–Rahjan metsästysyhdistys ry	3 532	Toistaiseksi	Sopimus koskee pienriistan ja hirvieläinten metsästystä Rahjan Natura-alueella. Metsähallitus on pidättänyt itsellään oikeuden myydä Rahjan lupametsästysalueelle vesilintu- ja pienpetolupia 200 kpl/vuosi (ks. edellä).				
		Pohjanpään metsästysseura ry (Himangan kunnan puoli)	40	Toistaiseksi	Sopimus koskee pienriistan ja hirvieläinten metsästystä Ryssänlammien alueella Rahjan Natura-alueella. Metsähallitus on pidättänyt itsellään oikeuden myydä Rahjan lupametsästysalueelle vesilintu- ja pienpetolupia 200 kpl/vuosi (ks. edellä).				
☐	Vain hirvenajo	Suunnittelualueella ei ole alueita, joilla vain hirvenajo olisi sallittu.							
Alueen merkitys metsästyskohteena		Rahjan saaristo on paikallisille tärkeä metsästyskohde – erityisesti vesilintujen metsästyksessä.							
Arvio metsästyspaineesta alueella		☐	Suuri	☒	Keskinkertainen	☒	Pieni	Kuvaus	Vesilinnun metsästyksen aloituspäivänä metsästyspaine on keskinkertainen, muutoin pieni.
Riistakannat		Metsästettäviä lajeja ovat Metsähallituksen lupa-alueella Rahjassa vesilinnut ja pienpedot; seuroille vuokratulla alueella lisäksi hirvi, kanalinnut, jänis ja pienpedot. Riistakanta-arviot perustuvat saalispalautteisiin ja asiantuntija-arvioihin.							

Lisätietoja	<p>Riistanhoitotyöt ovat tärkeä osa seurojen toimintaa. Kalajoki–Rahjan metsästysyhdistyksellä on oikeus vesilintujen (lähinnä hanhien) kevätruokintaan vuokraamallaan metsästysalueella Rahjan Natura-alueella. Pienimuotoista ruokintaa tehdään vuosittain vesilintujen kevätmuuton aikaan. Seura viljelee riistapeltoa Pappilankarissa.</p> <p>Metsästysseurat vastaavat vuokraamallaan alueilla pienpetokantojen seurannasta ja pyynnistä, mikä osaltaan edistää linnuston suojelua. Rahjan saariston runkosuunnitelmassa (2001) sovittiin mairinnousu- ja liikkumisrajoitukset saariston lintuluodoille, ja että metsästysseurojen nimeämällä henkilöllä on mahdollista riistanhoitotyönä pyytää pienpetoja myös mairinnousukieltoalueella.</p> <p>Monilla yksityisillä suojelualueilla on rauhoituspäätöksissä kielletty kaupallinen metsästys.</p>								
Kalastus									
☒	Yleistä vesialuetta (kalastusoikeus KL 6 § mukaisesti)	Osa Rahjan saariston Natura-alueesta (noin 1 650 ha) sijoittuu Kalajoen yleiselle vesialueelle. Nämä vedet sijoittuvat Hevoskarista lounaaseen (noin 1 200 ha) ja luoteeseen (noin 450 ha).							
☒	Yleiskalastusoikeuteen perustuva pilkkiminen ja onkiminen sekä viehekalastus läänikohtaisella luvalla on sallittu (KL 8 § mukaisesti)								
☐	Pilkkiminen, onkiminen ja viehekalastus läänikohtaisella luvalla on sallittu osittain								
☒	Lupakalastusvedet	Rahjan saariston kalastusoikeus on vuokrattu Kalajoen Rahjankylän Kalastajainseura ry:lle. Sopimus on voimassa 1.1.2010–31.12.2015. Kalastajainseura on ollut halukas solmimaan myös pidempiaikaisen sopimuksen, jotta kalanistutuksia voitaisiin suunnitella pitemmällä tähtäimellä, mutta Metsähallituksen sopimuskäytäntöjen vuoksi on päädytty viiden vuoden sopimuskautteen.							
Alueen merkitys kalastuskohteena		Rahjan saaristo on tärkeä alue paikallisille ammatti- ja kotitarvekalastajille.							
Arvio alueen kalastuspaineesta		☐	Suuri	☒	Keskinkertainen	☐	Pieni	Kuvaus	Rahjan saaristo on paikallisille tärkeä kalastuskohde.
Saaliskalat	Tärkeimpiä saaliskaloja Rahjan vesillä ovat siika, taimen, ahven ja hauki. Saalistietoja keräävät kalastajainseurat ja osakaskunnat, Metsähallitus sekä ammattikalastajien osalta ELY-keskus.								
Kutupaikat	Rahjan vedet ovat tärkeitä kutualueita myös ahvenelle, haulle, siialle ja silakalle. Alueella on mahdollisesti merkitystä karisiian kutualueena, mutta tietoa kutupaikoista ei ole. Meriharjuksen kutupaikkoja ei ole tiedossa alueelta.								
Vaelluskalareitit	Siiponjoen harjus vaelttaa ilmeisesti syönnöksellä Rahjan saaristossa, mutta tarkat syönnösalueet eivät ole tiedossa. Alueella saattaa olla myös meriharjusta.								
Ammattikalastus	Rahjan saariston vedet ovat osa lähiseudun ammattikalastajien toimialueesta. Ammattikalastusta harjoittaa alueella noin 10 kalastajaa, jotka ovat ELY-keskuksen ammattikalastajarekisterissä.								
Istutukset (kalat, ravut)	Metsähallitus ei istuta suunnittelualueelle kalaa eikä rapua. Kalastajainseura on aktiivisesti hoitanut kalavesiä istuttamalla kalaa myös vuokravesilleen Rahjassa. Istutuksia on tehty aktiivisesti vuosittain. Istutettu kala on viime vuosina ollut siikaa, madetta, harjusta ja taimenta; aiemmin myös haukea.								
Lisätietoja	Hyljekanta on viime vuosina lisääntynyt, ja tämä on vaikeuttanut kalastusta merkittävästi.								
Yksityiset suojelualueet									
Yksityisillä suojelualueilla kalastus on sallittu kalastuslain (286/1982) mukaisesti.									
Erätalouden yhteenveto									
Rahjan saaristo on paikallisille asukkaille merkittävä kalastus- ja metsästysalue. Etenkin vesilintujen pyynti on tärkeää. Kalastus- ja metsästyspaine alueella on verrattain pieni; metsästyksen osalta vesilintujen metsästyksen aloituspäivät ovat vilkkaita, mutta muuten metsästäjiä on melko vähän.									

11 Tutkimus

Selite Lomakkeella kuvataan suunnittelualueen nykyinen tutkimuskäyttö sekä mahdolliset tutkimuskoealat ja muut vastaavat, jotka tulee huomioida suunnittelussa. Tutkimus sisältää myös esimerkiksi pitkäaikaiset ympäristön tilan seurannat. Mikäli alueella ei ole tutkimuskäyttöä, se todetaan lomakkeella.

Alueella aikaisemmin tehty tutkimus

Kalajoen Natura-alueilla on tehty luonto-, kulttuuriperintö- ja retkeilyaiheisia selvityksiä lähinnä suojelualueiden rajaamiseen ja perustamiseen liittyen. Varsinaista tutkimusta alueella ei ole juuri tehty.

☐	Alue on aktiivisessa tutkimuskäytössä	☒	Alueella ei ole säännöllistä tutkimuskäyttöä
☐	Alue kuuluu ennallistamisen seurantaverkostoon	☐	Alue kuuluu luonnonhoidon seurantaverkostoon

Nykyinen tutkimuskäyttö

Koealat

Tutkimustahot

Tutkimusluvut

Merkitys tutkimuskohteena

☐	Merkittävä	☐	Kohtalaisen merkittävä	☒	Ei merkittävä

12 Muu luonnonvarojen käyttö, rasitteet, käyttöoikeudet ja sopimukset

Selite	Lomakkeella kuvataan suunnittelualueen luonnonvarojen käyttö (pl. riista- ja kalakannat) sekä alueen kiinteistöihin (lähinnä valtionmaalla) kohdistuvat rasitteet, käyttöoikeudet ja sopimukset. Lomakkeen tarkoituksena on antaa kuva suunnittelualueelle kohdistuvista luonnonvarojen käyttöön, rasitteisiin, käyttöoikeuksiin ja sopimuksiin liittyvistä maankäytön paineista.
--------	---

Liikenne ja liikkuminen

Yksityisillä luonnonsuojelualueilla ei yleensä ole rajoitettu liikkumista jokamiehenoikeuksien nojalla. Poikkeuksia ovat Letonnokalla ja Vihas–Keihäslahdella sijaitsevat Kalajoen–Vihaslahden luonnonsuojelualue ja Keihäsmaan luonnonsuojelualue, joilla liikkuminen on merkittyjen reittien ulkopuolella kielletty 1.5.–10.8. linnuston suojelemiseksi. Maastopyöräily on kielletty Kalajoen–Vihaslahden luonnonsuojelualueella ja Kalajoen–Vihaslahden luonnonsuojelualue 2:lla.

Aiemmassa Rahjan saariston Natura 2000 -alueen runkosuunnitelmassa (2001) on sovittu liikkumis- ja mairinnousrajoituksista, joilla on pyritty vähentämään liikkumisen linnustolle ja ihmisille aiheuttamia häiriöitä. Rajoituksia ovat:

- mairinnouskielto arvokkaimmille lintuluodoille 15.4.–31.7.
- veneily- ja melontakielto 15.4.–31.7. Mustakarissa, Viinakarinsalmessa, Vanhanhaminanperukassa ja Siiponjoen suistossa
- vesiskoottereilla ajokielto Rahjan Natura 2000 -alueella merkittyjen väylien ulkopuolella.

Aiemmassa suunnitelmassa on linjattu, että veneilyrajoitukset eivät koske paikallisten kylien vakituisia asukkaita eivätkä viranomaisia virka-asioissa. Näin on turvattu paikallisten asukkaiden kalastusmahdollisuuksia. Lisäksi on sovittu, että metsästysseurojen nimeämällä henkilöllä on mairinnousrajoituksen estämättä oikeus harjoittaa pienpetopyyntiä lintuluodoilla riistakantojen suojelemiseksi. Rajoitukset eivät ole varsinaisesti lainvoimaisia, koska Rahjan suojelualueella ei ole perustettu eikä rajoituksilla siten ole luonnonsuojelulain (1096/1996) 18. §:ssä säädettyä perustetta, mutta niitä on noudatettu alueella.

Viitoitettujen väylien ulkopuolella sisäsaaristossa – linjan Kuulamakarvo–Leppikarvo eteläpuolella – runkosuunnitelmassa on esitetty veneille nopeusrajoitus (12 km/h) linnustoon kohdistuvien häiriöiden vähentämiseksi. Rajoitus ei ole lainvoimainen, koska siitä ei ole haettu ELY-keskuksen päätöstä, mutta rajoitusta on noudatettu alueella. Saariston vaikeakulkuisuuskin puoltaa maltillisia ajonopeuksia.

Maa-alueilla maastoliikenne edellyttää maanomistajan lupaa. Yksityisillä luonnonsuojelualueilla maastoliikenne on yleensä kielletty, joskin muutamilla alueilla on sallittu moottorikelkalla ajo maan ollessa jäätyneenä. Muilla yksityismailla moottoriliikenne on maastoliikennelain (1710/1995) mukaisesti sallittu maanomistajan luvalla. Luvaton maastoliikenne on ongelma erityisesti Maristonpakoilla ja Siiponjoen varressa, missä kesäaikainen maastoliikenne kuluttaa dyynimaastoa.

Valtionmailla Rahjan saaristossa on aiempaan runkosuunnitelmaan perustuen kaksi kelkkauraa: Viinakarinsalmessa ja Isosalmessa. Näillä reiteillä kelkkailuun ei ole tarvinnut hakea lupaa. Reittejä ei ole merkitty maastoon. Muille valtion alueille maastoliikennelupia ei ole myönnetty. Moottorikelkkailua vesialueilla ei ole rajoitettu; joskin aiemmassa suunnitelmassa on kirjattu, että matkailutoimintaan liittyvä kelkkailu on luvanvaraista myös vesialueilla.

Marjastus ja sienestys

☒	Sallittu koko alueella	☐	Kielletty koko alueella
☐	Sallittu osittain		

Lisätietoja
 Tyrnimarjojen kerääminen on perinteinen ja tärkeä luonnon hyödyntämisen tapa Rahjan saaristossa. Tyrniä kerätään mm. Saarenkarissa, Pappilankarissa ja Lepäsessä. Laidunalueiden suunnittelussa tärkeät tyrnin kasvupaikat on pyritty aitaamaan laitumien ulkopuolelle. Paikallisten asukkaiden mukaan lampaita laidunnetaan edelleen tärkeillä tyrniäalueilla mm. Lepäsen saarella ja Selkäkarvossa, ja lampaiden syödessä tyrnipensaat marjojen kerääminen estyy.

Poronhoito				
☐	Suunnittelualue sijoittuu poronhoitoalueelle			☒ Ei sijoitu poronhoitoalueelle
Kaivoskivennäiset, maa-ainekset, polttopuut, pohjavesi				
Kaivosvaltauks	Lkm	0	Kaivoskivennäiset	-
Kaivospiirit	Lkm	0	Kaivoskivennäiset	-
Maa-ainesten otto	Yksityisillä luonnonsuojelualueilla maa-ainesten otto on kielletty rauhoituspäätöksissä. Muilla alueilla maa-ainesten ottoa säätelee maa-ainelaki (555/1981), jonka mukaan aineksia ei saa ottaa niin, että siitä aiheutuu kauniin maisemakuvan turmeltumista, luonnon merkittävien kauneusarvojen tai erikoisten luonnonesiintymien tuhoutumista tai huomattavia tai laajalle ulottuvia vahingollisia muutoksia luonnonolosuhteissa. Näillä perusteilla maa-ainesten ottoa Maristossa ja Siiponjoen varressa ei sallita. Valtionmailta ei oteta maa-aineksia.			
Polttopuun otto	Yksityisillä luonnonsuojelualueilla polttopuun otto on yleensä kielletty. Eräillä yksityisillä luonnonsuojelualueilla tarve- ja polttopuun ottaminen erillisen sopimuksen mukaan on rauhoitusmääräyksissä sallittu. Muilla alueilla polttopuun otto ja tulenteko edellyttävät maanomistajan lupaa. Valtionmaille erillisiä lupia polttopuun ottamiseen ei myönnetä. Tulenteko on sallittu huolletuilla tulentekopaikoilla, joilla on tarjolla polttopuuta. Metsästyksen yhteydessä tulenteko sallitaan metsästysvuokrasopimusten mukaisesti – eli käyttäen polttopuuna oksia, risuja ja muuta vähäarvoista maapuuta.			
Pohjaveden otto	Suunnittelualueelta ei oteta pohjavettä.			
Lisätietoja	Yhteenveto yksityisten luonnonsuojelualueiden rauhoitusmääräyksistä on esitetty liitteessä 1.			
Metsätalous				
Yksityisillä luonnonsuojelualueilla metsätalouden harjoittaminen on yleensä kielletty. Suojeluun varatuilla valtionmaille ei harjoiteta metsätaloutta. Maa-ainelain nojalla suojatuilla Maristonpakkojen ja Siiponjokivarren Natura-alueilla metsätalous on sallittu metsälain (1093/1996) mukaisesti.				
Rasitteet, käyttöoikeudet ja sopimukset (valtion alueilla)				
Vuokra- ja käyttöoikeus-sopimukset	Kpl	24	Lisätietoja	Valtion maiden ja vesialueiden vuokrasopimuksista seitsemän koskee loma-asuntoja, kaksi metsästystä, yksi kalastusta ja seitsemän laidunaluetta (perinnebiotooppia). Lisäksi Metsähallituksella on Kalajoella luontomatkailun yhteistyösopimus seitsemän matkailuyrityksen kanssa. Sopimustenvaarainen toiminta ei ole ristiriidassa alueen muun käytön kanssa. Lepäsen saaren vanhojen kalastusmajojen osalta vuokrasopimusten solmiminen on kesken.
Alueen suojeluun tai käyttöön vaikuttavat rasitteet	Valtion alueilla ja yksityisillä luonnonsuojelualueilla ei ole tiedossa voimassa olevia rasitteita, jotka olisivat ristiriidassa alueen muun käytön kanssa.			
Lisätietoja				
Yksityiset suojelualueet				
Yksityisiä suojelualueita koskevat rauhoitusmääräykset sisältyvät suojelualueiden perustamispäätöksiin. Muilta osin alueiden käytöstä päättää maanomistaja.				

Yhteenveto

Yksityisten luonnonsuojelualueiden käyttö on säädelty suojelualueiden rauhoituspäätöksissä. Muilla yksityismailla käyttö perustuu maanomistajan lupaan ja lakeihin (mm. metsälaki, maaineslaki, maastoliikennelaki 1710/1995). Valtion maa- ja vesialueilla (lähinnä Rahjan saaristo) käyttöä ohjaavat Metsähallituksen Suojelualueiden hoidon ja käytön periaatteet, sillä alueita ei ole virallisesti perustettu luonnonsuojelualueiksi. Suuria ongelmakohtia alueiden käytössä ei ole – lukuun ottamatta luvaton maastoliikennettä Maristonpakkojen ja Siiponjoen dyynialueella. Rahjan saaristoon on aiemmassa runkosuunnitelmassa määritelty veneily- ja maihinnousurajoituksia, joita on noudatettu suunnitelman mukaisesti.

KESKEISET ARVOT JA UHAT

13 Keskeiset suojele- ja käyttöarvot

Selite		Lomakkeella kuvataan suunnittelualan keskeiset luonto-, kulttuuriperintö- ja käyttöarvot. Suunnittelualan keskeisten arvojen määrittely tehdään nykytilan kuvauksen pohjalta ottaen huomioon alueen perustamistarkoituksien sekä luonnonsuojelulain (1096/1996) ja muiden aluetta koskevien säädösten yleiset tavoitteet. Arvojen määrittely on hoito- ja käyttösuunnitelman tärkeimpiä kohtia, sillä suunnitelman päämäärät ja tavoitteet kohdistuvat suunnittelualan keskeisten arvojen säilyttämiseen ja parantamiseen.	
No	Arvoluokka	Arvotyyppi	Kuvaus
1	Luontoarvot	Luontotyyppi Lajisto	Saaristoluento: Kalajoen Natura-alueet ovat monipuolinen luontotyyppien kokonaisuus. Lähes kaikilla kohteilla esiintyy uhanalaista lajistoa. Erityisesti merenrantojen kasvilajisto on merkittävä.
2	Luontoarvot Kulttuuriarvot	(Hoidetut) Perinnebiotoopit	Perinnebiotoopit: Hoidon piirissä olevia perinnebiotooppeja on Kalajoen suistossa, Vihaslahdella ja Rahjan saaristossa. Osa kohteista on luokiteltu valtakunnallisesti arvokkaiksi. Vanhat niitty- ja hakamaat sekä kalastusmajat lähiympäristöineen muodostavat saaristoon useita perinnemaisemia.
3	Kulttuuriarvot	Rakennettu kulttuuriympäristö	Kulttuuriperintö: Ihmistoiminnan myötä pitkän ajan kuluessa syntynyt rakennettu kulttuuriperintö sisältää arkeologisia kohteita, rakennusperintöä ja maisemaa. Arvokkaimmat rakennusperintökohteet Rahjan saaristossa ovat yksityisomistuksessa.
4	Virkistysarvot	Virkistyskäyttö	Virkistyskäyttö: Kalajoen rannikon Natura-alueet tarjoavat poikkeuksellisen monipuolisia virkistyskäyttömahdollisuuksia: mm. veneily, melonta, retkeily, lintuharrastus, metsästys, kalastus ja marjastus ovat suosittuja aktiviteetteja. Paikallisten asukkaiden luonnon virkistyskäyttö on aktiivista ja myös nykypäivän kulttuuriperintöä. Natura-alueet sekä Meriluontokeskus ovat paikallisten koulujen opetus- ja vierailukohteita. Meriluontokeskus on Metsähallituksen toiminnan keulakuva Kalajoella, ja se palvelee asiakkaita ympäri vuoden.
5	Virkistysarvot	Matkailu	Luontomatkailu: Kalajoen matkailu kasvaa ja kehittyä aktiivisen hanketoiminnan sekä yhteistyön kautta. Loma-asuntoja on runsaasti; käyttö painottuu kesäaikaan. Luontomatkailussa on monia mahdollisuuksia maalla ja merellä. Vihaslahden tasainen maasto mahdollistaa myös esteettömän retkikohteen varustamisen. Meriluontokeskus palvelee matkailijoita Hiekkasärkillä ja toimii Metsähallituksen opastusviestinnän keskipisteenä. Ympäristökasvatus- ja leirikoulutoimintaa on paljon, ja Kalajoki on suosittu koulujen vierailukohde. Matkailutoimijat tekevät aktiivisesti yhteistyötä mm. Kalajoen matkailuyhdistyksen kautta, ja Metsähallituksella on Kalajoella useita yhteistyöyrittäjiä.
6	Luontoarvot	Geologiset kohteet	Geologia: Kalajoen suisto, Vihaspauha, Maristonpakat ja Siiponjoki dyyneineen ovat geologialtaan erityislaatuisia kohteita. Rahjan saaristossa on nähtävissä täydellinen maankohoamisrannikon luontotyyppien suksiosarja.
7	Luontoarvot	Lajisto	Linnusto: Kalajoella on useita linnustollisesti arvokkaita kohteita, joista Letonnokka Kalajoen suistossa ja Vihaspauha ovat tärkeimpiä. Erityisesti vesilintujen ja kahlaajien tarkkailuun on hyvät mahdollisuudet alueen useista lintutorneista.

14 Uhka-analyysi

Selite Uhka-analyysi kohdistuu suunnittelualueen keskeisiin suojelu- ja käyttöarvoihin sekä maankäyttömuotoihin, joilla voi olla vaikutusta ko. arvoihin. Tavoitteena on tunnistaa ne käyttömuodot ja toiminnot, joilla voi olla merkittäviä kielteisiä vaikutuksia suojelun kohteena oleviin arvoihin. Analyysissä huomioidaan paitsi suunnittelualueen sisäiset paineet ja kehityssuunnat, myös mahdolliset alueen ulkopuolelta tulevat paineet.

Keskeinen suojelutai käyttöarvo	Uhkatekijä	Uhkan kohdentuminen						Merkittävyys		Uhkan syy ja kuvaus	Mahdollisuudet vaikuttaa suunnittelussa
		Aiempi maankäyttö	Nykyinen maankäyttö	Tuleva maankäyttö	Suunnittelu-alue	Ulkopuolinen alue	Merkittävä	Erittäin merkittävä			
Saaristoluonto Perinnebiotoopit Kulttuuriperintö Linnusto	Perinteisen karjanhoidon (laidunnuksen) lopetus	☒	☒	☐	☒	☐	☒	☐	Perinteisen karjanhoidon (laidunntamisen) loputtua peittyminen sekä umpeenkasvu uhkaavat perinnebiotooppeja ja -maisemia. Toisaalta laidunntaminen on muokannut maankohoamisrannikon luontaisen sukkession myötä syntyviä luontotyypppejä. Rantalinnusto vaatii avoimia niittyjä; laidunntuksen loppuminen heikentää myös linnuston elinoloja. Ks. myös alla kohta Umpeenkasvu .	Kyllä	
Saaristoluonto Kulttuuriperintö Virkistyskäyttö Luontomatkailu Geologia	Metsätalous	☐	☒	☒	☒	☐	☒	☐	Siiponjokivarsi ja Maristonpakat ovat osin metsätalousskäytössä. Metsätalouden ja muun käytön sovittaminen yhteen on haasteellista.	Kyllä osin	
Saaristoluonto Virkistyskäyttö Luontomatkailu Linnusto	Vesiolojen muuttaminen	☐	☐	☒	☒	☒	☐	☒	Ojituksella ei ole vaikutusta, koska alueella ei ole merkittäviä ojitustarpeita. Ruoppaaminen voi uhata luontotyypppejä ja lajistoa. Virkistyskäyttö, matkailu, veneily ja loma-asutus hyötyvät ruoppauksista. Paineita ruoppauksiin on erityisesti Kalajokisuulla, Vihas-Keihäslahden ja Rahjan saariston alueella. Alueelle tarvittaisiin ruoppausten kokonaissuunnitelma, jonka perusteella ruoppaushankkeet luvitettaisiin. Vuoden 2012 alussa on tulossa voimaan vesilain (264/1961 → 587/2011) muutos, jonka myötä ruoppauslupia edellytetään nykyistä laajemmin.	Kyllä osin	
Saaristoluonto Kulttuuriperintö Virkistyskäyttö Luontomatkailu Geologia	Kaavoitus, rakentaminen	☐	☒	☒	☒	☐	☒	☐	Maristonpakkujen alueella on paineita maankäytön suunnittelulle ja rakentamiselle. Hallitsematon rakentaminen ja vanhojen rakennusten uusi varustelu voivat uhata kulttuuriarvoja ja maisemia.	Kyllä	

Keskeinen suojelutai käyttöarvo	Uhkatekijä	Aiempi maankäyttö	Nykyinen maankäyttö	Tuleva maankäyttö	Suunnittelu-alue	Ulkopuolinen alue	Merkittävä	Erittäin merkittävä	Uhkan syy ja kuvaus	Mahdollisuudet vaikuttaa suunnittelussa
Virkistyskäyttö Luontomatkailu Geologia	Maastoliikenne (väylät, urat, reitit)	☐	☒	☒	☒	☒	☐	☒	Luvaton maastoliikenne on ongelma etenkin Maristossa ja Siiponjokivarressa, Vihaspauhan dyynialueella ja Kalajoen suistossa. Toisaalta reittien perustaminen ei välttämättä auta, jos valvontaan ei ole resursseja. Luvallisia mönkijäreittejä ei tällä hetkellä ole.	Kyllä
Saaristoluonto Virkistyskäyttö Luontomatkailu Linnusto	Laivaliikenne (ml. öljy-onnettomuudet)	☐	☒	☒	☒	☒	☒	☐	Rannikolla on laivaliikenteestä johtuen öljyonnettomuuden riski.	Ei
Saaristoluonto Linnusto	Retkeily- ja matkailutoiminta (kuluminen, häirintä)	☐	☐	☒	☒	☐	☒	☐	Kävijämäärien kasvaminen ja käyttöpaineen lisääntyminen voivat aiheuttaa maaston kulumista sekä häiritä eläimiä (erityisesti lintuja). Paineita käytön lisääntymiseen on etenkin helposti saavutettavilla kohteilla Letonnokalla ja Maristossa. Rahjan saaristossa käyttöpainetta rajoittaa saavutettavuus.	Kyllä
Saaristoluonto	Vieraslajit	☒	☒	☐	☒	☐	☒	☐	Vihaspauhassa esiintyy kurtulehtirusua, joka pitäisi hävittää. Joillakin rantaniityillä on vieraslajina järviruokoa. Vierasperäiset pienpedot (minkki, supikoira) voivat aiheuttaa haittaa linnustolle; toistaiseksi haittoja ei ole esiintynyt, koska pienpetokantojen seuranta ja pyynti on ollut aktiivista. Rahjan saaristossa metsästysseurat seuraavat pienpetokantoja ja vastaavat pienpetopyynnistä.	Kyllä
Virkistyskäyttö Luontomatkailu	Ilmastonmuutos	☐	☐	☒	☒	☒	☒	☐	Virkistyskäytölle ja matkailulle voi olla haittaa, jos lumiset talvet vähenevät ja sateiset kesät lisääntyvät. Luontotyypeihin ja lajistoon kohdistuvien uhkien arvioiminen muuttuvassa ympäristössä on aluetasolla hyvin vaikeaa.	Ei
Perinnebiotoopit Kulttuuriperintö	Umpeenkasvu	☒	☒	☒	☒	☐	☒	☐	Umpeenkasvu uhkaa perinnebiotooppeja ja -maisemia sekä myös muinaismuistokohteita. Ks. myös edellä Perinteisen laidunnuksen lopettaminen .	Kyllä
Saaristoluonto	Rehevöityminen	☒	☒	☒	☒	☐	☒	☐	Rehevöityminen on ongelmana jokisuistoissa (Kalajoen suisto, Siiponjokisuu).	Ei
Kulttuuriperintö	Käytön tai hoidon puute (kulttuuriperinnön rapistuminen)	☐	☒	☒	☒	☒	☒	☐	Arvokkaat rakennukset rapistuvat, jos niille ei ole sopivaa hoitoa ja käyttöä – ja siten ylläpitoa. Valtionmaalla sijaitsevia Lepäsen rakennuksia ja niiden vuokrasopimuksia koskenut epäselvyys on vaikuttanut siihen, ettei viime vuosina ole tehty kunnostustöitä. Muinaismuistokohteet rapistuvat hoidon puutteessa. Mikäli kohteita ei tunnusteta, niitä saatetaan tahattomasti vaurioittaa. Perinteisten elinkeinojen (karjatalous, kalastus) mukaisen maan ja vesien käytön väheneminen on johtanut kulttuuriperinnön rapistumiseen.	Kyllä

Kulttuuriperintö	Kulttuuriperinnön turmeleminen (muu kuin ilkivalta)	☒	☐	☐	☒	☒	☒	☐	Tietämättömyys kohteiden kulttuuriperintöarvoista tai vaikeus tunnistaa kulttuuriperintökohteita voi johtaa tahattomaan turmelemiseen esim. korjaus- rakentamisen yhteydessä.	Kyllä
<i>Koko suunnittelualue</i>	Epäselvä tai ristiriitainen säädösperusta	☒	☒	☐	☒	☐	☐	☒	Rahjan valtionmaat tullaan perustamaan luonnonsuojelualueeksi. Säädös- valmistelu on haasteellista, koska alueeseen kohdistuu useita erilaisia suojelutarpeita ja käyttöpaineita. Säädöksen puuttuminen voi myös johtaa epäselvyyksiin alueen hoidossa ja käytössä.	Kyllä osin
<i>Koko suunnittelualue</i>	Yhteistyön toimivuus	☒	☒	☐	☒	☐	☒	☐	Sidosryhmiä sekä erilaisia suojelu- ja maankäyttötarpeita on suunnittelualueella paljon. Viranomaisten, järjestöjen ja muiden toimijoiden on varattava yhteis- työhön riittävästi resursseja.	Kyllä osin
Lisätietoja										

TAVOITTEENASETTELU

15 Uhkatekijöiden torjuminen

Selite	Lomakkeella määritellään päämäärät, tavoitteet ja toimenpiteet alueen keskeisiin arvoihin kohdistuvien uhkatekijöiden torjumiseksi. Lomake muodostaa perustan suunnitelman toteutusosassa tarkennettaville toimenpiteille. Suojelu- ja käyttöarvot sekä uhkatekijät poimitaan aiemmista lomakkeista. Päämäärät on selkeä kuvaus suojelu- tai käyttöarvon toivotusta kehityksestä pitkällä aikavälillä, ja sitä tarkennetaan edelleen tavoitteen kuvauksessa. Päämäärät kuvaavat alueen hoidosta ja käytöstä vastaavien tahtotilaa suhteessa suunnittelualueen arvoihin. Tavoite on toivottu muutos suunnittelualueen tilassa lyhyellä aikavälillä. Tavoitteilla tarkennetaan suunnitelman yleisluontoisempia päämääriä. Toimenpiteillä tähdätään tavoitteiden toteutumiseen, ja sitä kautta edelleen pitkällä aikavälillä päämäärien saavuttamiseen.
--------	--

Päämäärä 1	Tavoitteet	Toimenpiteet	Toteutuslomake
Perinteisen karjanhoidon muovaamat luontotyypit ja perinnemaisemat sekä luontaisesti avoimet luontotyypit säilytetään.	Ennallistamisen ja luonnonhoidon tarve suunnittelualueella arvioidaan, ja toimenpiteet mitoitetaan niin, että suojeluarvot säilyvät. Valituille hoitokohteille Rahjan saaristossa, Vihaspauhassa ja Kalajoen suistossa laaditaan tai päivitetään luonnonhoitosuunnitelmat, joiden mukaisesti kohteita hoidetaan. Suunnittelussa huomioidaan kulttuuriperintöarvot ja perinnemaisemien säilyttäminen. Hoidon edellyttämät resurssit turvataan pitkällä aikavälillä.	Luonnonhoito (laidunnus, niitto, raivaus)	18
	Vieraslajeja torjutaan hoitotoimin.	Haitallisen lajin poisto	18
	Edistetään yhteistyötä paikallisten asukkaiden kanssa.	Sidosryhmätyö	18, 23
Päämäärä 2	Tavoitteet	Toimenpiteet	Toteutuslomake
Maankäytön suunnittelussa ja ohjauksessa huomioidaan monikäyttö sekä pyritään kokonaisvaltaisiin ratkaisuihin.	Kaupungin metsille Maristossa ja Siiponjoella laaditaan monikäytön huomioivat hoitosuunnitelmat. Natura-alueilta hankituilla mailla virkistyskäyttö on etusijalla metsätalouteen nähden. Monikäytön huomioivista metsätalousmenetelmistä kerätään kokemuksia, ja niistä tiedotetaan yksityisille metsänomistajille.	Maankäytön ohjaaminen	22
	Mariston ja Siiponjokivarren virkistyskäytön järjestämiseksi laaditaan reittisuunnitelma, jossa tarkastellaan mahdollisimman laajasti eri liikkumismuodot – ml. maastoliikenne.	Käytön ohjaaminen	20B
	Luonnonsuojelualueiden ulkopuolelle jäävillä alueilla Maristossa ja Siiponjoen varressa alueiden käyttöä ohjataan kaavoituksella siten, että suojeluarvot turvataan.	Maankäytön ohjaaminen	22
Päämäärä 3	Tavoitteet	Toimenpiteet	Toteutuslomake
Rantojen luonnontila ja virkistyskäyttömahdollisuudet turvataan.	Rantaruoppauksia Kalajoen rannikon Natura-alueilla tarkastellaan kokonaisuutena ja toteutetaan yhtenäisin perustein. Rantojen omistajat tunnistavat ruoppausten ympäristövaikutukset.	Maankäytön ohjaaminen	22

Päämäärä 4	Tavoitteet	Toimenpiteet	Toteutuslomake
Rakennettua kulttuuriympäristöä ja muinaismuistokohteita suojellaan näyteikkunana entisaikojen saaristolaiskulttuuriin.	Rahjan saariston rakennusten suojeluarvot selvitetään yhteistyössä rakennusten omistajien kanssa.	Inventointi	19
	Korjausrakentamisessa noudatetaan soveltuvin osin museoviranomaisten ohjeita. Rakennuksia kunnostetaan entistävin menetelmin.	Rakennusperinnön kunnostaminen	19
	Rakennusperinnöstä ja sen säilyttämisestä – kuten sopivista kunnostusmenetelmistä – viestitään paikallisesti ja matkailijoille.	Viestintä	19
	Rakennusvalvonnalla ohjataan uudis- ja korjausrakentamista sekä suojataan arvokasta rakennusperintöä.	Valvonta	19
	Perinnemaisemat pidetään avoimina (ks. päämäärä 1).	Maisemanhoito	18, 19
	Tunnetut muinaismuistokohteet ovat hoidon piirissä.	Arkeologisten kohteiden hoito	19
Päämäärä 5	Tavoitteet	Toimenpiteet	Toteutuslomake
Luonnon virkistyskäyttö ja suojelu sovitetaan yhteen.	Vetovoimaisia luontokohteita esitellään kävijöille opastusviestinnän avulla. Kohteiden varustelussa ja viestinnässä huomioidaan suojeluarvot.	Opastusviestintä	20A
	Opastusmateriaali on ajan- ja tarkoituksenmukaista.	Opastusaineiston laatiminen	20A
	Käyntikohteissa on riittävästi reittejä ja palvelurakenteita.	Palveluvarustuksen rakentaminen Palveluvarustuksen ylläpito	20B
	Maaston kulumista ehkäistään ja hallitaan reittien sekä rakenteiden suunnittelulla ja sijoittamisella.	Maankäytön ohjaaminen	20B
	Yhteistyökumppanit – mm. matkailuyrittäjät – tuntevat kohteiden luontoarvot, huomioivat ne toiminnassaan ja viestivät niistä asiakkailleen.	Sidosryhmätyö	20A
	Suojelualueilla toimivilla matkailuyrittäjillä on laatujärjestelmä.	Kestävän matkailun edistäminen	20A
	Luonnossa liikkumista ja luonnon käyttöä ohjataan niin, etteivät suojeluarvot vaarannu.	Käytön ohjaaminen	22
	Luvatonta maastoliikennettä ei esiinny alueella.	Valvonta ja viestintä	23
Päämäärä 6	Tavoitteet	Toimenpiteet	Toteutuslomake
Luonnonsuojeluohjelmien tavoitteet toteutetaan, ja suojelualueiden hallinto järjestetään selkeällä ja läpinäkyvällä tavalla.	Natura-alueet, joiden suojelu toteutetaan luonnonsuojelulain (1096/1996) nojalla (muut kuin Maristonpakat ja Siiponjoki), perustetaan suojelualueiksi.	Suojelualueen perustaminen Suojelualuekiinteistön muodostaminen	23
		Suojelualuekiinteistön muodostaminen	23
		Suojelualueen perustaminen Maankäytön ohjaaminen	23
		Rajojen merkintä	23
	Suojelualueiden perustamisessa sekä hoidossa toimitaan yhteistyössä paikallisten asukkaiden ja sidosryhmien kanssa. Osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksista viestitään aktiivisesti. Suojelun reunaehdoista kerrotaan avoimesti. Hallinto on selkeää ja läpinäkyvää.	Sidosryhmätyö	23
Matkailutoiminta suojelualueilla perustuu kirjallisiin sopimuksiin, joiden kautta toimintaa ohjataan ja valvotaan.	Sopimusten tekeminen	23	

16 Kehittämismahdollisuudet

Selite	Kehittämistavoitteet linjaavat suunnittelun alueen kehitystä lähtien esimerkiksi suojelualueen perustamistarkoituksesta tai Metsähallituksen tavoitteista suojelualue- tai kansallispuistoverkon kehittämiselle. Muita lähtökohtia kehittämistavoitteille voivat olla mm. Metsähallituksen strategia, Suojelualueiden hoidon ja käytön periaatteet, toimintaympäristö – kuten matkailun yritys yhteistyö – sekä sidosryhmien esittämät tai osallistamistilaisuuksissa esiin nousevat näkemykset.		
Päämäärä 7	Tavoitteet	Toimenpiteet	Toteutuslomake
Matkailua ja virkistyskäyttöä kehitetään yhteistyössä paikallisten toimijoiden kanssa.	Ylläpidetään virkistyskäytön palveluvarustusta ja tuotetaan opastusmateriaalia alueesta. Rakenteet ja opastusmateriaalit (ks. jäljempänä) tukevat matkailuyritysten toimintaa sekä edistävät matkailupalveluiden kehittämistä alueelle.	Palveluvarustuksen ylläpito Opastusaineiston laatiminen	20B 20A
	Kalajoen suistoa, Vihas–Keihäslahden ja Mariston alueita kehitetään Kalajoen kaupungin lähivirkistyskohteina. Alueille rakennetaan tarvittavat retkeilyreitit ja palvelurakenteet. Maristoon laaditaan virkistysreittisuunnitelma (ks. lomake 15, päämäärä 2). Vihaslahdelle laaditaan suunnitelma esteettömän luontoreitin ja -rakenteiden toteuttamiseksi.	Palveluvarustuksen rakentaminen	20B
	Kulma -hankkeen (Kulttuuriperintö matkailun voimavaraksi) kehitämiä matkailutuotteita ja -palveluita otetaan käyttöön yhteistyökumppaneiden toiminnassa. Hankkeen tuloksia hyödynnetään opastusviestinnässä ja virkistyskäytön suunnittelussa.	Kestävän luontomatkaillen edistäminen	20A
	Luontokohteiden tunnettuutta sekä saavutettavuutta edistetään opasteiden, viitoituksen, reittien, rakenteiden ja opastusmateriaalien avulla. Opastustoimintaa kehitetään yhteistyössä paikallisten toimijoiden ja matkailuyrittäjien kanssa. Luontokohteiden suojeluarvot, nähtävyydet ja palvelut tunnetaan, ja niistä viestitään asiakkaille.	Opastusaineiston laatiminen Opastusviestintä	20A 20A
	”Ihmiset telkkarin äärestä luontoon” – edistetään luontoliikuntaa ja viestitään erityisesti terveyshyödyistä.	Opastusviestintä	20A
Päämäärä 8	Tavoitteet	Toimenpiteet	Toteutuslomake
Saaristolaiskulttuurin säilymistä edistetään, ja saariston omaleimaista kulttuuriperintöä tehdään tunnetuksi mm. alueen matkailussa.	Arvokkaita rakennuksia ja perinnemaisemia hoidetaan kulttuuriperintöarvot säilyttäen (ks. lomake 15, päämäärät 1 ja 4).	Rakennusperinnön hoito Maisemanhoito	18, 19
	Saaristoluonnon perinteiset käyttömuodot – kuten kalastus, metsästys ja marjastus – säilytetään. Kulttuuriperintöä ylläpidetään yhteistyössä paikallisten asukkaiden kanssa sekä esitellään mm. tapahtumissa, työnäytöksissä ja matkailutuotteissa. Luonnon käytön intensiteetti säilytetään tasolla, joka ei vaaranna suojeluarvoja. Suojelualueiden hallinnossa, hoidossa ja käytössä toimitaan yhteistyössä paikallisten asukkaiden sekä sidosryhmien kanssa.	Sidosryhmätyö	23
	Meriluontokeskuksen toimintaa sekä näyttelyitä kehitetään yhteistyössä muiden kulttuuri- ja matkailutoimijoiden kanssa. Luontokeskuksessa järjestetään yhteisiä näyttelyitä ja tapahtumia.	Opastusviestintä	20A

17A Vyöhykejako: retkeily- ja luontomatkailuvyöhyke

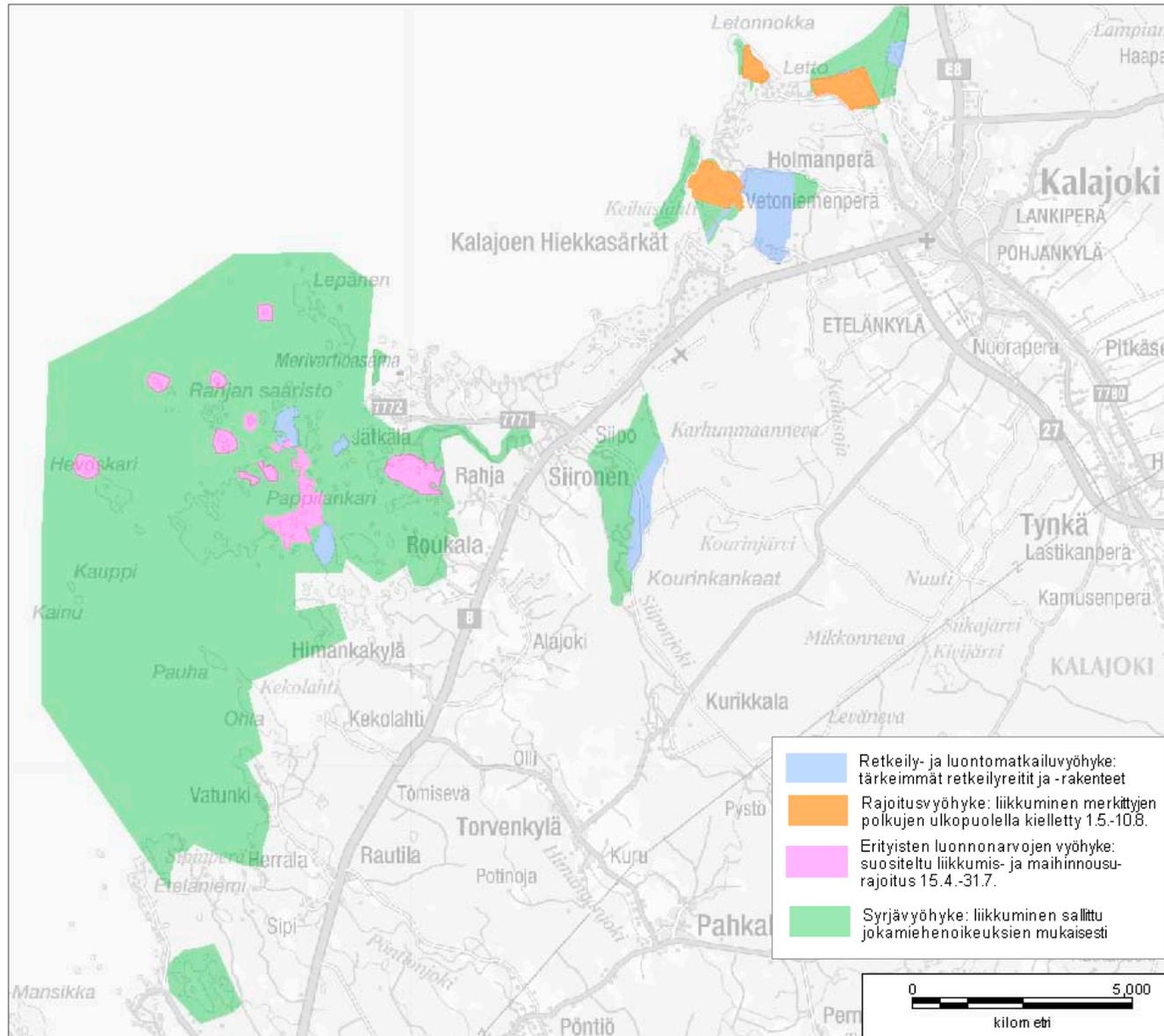
Selite	Suunnittelualan yleiskäyttöpaineita ohjataan suunnitelmallisesti ja tavoitteellisesti retkeily- ja luontomatkailuvyöhykkeelle. Korkean kävijätiheyden lähtökohta asettaa erityisiä vaatimuksia vyöhykkeen sisällä mm. aktiivisella opastuksella ja palvelurakenteilla tehtävälle käytön ohjaukselle, jonka tehtävänä on varmistaa käytön kestävyys ja kävijöiden turvallisuus.		
Retkeily- ja luontomatkailuvyöhyke	Yleismääräys: Vyöhyke on retkeily- ja luontomatkailukäytön kannalta vetovoimainen alue, jonne ohjataan kävijöitä aktiivisesti opastuksella ja palvelurakenteilla. Vyöhykkeelle voidaan sijoittaa uusia palvelurakenteita ja retkeilyreittejä.		
Nimi	Tarkoitus ja käyntimääräennuste	Ohje	Pinta-ala (ha)
Leton lintutornien alue	Lintujen tarkkailu	Leton lintutornit tarjoavat mahdollisuuden tarkkailla Kalajokisuun lintuja ja maisemia.	19
	Käyntimäärä ei tiedossa		
Hiekkasärkät–Poukama-lankku-polku, Poukama ja Maristo	Retkeily, lintujen tarkkailu, ulkoilu, urheilu	Vihasladden Poukama on lähellä Kalajoen kaupunkia ja Hiekkasärkkiä sijaitseva, helposti saavutettava retkikohde. Poukaman lintutornilta voi tarkkailla Vihas–Keihäslahden linnustoa. Hiekkasärkät–Poukama-lankkupolulla liikkuminen on sallittu, mutta polulta poikkeaminen on kielletty yksityisten suojelalueiden rauhoitusmääräyksissä. Maristonpakkajien alue on Kalajoen kaupungin lähivirkistyskohde, jossa harrastetaan monipuolisesti ulkoilua ja urheilua.	190
	20 000 (Poukama), Mariston käyntimäärä ei tiedossa		
Siiponjoen itäranta	Retkeily, ulkoilu, urheilu	Siiponjoen itärannan retkeilyvyöhyke käsittää olemassa olevan reitin ja sen välittömän lähiympäristön. Alueella sijaitseva Pleunan polku taukopaikkoineen on helposti saavutettavissa ja sopii erityisesti lapsiperheiden retkikohteeksi.	98
	Käyntimäärä ei tiedossa		
Rahjan saariston retkeilyvyöhyke	Retkeily	Rahjan saaristo on omatoimisille, vesitse tai talvisaikaan jäällä liikkuville retkeilijöille sopiva kohde. Rahjassa on useita huollettuja tulentekopaikkoja ja laavuja sekä päivätupa, autiotupa ja vuokratupa.	73
	5 000		
		Pinta-ala yhteensä ha, osuus suunnittelualueesta (%)	380 (4 %)
Yksityiset suojelalueet ja muut yksityisomistuksessa olevat alueet			
Leton lintutornien alue, Maristo ja Siiponjoen itäranta ovat yksityisomistuksessa.			

17B Vyöhykejako: syrjävyöhyke

Selite	Syrjävyöhyke on alhaisen kävijätiheyden ja pinta-alaan nähden pienen käyntimäärän aluetta, missä käytön ohjaus suunnitellaan toteuttamaan tätä tavoitetta. Sinne soveltuvat erityisesti sellaiset käyttömuodot, joille alhainen kävijätiheys on erityinen arvo ja jopa edellytys. Vyöhykkeen käytön ohjauksessa huomioidaan erityisesti paikallisen väestön tarpeet alueen käyttöön.		
Syrjävyöhyke	Yleismääräys: Syrjävyöhyke on alue, jonne ei ohjata kävijöitä aktiivisesti eikä rakenneta uutta palveluvarustusta. Aluetta voidaan käyttää jokamiehenoikeuksien mukaisesti. Muilla kuin luonnonsuojelualueilla vyöhykkeelle voi sijoittua myös laajamittaisempaa luonnonvarojen hyödyntämistä.		
Nimi	Tarkoitus	Ohje	Pinta-ala
Kalajoen suisto, Vihäs-Keihäslahti, Vihaspauha, Siiponjoki, Rahjan saaristo	Luonnonsuojelu, jokamiehenoikeuksiin perustuva luonnonvarojen käyttö; harjijensuojeluohjelma-alueilla myös metsätalous	Pääosa suunnittelualueesta on syrjävyöhykettä. Vyöhykkeellä liikkuminen ja luonnonvarojen hyödyntäminen on sallittu jokamiehenoikeuksien mukaisesti. Harjijensuojeluohjelma-alueilla Maristossa ja Siiponjokivarressa syrjävyöhyke on pääosin metsätalousaluetta.	8 814
		Pinta-ala yhteensä ha, osuus suunnittelualueesta (%)	8 814 (90 %)
Yksityiset suojelualueet ja muut yksityisomistuksessa olevat alueet			
Syrjävyöhykettä on sekä yksityis- että valtion omistuksessa olevilla maa- ja vesialueilla.			

17C Vyöhykejako: rajoitus- ja luonnonarvovyöhykkeet

Selite	Rajoitusvyöhykkeellä liikkuminen on kielletty. Rajoituksella turvataan alueen luontoarvoja. Rajoitukset voivat olla myös määräaikaista. Perustettujen suojelualueiden ulkopuolisille maa- ja vesialueille ei voida hoito- ja käyttösuunnitelmassa määritellä liikkumisrajoituksia. Näille alueille on kuitenkin joskus tarpeen määritellä suosituksia liikkumisen tai mairinnousun rajoittamiseksi, jotta alueen erityiset luontoarvot pystyttäisiin turvaamaan.			
Rajoitusvyöhykkeet	Rajoitusvyöhyke, yleismääräys: Vyöhyke säilyttää alueen luonnonsuojelulliset arvot liikkumis- tai muilla kävijöitä koskevilla rajoituksilla. Rajoitusvyöhykkeet toteutetaan luonnonsuojelulakiin (1096/1996) perustuvalla järjestyssäännöllä, alueen perustamissääädöksellä tai yksityisten suojelualueiden rauhoituspäätöksellä. Luonnonsuojelusyistä annettu rajoitus perustuu siihen, että eläimistön tai kasvillisuuden säilyminen sitä vaatii (luonnonsuojelulaki 18 ja 24 §:t). Rajoitusvyöhykkeitä ovat myös puolustusvoimien liikkumiskieltovyöhyke ja rajavyöhyke.			
	Luonnonarvovyöhyke, yleismääräys: Vyöhyke koskee perustettujen suojelualueiden ulkopuolisia maa- ja vesialueita, joilla on erityisiä luontoarvoja ja joiden turvaamiseksi liikkumista tai mairinnousua suositellaan vältettävän tiettyinä aikoina. Tarvittaessa ELY-keskus voi maastoliikennelain (1710/1995) 1. §:ssä tarkoitettujen haittojen ehkäisemiseksi kieltää tai rajoittaa moottorikäyttöisen ajoneuvon käyttöä tietyllä maa-alueella tai jääpeitteisellä vesialueella.			
Rajoitusvyöhyke				
Nimi	Rajoitusaika	Pinta-ala	Peruste	Olotila
Letonnokka, Letto, Vihas–Keihäslahti	Vuosittain 1.5.–10.8.	196	Liikkumisrajoitus on voimassa lintujen pesinnän suojaamiseksi. Rajoitus ei koske liikkumista vyöhykkeen läpi kulkevilla Äijänsäikän lintutornin polulla ja Hiekkasärkät–Poukama-lankkupolulla. Pinta-ala osin päällekkäinen retkeily- ja luontomatkailevyöhykkeen kanssa.	Nykyisin voimassa oleva rajoitus
Pinta-ala yhteensä		196	Osuus suunnittelualueesta (%)	2
Luonnonarvovyöhyke				
Rahjan saariston luonnonarvovyöhyke	Vuosittain 15.4.–31.7.	288	Vyöhyke muodostuu Rahjan saariston arvokkaista lintuluodoista ja laidunnetuista perinnebiotoopeista. Mairinnousua ja liikkumista vyöhykkeellä tulisi välttää lintujen pesimärauhan ja laiduneläinten vuoksi.	Nykyisin voimassa oleva rajoitus
Pinta-ala yhteensä		288	Osuus suunnittelualueesta (%)	3
Yksityiset suojelualueet ja muut yksityisomistuksessa olevat alueet				
Rajoitusvyöhyke sijoittuu yksityisille luonnonsuojelualueille ja on määritelty alueiden perustamispäätöksiin sisältyvissä rauhoitusmääräyksissä (Liite 1). Luonnonarvovyöhyke sijoittuu valtion maa- ja vesialueelle.				

Kuva 8. Vyöhykejako suunnittelualueella.

Vyöhykejako kuvaa maankäytön peruseriaa: retkeilyn ja luontomatkailun painopistealueet, lakisääteiset ja suositellut liikkumisrajoitukset sekä syrjävyöhykkeenä alueen, jolla luonnon käyttö on pääsääntöisesti mahdollista jokamiehenoikeuksien mukaan. Mariston ja Siiponjoen varren harjunsuojeluohjelman alueilla, joissa tavoitteena on harjumaiden suojaaminen, myös metsätalouden harjoittaminen on mahdollista.

© Metsähallitus 2011, © Suomen ympäristökeskus 2011, © Karttakeskus Oy, Lupa L5293, Maanmittauslaitos 1/MML/11

TOTEUTUS

18 Luonnonsuojelun ja -hoidon toimenpiteet					
Selite	Lomakkeella täsmennetään tavoitteenasettelun yhteydessä mainittuja toimenpiteitä siten, että toimenpiteiden laji, suuruusluokka ja sijainti tulee määritettyä riittävällä tarkkuudella. Toimenpiteiden teknisen toteutuksen kuvaus ja tarkempi ohjeistus tapahtuvat toimenpidesuunnitelmissa. Luonnonsuojelun toimenpiteet kohdistuvat luontotyypeihin ja lajeihin – esimerkiksi ennallistamisen tai perinnebiotooppien hoidon muodossa.				
Toimenpide	Kuvaus	Pinta-ala (ha) tai muu yksikkö	Toimenpidesuunnitelma	Aikaisemmin toteutettu tai jatkuvassa hoidossa oleva (ha)	Aikataulu
Luonnonhoito (laidunnus, niitto, raivaus) Maisemanhoito	Pääosa Rahjan saariston perinnebiotoopeista – jotka ovat entisiä laitumia, rantaniittyjä, nummia ja hakamaita – on jo hoidon piirissä. Tätä aluetta hoidetaan jatkossakin pyrkien säilyttämään perinteisen karjatalouden muovaamat avoimet luontotyypit ja maisemat. Pääasiallisena hoitokeinona on laidunnus, joka on ollut alueiden perinteinen käyttömuoto, ja jonka vaikutus kasvillisuuteen on niittoa suotuisampi. Laidunnuksen tavoitteena on avointen ja puoliavointen biotooppien sekä niitä suosivan lajiston ylläpitäminen ja lisääminen. Laiduntavan karjan mukana laitumilta poistuu ravinteita, ja korkeakasvuiset tyypeä suosivat kasvit vähenevät. Laiduneläiminä käytetään etenkin saaristossa lähinnä lampaita, joiden kuljetus on suhteellisen helppoa. Manneralueella voidaan käyttää myös nautoja tai hevosia. Laidunnettavat saaret ja laidunpinta-alat valtionmailla ovat: Hyönä (13 ha), Lammaskari (2,5 ha), Kurvonen (14 ha), Hevoskari (33 ha), Alajoenkari –Pappilankari (75 ha), Lepänen (20 ha), Selkäkarvo (2 ha), Syökova (5 ha), Isolahden Selkäkarvo (0,4 ha), Pikku-Mansikka (0,8 ha) ja Turvakko (0,46 ha). Mantereella laidunnuksessa ovat Kapellinranta (9 ha) ja Isoranta (6,5 ha).	181,6	Kyllä (olemassa, täydennetään)	181,6	0–5 v (jatkuva toimenpide)
	Laiduntamalla hoidettavia yksityisiä suojelualueita on Kalajokisuulla Ämmässä (45,8 ha), Lettolla (50 ha) ja Vihas–Keihäslahdella (42 ha). Vihas–Keihäslahden rantaniittyjen tilaa seurataan, ja niittyjä raivataan tarvittaessa alueen säilyttämiseksi avoimena. Laajamittaisemmat hoitotoimet edellyttävät tarkempaa toimenpidesuunnitelmaa.	137	On mutta kaipaa päivittämistä	137	0–5 v (jatkuva toimenpide)
	Kahdelle Rahjan saaristossa sijaitsevalle luonnonhoitokohteelle on laadittu hoitosuunnitelma, jota ei ole vielä toteutettu. Näillä kohteilla – Olinnokka–Viinakarinsalmessa (13 ha) ja Pappilankarin YSA-alueilla (11 ha) – aloitetaan luonnonhoito laiduntamalla suunnitelmien mukaisesti.	24	On	0	0–5 v
	Vihaspauhalle laaditaan luonnonhoidon toimenpidesuunnitelma. Alueella ei ole toistaiseksi tehty hoitotoimia.	60	Laaditaan	0	0

Toimenpide	Kuvaus	Pinta-ala tai muu yksikkö	Toimenpide-suunnitelma	Aikaisemmin toteutettu tai hoidossa oleva (ha)	Aikataulu
Luonnonhoito (laidunnus, niitto, raivaus) Maisemanhoito	Pääsääntöisesti hoidossa oleva alue pidetään nykytasolla; hoitopinta-alaa ei ole tarkoitus merkittävästi lisätä. Kertaluontoisia hoitotoimia voidaan kuitenkin tehdä esim. lintuluodoille ja pienille saarille, joilla jatkuva laidunnus ei onnistu. Otettaessa uusia alueita hoidon piiriin niitä voidaan ensi vaiheessa kertaluontoisesti niittää ja raivata, jotta pensaikosta ja korkeammasta kasvillisuudesta saadaan poistettua suurehko määrä. Raivaamista ja niittoa voidaan lisäksi tehdä mm. yksittäisillä luodoilla, joille laiduneläimiä ei saada kuljetettua. Näin voidaan parantaa linnuston elinolosuhteita.	ei määritelty	Laaditaan tarvittaessa	Ks. edellä	0–5 v
	Suunnittelualan suojeluperustana oleville keskeisille luontotyypeille ja lajeille tehdään ennallistamis- ja luonnonhoitotarpeiden kokonaisarviointi, jonka perusteella laaditaan tarvittavat toimenpidesuunnitelmat. Perinnebiotooppien hoidolle on jo useita suunnitelmia, jotka käydään läpi ja päivitetään. Lajeista arvioinnin kohteena ovat ensi sijassa uhanalaiset ja lintudirektiivin (79/409/ETY) liitteen I lajit – esim. pikkutiira, etelän-suosirri ja lapinsirri. Hoitotoimilla varmistetaan uhanalaisten lajien ja arvokkaan linnuston säilyminen sekä maisemalliset arvot.	Koko alue	Laaditaan tarvittaessa	Ks. edellä	2–5 v
Haitallisen lajin poisto	Vihaspauhassa kasvava pienialainen kurturuusuesiintymä poistetaan kitkemällä. Esiintymä on toistaiseksi pienialainen, joten kitkemistyö voidaan tehdä käsin. Tarvittaessa toimenpide toistetaan.	1 m ²	Ei	1 m ²	0–2 v
Sidosryhmätyö	Paikalliset karjankasvattajat ovat tärkeitä yhteistyökumppaneita luonnonhoitotyössä, sillä Metsähallituksella ja yksityisten suojelualueiden omistajilla ei ole laiduneläimiä. Metsähallitus vastaa hoitotoimien suunnittelusta sekä kohteiden seurannasta; karjankasvattajat vastaavat hoitosuunnitelmien mukaisesti alueiden raivauksesta (tarvittaessa), aitaamisesta, eläinten kuljetuksesta ja hoidosta. Hoitotoimet suunnitellaan ja toteutetaan niin, että ne täyttävät maatalouden ympäristötuen ehdot. Paikallisille asukkaille ja mökkiläisille, matkailijoille sekä muille sidosryhmille viestitään luonnonhoidon tavoitteista ja keinoista erityisesti maasto-opasteissa sekä verkkosivuilla. Lisäksi luonnonhoidosta välitetään tietoa paikalliselle medialle.	-	-	-	0–5 v (jatkuva toimenpide)
Lisätietoja					

19 Kulttuuriperinnön suojelun toimenpiteet

Selite Lomakkeella täsmennetään tavoitteenasettelun yhteydessä nimettyjä toimenpiteitä siten, että toimenpiteiden laji, suuruusluokka ja sijainti tulee määritettyä riittävällä tarkkuudella. Toimenpiteiden teknisen toteutuksen kuvaus ja tarkempi ohjeistus tapahtuvat toimenpidesuunnitelmissa. Kulttuuriperinnön suojelun toimenpiteitä ovat rakennusperintöön, maisemaan sekä arkeologisiin kohteisiin liittyvät kunnostus- ja hoitotoimet.

Kulttuuriperintöinventointi	☐	Ei tehdä	☒	Tehty	☐	Päivitetään	☒	Täydennetään	Vuosi	2020
Rakennusperintö										
Toimenpide	Kiireellisyys-aste	Kunnostettava tai hoidettava kohde	Kuvaus				Kpl	Toimenpide-suunnitelma		
Inventointi	10 vuoden kuluessa	Rahjan saariston valtionmaalla sijaitsevat rakennukset	Natura-alueella sijaitsevien rakennusten suojeluarvot selvitetään yhteistyössä rakennusten omistajien kanssa.				6	Ei		
Rakennusperinnön kunnostaminen Rakennusperinnön hoito	Jatkuva toimenpide	Rahjan saariston valtionmaalla sijaitsevat rakennukset	Kulttuuriperintöarvoa omaaville rakennuksille laaditaan yhteistyössä rakennusten omistajien, Metsähallituksen ja museoviranomaisten kesken rakennustapaohje. Siinä määritellään sopivat kunnostusmenetelmät, joita käyttäen kulttuuriperintöarvot säilyvät. Kunnostuksessa käytetään perinteisiä ja entistäviä rakennusmenetelmiä.				6	Ei		
Viestintä	Jatkuva toimenpide	Rahjan saariston rakennukset Muu saariston kulttuuriperintö	Saariston kulttuuriperintöä esitellään Metsähallituksen verkkopalveluissa, Meriluontokeskuksessa ja alueen opastusmateriaaleissa.				-	Ei		
Valvonta	Jatkuva toimenpide	Koko suunnittelualue	Rakennusvalvonnasta vastaa Kalajoen kaupunki.				-	-		
Maisemanhoito	Jatkuva toimenpide	Perinnemaisemat	Ks. tarkemmin Luonnonsuojelun ja -hoidon toimenpiteet (lomake 18).							
Käytön ohjaaminen Sidosryhmätyö	Jatkuva toimenpide	Saaristoluonto ja luonnon käyttöön liittyvä kulttuuriperintö	Perinteinen luonnon käyttö (kalastus, metsästys, marjastus, laidunnus ym.) säilyttää paikallista kulttuuriperintöä ja luonnon arvostusta. Luonnonkäyttömahdollisuudet turvataan sekä sovitetaan yhteen muiden suojelu- ja käyttötärpeiden kanssa.				-	-		
Arkeologiset kohteet										
Toimenpide	Kiireellisyys-aste	Hoidettava kohde	Kuvaus				Kpl	Toimenpide-suunnitelma		
Arkeologisten kohteiden hoito	10 vuoden kuluessa	Hevoskarin ja Pappilankarin muinaismuistokohteet	Koko aluetta käsittävän hoitosuunnitelman laatiminen				1	Laaditaan		

Maisematarkastelu

Saariston kalastustukikohdat ovat olennainen osa perinteistä saaristomaisemaa. Kulttuuriperintöarvoltaan yksittäisiä rakennuksia merkittävämpiä ovatkin maisemakohteet, joihin rakennusten ohella kuuluvat niiden lähiympäristö sekä myös saariston niityt ja laitumet. Rakennusten kunnostamisessa ja uudisrakentamisessa huomioidaan maisema-arvot. Rakentamista ohjataan kaavoituksella.

Yksityiset suojelualueet

Yksityisille suojelualueille ei esitetä kulttuuriperinnön hoitotoimia.

Lisätietoja

Tässä suunnitelmassa käsitellään vain valtionmailla sijaitsevia rakennuksia, joista osa on valtion ja osa yksityisessä omistuksessa. Rakennukset on listattu lomakkeella 24. Saarenkarin vanha mökki/autiotupa puretaan. Kohde on dokumentoitu; sillä ei ole todettu olevan kulttuuriperintöarvoja.

Muut toimenpiteet

20A Luonnon virkistyskäyttö: retkeilyn ja luontomatkailun toimenpiteet

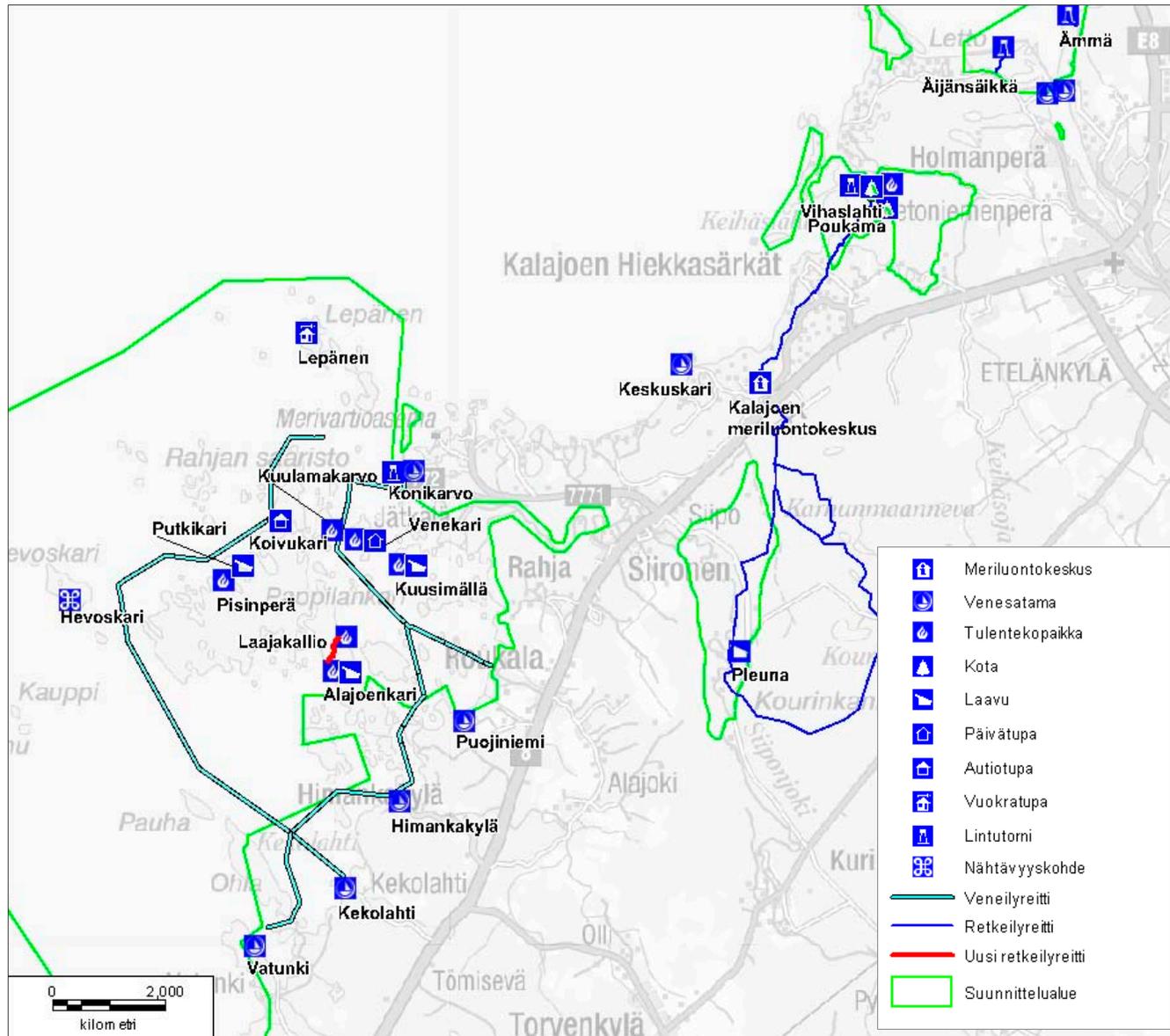
Selite		Lomakkeella täsmennetään luonnon virkistyskäyttöä – lähinnä retkeilyä ja luontomatkailua – koskevia tavoitteenasettelun yhteydessä nimettyjä toimenpiteitä. Toimenpiteiden laji, suuruusluokka ja sijainti määritellään riittävällä tarkkuudella. Toimenpiteiden teknisen toteutuksen kuvaus ja tarkempi ohjeistus tapahtuvat toimenpidesuunnitelmissa.					
Nykyinen käyntimäärä		Vuosi	Kysynnän kuvaus (nykytila)				
16 000 (koko alue) 2 000–2 500 (Rahja) 31 800 (Meriluonto- keskus)		2010	Kalajoen luontokohteilla vierailee sekä matkailualueen kävijöitä ja mökkiläisiä että paikallisia asukkaita. Mantereen kohteet (Kalajoen suisto, Vihaspauha, Vihas–Keihäslahti, Maristo ja Siiponjoki) ovat Kalajoen kaupungin lähivirkistyskohteita, ja etenkin Maristossa ja Siiponjokivarressa on monenlaista virkistyskäyttöä ja lukuisia reittejä, joista osa on vakiintuneempia ja merkittäviä, osa epävirallisia. Kalajoen suisto, Vihaspauha ja Vihas–Keihäslahti ovat lintuharrastajien suosimia kohteita. Rahjan saaristoon on mantereen luontokohteita vaikeampi päästä, joten kävijöitä saaristokohteilla on melko vähän. Kalajoen matkailualueen kävijämääriä on tarkasteltu lomakkeella 9A. Matkailijat arvostavat Kalajoella erityisesti hyviä ulkoilumahdollisuuksia, ja kysyntää erilaisille ulkoilureiteille on runsaasti.				
Käyntimääräennuste		Vuosi	Kysynnän kuvaus (tavoite)				
20 000 (koko alue) 3 000 (Rahja) 40 000 (Meriluonto- keskus)		2020	Kalajoen matkailun kehittämisessä tähdätään matkailun ympärivuotisuuteen. Matkailualueen kävijämäärän, parantuneiden palveluiden ja kohteiden käyttöasteen kasvaessa myös luontokohteiden kävijämäärä lisääntyy. Paitsi matkailijoista ja mökkiläisistä, kasvua haetaan myös lähialueen asukkaista, joiden lähivirkistyskohteita etenkin mantereella sijaitsevat luontokohteet ovat.				
Luontomatkailusuunnitelma		Vuosi		Vuosi		Vuosi	Lisätietoja
Ei tehdä	☒	Tehty		Tehdään		Päivitetään	Osallistutaan alueen matkailusuunnitelmaan.
Opastusviestintäsuunnitelma		Vuosi		Vuosi		Vuosi	Lisätietoja
Ei tehdä	☒	Tehty		Tehdään		Päivitetään	Kalajoen kohteet on käsitelty osana Perämeren opastusviestintää; ei tarvita omaa suunnitelmaa.
Toimenpide		Kuvaus					
Kestävän matkailun edistäminen		Metsähallitus edistää luontomatkailua Kestävän luontomatkailun periaatteiden mukaisesti. Kestävällä matkailulla tarkoitetaan matkailua, joka tarjoaa hienoja elämyksiä luonto- ja kulttuuriarvoja vaarantamatta. Kalajoen kulttuuriperintöä ja luontoa tuodaan esille osana matkailun palveluita, tuotteita ja viestintää. Tietotaitoa ja puitteita tarjotaan yhteistyökumppaneille aktiivisesti ja yhteistyön muotoja kehitetään. Kalajoen matkailualue käyttää ympäristöpainotteista laatuohjelmaa, jossa myös Metsähallitus on mukana.					

Toimenpide	Kuvaus
Opastusviestintä	<p>Meriluontokeskuksessa, luontokohteilla ja yhteistyökumppaneiden toimipaikoissa järjestetään tapahtumia sekä tehdään asiakasneuvontaa ja opastusta. Meriluontokeskus on keskeinen luontoa ja kulttuuriperintöä, retkeilyä, luonnonsuojelua, luontomatkailua ja ympäristökasvatusta koskevan tiedon jakelukanava sekä viestinnän ”solmukohta”. Meriluontokeskuksen roolia alueellisessa viestinnässä ja osana Metsähallituksen palveluja selkiytetään.</p> <p>Tehdään luonnossa virkistäytymisen helpoksi ja houkuttelevaksi opastusviestinnällä sekä ylläpitämällä retkeilyreittejä ja -rakenteita. Huomioidaan eri kohderyhmien tarpeet ja kiinnostuksen kohteet, ja suunnataan ja toteutetaan viestintää eri keinoin ja välinein. Painettujen opastusmateriaalien, internetsivustojen ja henkilökohtaisen opastuksen lisäksi keinoina ovat mm. Meriluontokeskuksen näyttelyt ja tapahtumat, sosiaalinen media, viestintä paikallismedioissa sekä osallistuminen yhteistyökumppanien järjestämiin tapahtumiin. Kumppaniviestinnässä tavoitteena on, että yhteistyökumppanit välittävät asiakkailleen tietoa luonnosta ja kulttuuriperinnöstä yhtenäisesti Metsähallituksen viestinnän kanssa.</p>
Opastusaineiston laatiminen	<p>Luontokohteista laaditaan ja ylläpidetään ajantasaista ja tarvelähtöistä opastusmateriaalia sekä maasto-opasteita. Kalajoen alueen luontokohteista tehdään uusi opaskartta yhdessä muiden toimijoiden kanssa.</p>
Sidosryhmätyö	<p>Osallistutaan matkailualueen kehittämiseen ja matkailualueen toimijoiden perehdyttämiseen suunnittelualueen luontokohteisiin. Green DQN -hankkeen puitteissa laaditaan matkailuyrittäjille perehdytyskansio, joka sisältää mm. tietopaketin Kalajoen luontokohteista ja retkeilypalveluista hyödynnettäväksi asiakaspalvelussa.</p> <p>Yhteistyöyritysten kanssa tehdään aktiivisesti työtä luontomatkailun edistämiseksi. Kehitetään ja otetaan käyttöön uusia yhteistyömalleja ja -sisältöjä mm. hanketyön kautta.</p>
Yhteenveto	
<p>Retkeilyn ja luontomatkailun toimenpiteet keskittyvät Kalajoen Meriluontokeskuksen ympärille. Meriluontokeskuksen roolia alueellisessa viestinnässä ja osana Metsähallituksen palveluja selkiytetään. Luontokeskus on Metsähallituksen toiminnan ja viestinnän ”solmukohta”, jonka kautta välitetään tietoa paitsi Metsähallituksen kohteista ja palveluista koko Perämeren alueella, myös yhteistyökumppanien palveluista sekä Kalajoen muista luontomatkailukohteista – erityisesti tämän suunnitelman kohteena olevista Natura-alueista.</p> <p>Luonnossa virkistäytymistä edistetään opastusviestinnällä sekä ylläpitämällä retkeilyreittejä ja -rakenteita. Viestinnän ytimiä ovat mm. maankohoamisrannikon erityislaatuiset luontokohteet ja maisemat, saaristolaiskulttuuri ja siihen liittyvä perinteinen luonnon käyttö, luontoliikunnan terveyshyödyt sekä luontomatkailun ympärivuotiset mahdollisuudet. Viestintää suunnataan sekä toteutetaan eri keinoin ja välinein huomioiden eri kohderyhmien tarpeet ja kiinnostuksen kohteet. Painettujen opastusmateriaalien, internet-sivustojen ja henkilökohtaisen opastuksen lisäksi keinoina ovat mm. Meriluontokeskuksen näyttelyt ja tapahtumat, sosiaalinen media, viestintä paikallismedioissa sekä osallistuminen yhteistyökumppanien järjestämiin tapahtumiin. Metsähallituksen kohteista viestitään luontoon.fi-sivustolla, jossa Meriluontokeskuksella ja Rahjan saaristolla on omat sivunsa.</p>	

20B Luonnon virkistyskäyttö: palveluvarustus

Selite	Palveluvarustuslomakkeessa käsitellään rakennuksia (esim. autio- ja varaustuvat), rakennelmia (esim. laavut, kodat) sekä reittejä. Lomakkeen tarkoituksena on täsmentää tavoitteenasettelun yhteydessä mainittuja toimenpiteitä siten, että toimenpiteiden laji, suuruusluokka ja sijainti tulee määritettyä riittäväällä tarkkuudella.		
Toimenpide	Kuvaus	Kiireellisyysaste	Toimenpide-suunnitelma
Käytön ohjaaminen	<p>Vahas–Keihäslahti: Vihaslahdelle laaditaan suunnitelma esteettömästä luontoreitistä ja siihen liittyvistä rakenteista (tulentekopaikka tai kotalaavu tms., lintutorni, käymälä, tarvittavat pitkokset). Rakentamiseen etsitään hankerahoitusta.</p> <p>Maristonpakat: Mariston alueella on paljon epävirallisia, ajan ja käytön myötä muodostuneita reittejä. Tietyt reitit kaupungin maalla vakiinnutetaan, ja niiden opastus ja maastomerkintä toteutetaan. Reittien ylläpidosta vastaa Kalajoen kaupunki. Maristoon on tehty luontopolun reittisuunnitelma, jota käytetään kaupungin mailla pohjana reittien linjauksessa ja merkinnässä.</p> <p>Siiponjoki: Siiponjoen retkeilyreitistöä on valmistunut suunnitelma, joka asetetaan nähtäville ulkoilureittitoimitusta varten. Reitistö vahvistetaan suunnitelman mukaisesti, ja reittejä ja rakenteita kunnostetaan (ks. jäljempänä kohta Palveluvarustuksen ylläpito).</p>	0–2 v 0–2 v 0–2 v	Kyllä Kyllä Ei tarvita (reitti-suunnitelma olemassa)
Palveluvarustuksen rakentaminen (uudet reitit ja rakenteet)	<p>Rahjan saaristo: Alajoenkariin rakennetaan retkeilypolku Laajakallion tulentekopaikan ja saaren länsirannan laavun välille. Uuden polun pituus on noin 1–1,5 km.</p>	5–10 v	Kyllä
Palveluvarustuksen ylläpito	<p>Kalajoen suisto: Kalajoen länsirannan Äijänsäikän (Leton) lintutorni sekä itärannalla oleva Ämmän lintutorni peruskorjataan tai uusitaan. Lisäksi uusitaan Äijänsäikän lintutornille vievät pitkokset sekä tarvittaessa Ämmän lintutornille vievä pyörätuoli-pitkos. Tornien ja pitkosten ylläpitovastuusta sovitaan kunnostuksen yhteydessä. Mikäli ylläpitovastuusta ei saada sovittua, tornit puretaan niiden käyttöiän päättyessä.</p> <p>Vahas–Keihäslahti: Vihaslahdesta varustetaan esteetön luontoretkeilykohde (ks. edellä kohta Maankäytön ohjaus). Lintutorni uusitaan. Uudesta tornista rakennetaan nykyistä (7 m) korkeampi. Lisäksi uusitaan Vihaslahden tulentekopaikka, liiteri ja käymälät sekä opastuskatoksen näyttely. Rakentaminen edellyttää hankerahoitusta. Vihaslahden poukaman palveluvarustuksen ylläpidosta vastaa Metsähallitus. Kalajoen kaupunki vastaa Hiekkasärkkien ja Vihaslahden välisen lankkupolun ylläpidosta. Polkua kunnostetaan tarvittaessa.</p> <p>Siiponjoki: Siiponjoen retkeilyreittien linjaukset vahvistetaan (ks. edellä kohta Maankäytön ohjaus) Alueen nykyinen palveluvarustus (reitit ja taukopaikat) kunnostetaan ja ylläpidetään. Ylläpidosta (ja kunnostuksesta) vastaa Kalajoen Latu ry, ja kunnostamiseen haetaan hankerahoitusta.</p>	0–5 v 0–5 v 0–5 v	Kyllä Kyllä Kyllä

Toimenpide	Kuvaus	Kiireellisyysaste	Toimenpide-suunnitelma
Palveluvarustuksen ylläpito	Rahjan saaristo: Pääsääntöisesti Rahjan saariston palvelurakenteet ylläpidetään nykyisellä tasolla. Saariston tulentekopaikkojen käyttöastetta seurataan, ja yksittäisten tulentekopaikkojen (lähinnä Kuulamakarvo ja Pisinperä) säilyttämisestä ja ylläpidosta päätetään suunnitelmakaudella.	Jatkuva	Ei
	Kiireellisimpiä kunnostuskohteita ovat saariston rantautumispaikkojen venetelat (9 kpl), jotka uusitaan.	0–2 v	Ei
	Tulentekopaikkojen penkkirakennelmat (9 kpl) uusitaan, ja tulentekopaikkojen ympäristöä raivataan tarpeen mukaan.	0–5 v	Ei
	Rahjan saariston palveluvarustusta ylläpitää Metsähallitus – lukuun ottamatta veneilyreittiä, jota ylläpitää Kalajoen kaupunki.		
Yksityiset suojelualueet ja muut yksityisalueet			
Yksityisillä suojelualueilla olevien reittien ja rakenteiden ylläpito sovitaan tapauskohtaisesti. Reitit ja rakenteet on tehty hankerahoituksella, ja nykyiset ylläpitovastuut ovat osin epäselviä. Maanomistajille ylläpitovastuita ei tule, ellei näin erikseen sovita.			
Lisätietoja			
Tässä esitetyistä toimenpiteistä vastaa Metsähallitus, ellei muuta vastuutahoa ole nimetty.			
Yhteenveto			
Pääsääntöisesti palveluvarustuksen määrä ylläpidetään nykytasolla. Nykyinen rakenteiden ja reittien määrä on Kalajoen luontokohteiden asiakasmäärään suhteutettuna riittävä, joten uusia kohteita ei juuri esitetä – Alajoenkarin polkua lukuun ottamatta. Esteettömän reitin ja rakenteiden toteutus Vihaslahdelle edellyttää hankerahoitusta. Yksityisillä suojelualueilla sijaitsevien lintutornien sekä pitkosten ylläpito- ja kunnostusvastuista sovitaan tapauskohtaisesti. Valtionmailla olevista kohteista vastaa Metsähallitus. Kalajoen kaupunki ylläpitää Rahjan veneilyreittiä, Hiekkasärkät–Poukama-polkua sekä tulevaisuudessa Maristoon vahvistettavia ja merkittäviä reittejä.			

Kuva 9. Nykyinen ja suunniteltu palveluvarustus.

Retkeilyreittien ja -rakenteiden määrä on suunnittelualueella pääsääntöisesti sopiva, eikä merkittävään lisärakentamiseen ole tarvetta. Suunnitelmassa keskitytään nykyisen palveluvarustuksen tarkoituksenmukaiseen ylläpitoon. Osa rakenteista ja reiteistä on yksityismailla, ja näiden osalta ylläpitovastuista tulisi sopia käynnistettävien kunnostushankkeiden yhteydessä. Metsähallitus vastaa valtionmailla sijaitsevien kohteiden ylläpidosta.

© Metsähallitus 2011, © Suomen ympäristökeskus 2011, © Karttakeskus Oy, Lupa L5293, Maanmittauslaitos 1/MML/11

21 Erätalouden toimenpiteet

Selite	Lomakkeella määritellään erätalouteen liittyvät toimenpiteet, ohjeet ja määräykset. Lomakkeen tarkoituksena on täsmentää tavoitteenasettelun yhteydessä mainittuja toimenpiteitä siten, että toimenpiteiden laji, suuruusluokka ja sijainti tulee määritettyä riittäväällä tarkkuudella.	
Metsästys ja riistanhoito		
Kohdealue	Toimenpide	Kuvaus
ML 8 §:n alue ⁷	-	Ei ole suunnittelualueella
Yleiset vesialueet	Ei muutoksia	Rahjan saariston yleiseen vesialueeseen kuuluvalla osalla on voimassa metsästyslain (615/1993) 7. §:n säännös yleisestä metsästysoikeudesta.
Lupametsästysalueet ja vuokrasopimusalueet	Ei muutoksia	Lupa- ja sopimusmetsästyksen nykytilaa valtion alueilla ei ole tarvetta muuttaa. Rahjan pienriistan metsästysalue (tunnus 5633, pinta-ala 3 268 ha) säilytetään ennallaan. Kalajoki–Rahjan metsästysyhdistys ry:n ja Pohjanpään metsästysseura ry:n vuokra-alueet pidetään ennallaan.
Hirvenajoalueet	-	Ei ole suunnittelualueella
Muut metsästyskäytön ulkopuolelle jäävät alueet	Ei muutoksia	Vahas–Keihäslahden Natura-alueella yksityisillä luonnonsuojelualueilla sijaitsevia metsästyskieltoalueita ei ole tarvetta muuttaa. Metsästyksen rajoittaminen muilla yksityisillä suojelualueilla ei ole tarpeen. Metsästysoikeuksien haltijat ja maanomistajat päättävät yhteistyössä metsästyslakia tiukemmista, omaehtoisista metsästysäännöistä ja rauhoituksista.
Riistanhoito	Ei muutoksia	Hanhien kevätruokintaa Rahjan saaristossa voidaan jatkaa. Ruokinta on pienimuotoista eikä vaikuta alueen suojeluarvoihin. Ruokintapaikat on sovittava Metsähallituksen kanssa ja jäljet siivottava asianmukaisesti. Samoin riistapellon viljelyä voidaan jatkaa toistaiseksi. Tekopesien rakentaminen on mahdollista Metsähallituksen luvalla. Pienpetopyynnistä vastaavat metsästysseurat nykykäytännön mukaisesti. Metsästysseurojen jäsenillä on maihinousurajoituksen estämättä oikeus harjoittaa pienpetopyyntiä lintuluodoilla riistakantojen suojelemiseksi. Aiemman runkosuunnitelman mukaan oikeus oli metsästysseurojen nimeämällä henkilöillä. Yksityisillä suojelualueilla riistanhoitotoimia koskevat rauhoituspäätöksen määräykset. Ellei niihin ole kirjattu käytäntöä, vaativat riistanhoitotoimet poikkeusluvan ELY-keskukselta.
Yksityiset suojelualueet	Ei muutoksia	Metsästyslinjaukset on kirjattu suojelualueiden rauhoituspäätöksiin, joita ei ole tarvetta muuttaa.
Riistakantojen kestävän hyödyntämisen suunnittelu ja seuranta	Rahjan pienriistan lupa-alueen metsästyksen mitoituksessa tukeudutaan vuotuisen vesilintukantaan, ja jokaiselle luvanostajalle annetaan saalispalautelomake. Lisäksi seurat veloitetaan ilmoittamaan vuotuiset saalismäärät Rahjan saariston alueelta Metsähallitukselle. Saalispalautteen keräämistä tehostetaan metsästäjille suunnatulla tiedotuksella.	
Lisätietoja		

⁷ kunnan asukkailla oikeus metsästyksen valtionmailla

Kalastus		
Kohdealue	Toimenpide	Kuvaus
Yleiset vesialueet	Ei muutoksia	Rahjan saariston yleiseen vesialueeseen kuuluvalla osalla on voimassa kalastuslain (286/1982) 6. §:n säännös yleisestä kalastusoikeudesta.
Pilkkiminen, onkiminen, viehekalastus	Ei muutoksia	Pilkkimistä ja onkimista ei ole tarpeen rajoittaa. Viehekalastusoikeus on Rahjan saaristossa vuokrattu Kalajoen Rahjan Kalastajainseura ry:lle.
Lupakalastusvedet	Ei muutoksia / Sopimusten tekeminen	Kalastusvuokrasopimusta Kalajoen Rahjan Kalastajainseura ry:n kanssa voidaan jatkaa nykyisin ehdoin ja nykyisellä alueella. Kalastajainseura myy kalastuslupia paitsi jäsenilleen, myös muille kalastajille. Seura päättää lupa-alueiden sijoittamisesta ja lupamääristä. Valtion vesialueilla toimittaessa kalastusmahdollisuuksien jakaminen tasapuolisesti on keskeistä.
Rajoitus- ja kieltoalueet	Ei muutoksia	Kalastusrajoituksiin tai -kieltoihin ei ole tarvetta.
Kalakantojen hoito	Ei muutoksia	Vuokramies voi istuttaa kalanpoikasia vuokrasopimuksen ehtojen mukaisesti.
Yksityiset suojelualueet	Ei muutoksia	Kalastuskäytäntöjä yksityisillä suojelualueilla ei ole tarpeen muuttaa.
Ammattikalastus	Ei muutoksia	
Kalakantojen kestävä hyödyntämisen suunnittelu ja seuranta		Kalastuksen mitoituksessa vastuu on Kalastajainseuralla.
Lisätietoja		

22 Muut luonnonvarojen ja alueiden käytön toimenpiteet

Selite	Lomakkeella määritellään ne suunnittelualueen luonnonvarojen ja alueiden käyttömuodot, jotka eivät ole tulleet esille aikaisemmillä lomakkeilla. Näitä ovat marjastus, sienestys, poronhoito, liikenteen ja liikkumisen järjestelyt, urheilutapahtumat, partio- ja muu leiritoiminta, kaivostoiminta sekä maa-ainesten, polttopuun ja pohjaveden otto.	
Marjastus ja sienestys		
☒	Sallittu	☐
		Rajoitettu (Peruste: luonnonsuojelulakiin 1096/1996 perustuva liikkumisrajoitus)
Lisätietoja	Marjastus ja sienestys on sallittu koko alueella lukuun ottamatta yksityisten suojelualueiden liikkumisrajoituksia Vihas–Keihäslahdella. Liikkumisrajoitukset tosin kohdistuvat lähinnä kosteikkoalueelle, jolla marjastus ja sienestys muutenkaan eivät ole käytännössä mahdollisia. Rahjan saaristoon on edellisessä runkosuunnitelmassa linjattu liikkumis- ja maihinousukieltoja, jotka jäävät voimaan. Suojelualueen perustamiseen asti kiellot ovat luonteeltaan suosituksia.	
Poronhoito		
Toimenpiteet ja käytännöt	Suunnittelualue ei sijoitu poronhoitoalueelle.	
Maastoliikenne		
Toimenpide	Kuvaus	
Käytön ohjaaminen	<p>Rahjan saaristossa moottorikelkkailu sallitaan paikallisille asukkaille kahdella uralla: Viinakarinsalmessa ja vanhaa lääninrajaa pitkin Isosalmessa. Lisäksi sallitaan kelkalla ajo ns. Saaristohiihdon reittiä pitkin välillä Paratiisinreikä–Vanhanhaminanperukka.</p> <p>Urat ovat luonteeltaan "oikoreittejä" sisäsaaristosta ulkosaariston puolelle, ja niitä käytetään lähinnä kalastuksen ja metsästyksen yhteydessä. Urat merkitään maastoon maa-alueille; vesialueille (jäälle) merkintöjä ei tehdä. Urilla kelkkailu edellyttää Metsähallituksen myöntämää maastoliikennelupaa, joka on paikallisille asukkaille oman kotikuntansa valtionmailla maksuton. Matkailutoimintaan maastoliikennelupia ei valtion maa-alueilla myönnetä. Vesialueilla kelkkailu on sallittu maastoliikennelain (1710/1995) mukaisesti.</p> <p>Kalajoella järjestettävän Saaristohiihdon perinteinen reitti kulkee Rahjan saaristossa Pappilankarin läpi Paratiisinreikä–Vanhanhaminanperukka-linjaa pitkin. Hiihdon järjestämiseksi reitti voidaan kertaluontoisesti kunnostaa latuhöylällä, kuten nykyäänkin on tehty. Metsähallitus myöntää maastoliikenneluvan kunnostusta varten.</p> <p>Sisäsaaristossa kelkkailuun haetaan ELY-keskukselta nopeusrajoitusta 40 km/h. Rajoituksella vähennetään kelkkailun aiheuttamaa melua, jolloin kelkkailu ja muu virkistyskäyttö sopivat paremmin yhteen, ja edistetään liikenneturvallisuutta.</p> <p>Kesäaikaista maastoliikennettä suunnittelualueella ei sallita – lukuun ottamatta välttämätöntä huoltoajoa esim. reittien ja rakenteiden korjaamisen yhteydessä. Maastoliikenteen luvanvaraisuudesta viestitään mm. Metsähallituksen verkkosivustoilla.</p>	
Muu liikenne		
Toimenpide	Kuvaus	
Ei toimenpiteitä	Suunnitelmassa ei esitetä muutoksia muun liikenteen järjestelyihin.	

Liikkuminen		
Toimenpide	Toiminto	Kuvaus
Ei toimenpiteitä	Maastopyöräily	Maastopyöräilyyn suositellaan Mariston ja Siiponjoen merkittyjä ulkoilureittejä.
Ei toimenpiteitä	Ratsastus ja raviurheilu	Kalajoella on linjattu ja merkitty valmiiksi hevosreitistö, joka kulkee osin suunnittelualueella.
Ei toimenpiteitä	Koiravaljakko	Koiravaljakkoajelu, joka edellyttää reittien kunnossapitoa moottorikelkalla, pyritään ohjaamaan suojelualueiden ulkopuolelle.
Ei toimenpiteitä	Porovaljakko	Ei harrasteta alueella
Ei toimenpiteitä	Kiipeily	Suunnittelualueella ei ole kiipeilykohteita.
Urheilutapahtumat ja järjestetty urheiluseura- tai vastaava toiminta		
Toimenpide	Kuvaus	
Käytön ohjaaminen	Urheilu- ja muiden joukkotapahtumien järjestäminen valtionmailla edellyttää Metsähallituksen suostumusta tai lupaa, mikäli tapahtumissa käytetään Metsähallituksen rakenteita. Lupaehdoissa asetetaan tarvittaessa määräyksiä ja rajoituksia alueen käytölle. Natura-alueille kohdistuvissa massatapahtumissa luvan hakijalta edellytetään Natura-vaikutusten arvioinnin tarveharkintaa.	
Partio- ja muu leiritoiminta		
Toimenpide	Kuvaus	
Käytön ohjaaminen	Partio- ja muun leiritoiminnan järjestäminen valtionmailla edellyttää Metsähallituksen suostumusta tai lupaa. Lupaehdoissa asetetaan tarvittaessa määräyksiä ja rajoituksia alueen käytölle.	
Maa-ainesten otto		
Toimenpide	Kuvaus	
Ei toimenpiteitä	Tämä suunnitelma ei muuta nykytilaa, jonka mukaan Natura-alueilla maa-ainesten ottaminen on kielletty maa-aineslaissa (555/1981) ja yksityisillä suojelualueilla myös suojelualueiden rauhoitusmääräyksissä.	
Metsätalous		
Toimenpide	Kuvaus	
Käytön ohjaaminen	Monikäytön huomioivien metsäsuunnitelmien laatimista metsätalouksikäytössä oleville alueille Maristossa ja Siiponjoen varressa edistetään yhteistyössä Metsäkeskuksen kanssa, ja metsänomistajille tiedotetaan vaihtoehtoisista metsänhoitomenetelmistä. Kalajoen kaupungin metsille Maristossa, joka on tärkeä kaupunkilaisten lähiliikuntakohde, laaditaan virkistyskäyttö- ja luontoarvot huomioivat metsäsuunnitelmat.	

Polttopuun otto	
Toimenpide	Kuvaus
Ei toimenpiteitä	Yksityisillä suojelualueilla polttopuun ottoa säädellään alueen rauhoitusmääräyksissä. Muilla alueilla tulenteko ja polttopuun otto edellyttää maanomistajan lupaa. Valtionmailla tulenteko on sallittu huolletuilla tulentekopaikoilla, joilla on tarjolla polttopuuta retkeilijöiden käyttöön. Metsästysseurojen vuokrasopimuksissa sovitaan oikeudesta tulentekoon käyttäen oksia, risuja ja muuta vähäarvoista maapuuta. Valtionmaille ei myönnetä erillisiä lupia polttopuun ottamiseen.
Pohjaveden otto	
Toimenpide	Kuvaus
Ei toimenpiteitä	Suunnittelualueelta ei oteta pohjavettä.
Muut toiminnot	
Toimenpide	Kuvaus
Maankäytön ohjaaminen	<p>Kalajoen rannikon Natura-alueille laaditaan ruoppausten yleissuunnitelma, jossa suunnitellaan ruoppaushankkeiden sijoittaminen ja toteutus pääpiirteissään sekä arvioidaan ruoppausten vaikutukset. Suunnitelma toimisi perustana yksittäisten ruoppaushankkeiden lupapäätöksissä. Suunnittelusta sekä ruoppausten luvanvaraisuudesta ja vaatimuksista tiedotetaan maanomistajille. Ruoppausten toteuttaminen edellyttää aina oikeutta vesialueen käyttöön joko omistuksen tai sopimuksen perusteella, sekä vesilain (587/2011; aik. 264/1961) mukaista ilmoitus- tai lupamenettelyä.</p> <p>Maristonpakkojen ja Siiponjoen Natura-alueita kehitetään kaupunkilaisten lähivirkistysalueina. Ulkoilureittisuunnittelun (ks. lomake 20B) ohella alueiden käyttöä ohjataan kaavoituksella. Maa-ainesten otolta suojattujen alueiden mahdollisia käyttömuotoja ovat mm. metsätalous sekä kehittäminen virkistys- ja ulkoilualueina. Maanomistajan esityksestä alueille voidaan myös perustaa luonnonsuojelualueita. Kaavoituksella ohjataan myös lähialueiden kehittämistä mm. rakennuspaikkojen ja asukasmäärien suhteen sekä virkistys- ja matkailupalveluiden sijoittamista. Kaavoituksessa huomioidaan alueiden suojeluarvot ja mitoitetaan toiminnot niin, että suojeltavat arvot turvataan. Kaavoituksesta vastaa Kalajoen kaupunki.</p>

23 Hallinto

Selite	Lomakkeella määritellään suunnittelualueen hallintaan liittyvät linjaukset, ohjeet ja määräykset. Suojelualueen hallintaan ja hallintoon olennaisesti liittyviä asioita ovat kannanotto suojelualueen mahdolliseen laajentamiseen, järjestyssääntö, turvallisuus, valvonta ja pelastustoiminta sekä yhteistyö muiden toimijoiden kanssa.
Suunnittelualueesta vastaavat tahot	
<p>Valtion maa- ja vesialueista sekä valtionmaiden retkeilyreiteistä ja -rakenteista vastaa Metsähallitus. Metsähallituksen hoidossa olevia kohteita sijaitsee Vihaslhdessa ja Rahjan saaristossa. Lisäksi Siiponjoen varressa on pari pienialaista valtion omistamaa palstaa.</p> <p>Yksityisistä suojelualueista vastaa maanomistaja, mutta yksityisillä suojelualueilla olevien retkeilyreittien ja rakenteiden ylläpitovastuusta sovitaan tapauskohtaisesti. ELY-keskus on osallistunut yksityisille luonnonsuojelualueille tehtyjen reittien ja rakenteiden toteuttamiseen hanketyön kautta. Pitempiaikaisia ylläpitovastuita järjestellään hankerahoituksen kautta. Metsähallitus voi maanomistajan kanssa tehtävän sopimuksen nojalla suunnitella ja toteuttaa luonnonhoito- tai ennallistamistoimia yksityisillä suojelualueilla.</p> <p>Kalajoen kaupunki omistaa Maristossa maata, ja se vastaa alueella kulkevien retkeilyreittien merkinnästä ja ylläpidosta. Lisäksi kaupunki ylläpitää Rahjan veneilyreittiä.</p> <p>Kalajoen Latu ry on vastannut Siiponjokivarressa olevasta retkeilyreitistöstä ja rakenteista. Reittien virallistamisen (reititoimituksen) jälkeen reitistön ylläpitovastuita järjestellään hanke- rahoituksen avulla.</p>	
Suojelualueiden perustamistoimet ja hallinta	
Toimenpide	Suojelualueen perustaminen
Suojelualueen perustaminen	Rahjan saariston valtionmaille perustetaan luonnonsuojelulain (1096/1996) mukainen luonnonsuojelualue.
Suojelualuekiinteistön muodostaminen	Tehdään tarvittavat kiinteistötoimitukset Rahjan suojelualueen muodostamiseksi.
Suojelualueen perustaminen Maankäytön ohjaaminen	Yksityismailla suojelua toteutetaan perustamalla yksityisiä luonnonsuojelualueita sekä ohjaamalla alueiden käyttöä suojeluarvot huomioivalla tavalla.
Rajojen merkintä	Suojelualueet merkitään maastoon ja karttoihin.
Sidosryhmätyö	Sidosryhmätilaisuuksia järjestetään tarpeen mukaan, ja Metsähallitus osallistuu muiden toimijoiden järjestämiin tilaisuuksiin. Etsitään parhaita ratkaisuja kohderyhmien tavoittamiseksi. Ns. perinteisten yleisötilaisuuksien ohella mahdollisia ovat myös kahdenväliset tilaisuudet sekä sosiaalisen median hyödyntäminen.
Sopimusten tekeminen	Metsähallitus solmii alueillaan toimivien luontomatkailuyrittäjien kanssa yhteistyösopimuksen. Yritysten tulee sitoutua Kestävän luontomatkailun periaatteisiin.
Rasitteet, käyttöoikeudet ja sopimukset	
Toimenpide	Kuvaus
Ei toimenpiteitä	Valtionmailla olevat rasitteet, käyttöoikeudet ja sopimukset eivät ole ristiriidassa alueen nykyisen käytön ja suojelun kanssa. Suojelualueita perustettaessa rasitteet ja käyttöoikeudet käydään läpi ja tarpeettomat poistetaan. Yksityisillä luonnonsuojelualueilla rasitteet ja käyttöoikeudet on tarkasteltu suojelualueita perustettaessa. Muilla alueilla (joita ei perusteta suojelualueiksi), kiinteistöihin kohdistuvat rasitteet säilyvät nykyisellään. Käyttöoikeuksien antamisesta ja muiden sopimusten teosta vastaa kiinteistön omistaja.

Turvallisuus ja valvonta							
Toimenpide		Kuvaus					
Valvonta ja viestintä		Luvattoman maastoliikenteen valvontaa tehostetaan. Maastoliikenteen säännöksistä ja käytännöistä tiedotetaan mm. Metsähallituksen internetsivuilla. (Rakennusvalvonta on käsitelty kulttuuriperintökohteiden yhteydessä, ks. lomake 19).					
Valmiudet	☒	Öljyonnettomuussuunnitelma	Koko Perämerelle Keski- ja Pohjois-Pohjanmaan sekä Lapin maakuntien alueelle on tekeillä öljyntorjunnan kehittämissuunnitelma, joka valmistuu vuonna 2012. Suunnitelmassa tarkastellaan mm. satamien sijaintia suhteessa arvokkaisiin luontokohteisiin. Rahjan saaristo on asetettu ensisijaisesti suojeltavaksi kohteeksi.				
	☐	Metsäpalontorjuntasuunnitelma	Suunnittelualueella ei ole laajempia valtion talousmetsiä, joten metsäpalontorjuntasuunnitelmaa ei tarvita.				
Palvelurakenteiden turvallisuus	☒	Rakennusten pelastussuunnitelma	Rahjan valtionmaiden retkeilykäytössä olevien rakennusten ja rakenteiden palo- ja pelastussuunnitelma päivitetään vuosittain.				
	☒	Rakennusten palotarkastus	Majoituskäytössä olevien rakennusten palotarkastus tehdään 10 vuoden välein.				
	☒	Kohteiden nimi- ja koordinaattimerkinnot	Rakennusten ja rakennelmien sijaintikoordinaatit merkitään kohteisiin näkyville paikoille vuoteen 2013 mennessä.				
	☒	Pelastusyhteistyö	Palo- ja pelastussuunnitelman päivityksessä toimitaan yhteistyössä paikallisten pelastusviranomaisten kanssa.				
Yhteistyö							
Alueellinen ja paikallinen yhteistyö		Metsähallitus hoitaa suojelualueita yhteistyössä paikallisten asukkaiden ja toimijoiden kanssa. Suojelualueiden hoitoa ohjaavat Suojelualueiden hoidon ja käytön periaatteet , joita voidaan soveltaa aluekohtaisesti. Paikallista yhteistyötä Kalajoella tehdään mm. tapahtumajärjestelyjen ja yhteisten kehittämishankkeiden kautta. Maanomistajien ja osakaskuntien ohella keskeisiä yhteistyötahoja ovat alueella toimivat yhdistykset ja yhteisöt. Kalajoen Natura-alueiden kehittämisestä tiedotetaan paikallisissa viestimissä, ja uusien hankkeiden ja toimenpiteiden yhteydessä järjestetään tarpeen mukaan yleisötilaisuuksia, joissa käsitellään Natura-alueiden hoitoon ja käyttöön liittyviä teemoja.					
Kansainvälinen yhteistyö		Kalajoen alue on mukana useissa Metsähallituksen Perämerenkaaren luontokohteiden kehittämishankkeissa sekä matkailun yhteistyöhankkeissa alkaen paikallisista kehittämishankkeista Ruotsiin suuntautuviin yhteistyöhankkeisiin. Metsähallituksen ohella Kalajoen kaupunki ja Kalajoen matkailuyhdistys ovat aktiivisia hanketoimijoita.					
Alueen hallintaan ja hoitoon liittyvät yhteistyötahot		Luonnonsuojelua valvova viranomainen Kalajoella on Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.					
Alueen hallintaan liittyvät vakiintuneet yhteistyömuodot		☐	Neuvottelukunta	☐	Yhteistyöryhmä	☐	Muu, mikä?
Lisätietoja							

24 Rakennuskanta

Selite	Suunnittelualueella voi olla rakennuksia ja rakennelmia, jotka eivät liity alueen suojeluarvoihin (kulttuuriperintöön) eivätkä virkistyskäyttöön. Tällaisia ovat mm. suojelualuehankintoihin liittyneet vanhat asuin- ja lomarakennukset. Lomakkeelle kirjataan tällaiset rakennukset ja rakennelmat sekä niihin liittyvät toimenpiteet.			
Toimenpide	Kohde	Omistaja	Kpl	Toimenpiteen kuvaus
Purkaminen	Saarenkarin kalamaja	Metsähallitus	1	Huonokuntoinen rakennus puretaan. Rakennus on dokumentoitu, eikä sillä ole rakennushistoriallista arvoa.
Rakennusperinnön kunnostus Rakennusperinnön hoito (ks. lomake 19)	Lepäsen saaren kalamajat	Rakennukset ovat yksityisomistuksessa; omistajia on seitsemän. Rakennukset sijaitsevat valtionmaalla.	7	Ks. lomake 19 Kulttuuriperinnön hoito .
Rakennusperinnön kunnostus Rakennusperinnön hoito (ks. lomake 19)	Lepäsen kalamajoihin liittyvät muut rakennukset (saunarakennukset)	Yksityisomistuksessa	3	Ks. lomake 19 Kulttuuriperinnön hoito .
Erityismääräykset				
Yksityiset suojelualueet				
Lisätietoja	Lepäsen saarella valtionmaalla sijaitsee seitsemän kalamajaa ja niihin liittyviä muita rakennuksia, jotka ovat yksityisomistuksessa. Metsähallitus solmii rakennusten omistajien kanssa vuokrasopimukset, joissa huomioidaan rakennusten arvo osana saariston kulttuurimaisemaa ja -perintöä. Sopimukset solmitaan vähintään 10 vuoden ajalle.			

25 Resurssit

Selite	Lomakkeella määritellään toiminnan suunnittelun pohjaksi hoito- ja käyttösuunnitelman toteutuksen kerta- ja jatkuvaluonteiset kustannukset. Lisäksi määritellään muut alueen hoitoon ja hallintoon liittyvät kustannukset, mikä tukee hoito- ja käyttösuunnitelman kytkemistä vuotuisen toiminnan suunnitteluun. Tässä esitetyt kustannukset ovat lähinnä Metsähallituksen kustannuksia. Yksityisten suojelualueiden perustamisesta ja osin myös luonnonhoidosta vastaa ELY-keskus. Nämä hoitokustannukset eivät sisälly taulukkoon. Kertaluontoisina menoina on arvioitu suunnitelmassa esitettyjen hankkeiden kustannuksia. Hankkeiden toteuttajana voi Metsähallituksen ohella olla mm. Kalajoen kaupunki.		
Vuosi, jonka kustannustasoon arviot perustuvat		2011	
Kohde	Jatkuvaluonteiset kulut €/vuosi	Kertaluonteiset menot €	Lisätietoja
Rakennukset ja rakennelmat	15 000	105 800	Tulentekopaikkojen polttopuuhuolto (jatkuva). Rahjan saariston venetelojen ja nuotiokehien uusiminen, Vihaslahden Poukaman lintutornin, kodan ja wc:n uusiminen esteettömäksi kohteeksi sekä siihen liittyvä kestäväointi (sorastaminen), Äijänsäikän (Leton) ja Ämmän lintutornien peruskorjaus, Pleunan laavun ja käymälän kunnostaminen sekä tulentekopaikan uusiminen (kertainvestoinnit)
Reitit, opasteet ja viitoitus		60 000	Äijänsäikän (Leton) ja Ämmän lintutornien pitkosten kunnostaminen ja vanhojen purkaminen. Alajoenkarin retkeilypolun raivaaminen ja viitoitus, Mariston ja Siiponjoen alueen reittien suunnittelu ja viitoitus. Tienvarsio-pasteet Äijänsäikän (Leton), Ämmän ja Poukaman lintutorneille. Mikäli Äijänsäikän (Leton) ja Ämmän tornien ylläpitovastuista ei päästä sopimukseen, tornit puretaan niiden käyttöään päättyessä. Siiponjoen luontopolun kunnostuksesta ja Hiekkasärkät–Poukama-lankkupolun ylläpidosta laaditaan erillinen kustannusarvio. Poluista vain osa sijoittuu suunnittelualueelle. Näiden molempien polkujen kunnostuksesta ja ylläpidosta vastaa Kalajoen kaupunki. Jatkuvaluonteiset kulut arvioidaan erikseen, kun kunnostettavien ja ylläpidettävien reittien kokonaismitoitus selviää.
Opastuspalvelut ja opastusviestintä	97 000	170 000	Meriluontokeskuksen kiinteistö- ja henkilöstökulut (jatkuva), luontokeskuksen ja Vihaslahden Poukaman opastuskatoksen näyttelyn uudistaminen ja Poukaman katoksen kunnostaminen (kertainvestointi).
Kävijälaskenta, kävijä-, yritys- ym. tutkimukset	1 000	11 000	Yrittäjäpalautteen keruu Metsähallituksen yhteistyöyrittäjiltä vuosittain. Kävijätutkimus Metsähallituksen kohteilla Rahjassa ja Vihas–Keihäslahdella sekä asiakastutkimus Meriluontokeskuksessa kerran suunnitelmakauden aikana.
Virkistyskäyttö yhteensä	113 000	346 800	

Ennallistaminen	-	-	Suunnitelmassa ei esitetä ennallistamiskohteita.
Lajistonhoito	-	1 000	Vieraslajin poisto Vihaspauhassa
Muu luonnonhoito	2 000	15 000	Jatkuvat kulut: luonnonhoidon työmaasuunnittelu, työnjohto ja työpäiväkirjat. Laidunnukset sekä niihin liittyvät aitaamiset ja raivaukset toteutetaan yhteistyössä karjankasvattajien kanssa maatalouden erityisympäristötuelle, joka maksetaan suoraan eläinten omistajalle, joten nämä kulut eivät näy taulukossa. Kertaluonteiset menot: Vihaspauhan luonnonhoitosuunnitelma, ennallistamisen ja luonnonhoidon kokonaisarviointi suunnittelualueella (sis. tarvittavat maastotyöt)
Luonnonsuojelun seurannat	3 000		Perinnebiotooppien hoitoseuranta ja kasviseuranta
Luonnonsuojelu yhteensä	5 000	16 000	
Rakennusperintö	1 000	10 000	Lepäsen rakennusten inventointi ja hoidon ohjeistus yhteistyössä rakennusten omistajien ja museoviranomaisten kanssa. Saarenkarin rakennuksen purku.
Arkeologiset kohteet	-	10 000	Muinaismuistokohteiden hoitosuunnitelma ja tarvittavat hoitotoimet (lähinnä raivausta)
Muu kulttuuriperinnön hoito	-	-	
Kulttuuriperintö yhteensä	1 000	20 000	
Hallinto- ja muut kulut	8 000	27 000	Suojelualueiden hallinnan ja hoidon jatkuvat kustannukset ml. yhteistyö sidosryhmien kanssa. Suojelualueiden perustamisen kertaluonteiset kustannukset; Rahjan saariston osuus 12 000 eur. Ruoppausten yleissuunnitelman laatiminen kertaluonteisena menona. Suunnitelman toteutuskustannuksista vastaavat vesialueiden haltijat tai muut ruoppausten toteuttajat.
Kaikki yhteensä	127 000	409 800	Kaikki kustannukset yhteensä suunnitelmakaudella (10 vuotta) €
			1 679 800
Lisätietoja	Kustannusarvio perustuu vuoden 2011 kustannustasoon ja koskee 10 vuoden suunnitelmakautta, noin 2012–2022. Kustannuksia laskettaessa ei ole huomioitu rahan arvon muuttumista.		

YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTI

26 Ympäristövaikutusten arviointi

Selite

Hoito- ja käyttösuunnitelmassa arvioidaan suunniteltujen toimenpiteiden ekologisia, sosiokulttuurisia ja taloudellisia vaikutuksia eli suunnitelmasta aiheutuvien muutosten oletettuja seurauksia. Ekologiset vaikutukset kohdistuvat lähinnä maisemaan, maaperään, vesiin, ilmaan, ilmastoon, kasvillisuuteen, eläimistöön tai luonnon monimuotoisuuteen. Sosiokulttuuriset vaikutukset kohdistuvat ihmisten terveyteen, elinoloihin, viihtyvyyteen, yhdyskuntarakenteeseen, henkiseen tai aineelliseen kulttuuriperintöön. Taloudelliset vaikutukset kohdistuvat esim. luonnonvarojen hyödyntämiseen, työllisyyteen tai taloudelliseen tilanteeseen suunnittelualueella ja sen lähiympäristössä. Hoito- ja käyttösuunnitelmien taloudellisia vaikutuksia tarkastellaan lähinnä paikallistalouden tasolla. Arvioinnilla varmistetaan, että suunnitelman ratkaisut ovat sellaisia, ettei niiden toteuttaminen aiheuta haittaa suunnittelualan ympäristölle. Toisaalta vaikutusten arviointi on keino tarkistaa suunnitelman linjausten oikeellisuutta: saadaanko asetettujen tavoitteiden avulla aikaan sellaisia hyötyjä, jotka edesauttavat suunnittelualuetta koskevien päämäärien saavuttamista.

Päämäärä	Toimenpide	Vaikutusten kuvaus	Vaikutuksen tyyppi			Riskit ja niiden torjunta
			Ekologinen	Sosiaalinen	Taloudell.	
1) Perinteisen karjanhoidon muovaamat luontotyypit ja perinne-maisemat sekä luontaisesti avoimet luontotyypit säilytetään.	Luonnonhoito (laidunnus, niitto, raivaus)	Laidunnus vähentää kasvien biomassaa ja muuttaa lajistosuhteita. Suurikokoiset kasvit vähenevät, versojen koko pienenee, versomäärä lisääntyy ja kasvillisuus mataloituu ja tiivistyy. Karjan tallatessa maaperää se tiivistyy ja paikoin paljastuu tarjoten kasvien siemenille paikkoja itämiseen. Kasvillisuuden muuttuminen muuttaa pienilmastoa: laidunnetut alueet ovat kesällä lämpimämpiä ja valoisampia ja talvella kylmempinä. Laidunnus poistaa maaperästä ravinteita ja nopeuttaa ravinteiden kiertoa. Laidunnus myös lisää kasvillisuuden pienipiirteistä vaihtelevuutta, koska eläimet syövät kasveja valikoiden. Kertaluonteisen niiton ja raivauksen myötä alueelta poistuu biomassaa ja ravinteita. Elinolosuhteet säilyvät suotuisina niittyjen, kotojen ja muiden avoimien elinympäristöjen kasvi-lajistolle, joka muuten tukahtuisi kilpailussa muun heinäkavillisuuden ja pensaiden kanssa. Kaikki hoitotoimet avaavat näkymiä, ylläpitävät perinnemaisemia ja säilyttävät rantojen avoimia luontotyyppisiä, jotka tarjoavat elinympäristöjä monimuotoiselle lajistolle.	☒	☐	☐	Luonnonhoitotoimet tuhoavat yksittäisiä kasviyksilöitä, mutta ovat kokonaisuutena hyödyksi lajistolle ja elin-ympäristöille. Hoidettavat alueet kartoitetaan ennen hoitotoimien aloittamista, jotta mahdolliset uhanalaisten lajien esiintymät voidaan tarvittaessa rajata hoitoalueiden ulkopuolelle. Laidunalueita seurataan ja laidunpainetta säädellään käyttämällä laitumia lohkoittain, jotta ne eivät kulu liikaa. Toiminnan jatkuvuudesta huolehditaan pyrkimällä pitempiaikaisiin sopimuksiin karjankasvattajien kanssa ja suunnittelemalla hoitotoimet niin, että alueista on mahdollisuus saada maatalouden ympäristötukea.
	Haitallisen lajin poisto	Kurturuuden hävittäminen palauttaa kasvupaikan alkuperäisen meren-rantakasvillisuuden ja siihen sidoksissa olevan eläimistön käyttöön.	☒	☐	☐	Mikäli kurturuusuesiintymää ei hävitetä ajoissa, se voi runsastuessaan syrjäyttää alkuperäistä kasvillisuutta. Kasvuston runsastuminen vaikeuttaa sen hävittämistä.

	Sidosryhmätyö, viestintä	Paikallisille asukkaille ja mökkiläisille, matkailijoille sekä muille sidosryhmille viestitään luonnonhoidon tavoitteista ja keinoista erityisesti maasto-opasteissa ja verkkosivuilla. Lisäksi luonnonhoidosta välitetään tietoa paikalliselle medialle.	☐	☒	☐	Vaikeudet yhteistyössä heikentävät luonnonhoidon onnistumismahdollisuuksia. Hyvät yhteistyösuhteet sekä kaikkia osapuolia tyydyttävät hoitotulokset edellyttävät asiantuntemusta hoitokohteiden suunnittelussa ja riittävää resursointia työhön.
7) Matkailua ja luonnon virkistyskäyttöä kehitetään yhteistyössä paikallisten toimijoiden kanssa.	Palveluvarustuksen ylläpito	Palveluvarustuksen ylläpidolla varmistetaan virkistyskäyttö- ja matkailupalvelujen perustaso sekä tarjotaan kävijöille mahdollisuuksia tutustua luonto- ja kulttuuriperintökohteisiin. Ylläpitämällä palveluvarustusta myös ohjataan kävijöitä tietyille kohteille ja kanavoidaan käyttöpaine niin, etteivät herkät luontokohteet vahingoitu. Retkeilijät ja matkailijat käyttävät pääosin opastettuja reittejä ja taukopaikkoja, ja rakentamalla sekä ylläpitämällä reittejä kestäville alueille voidaan esim. suojata uhanalaisten lajien esiintymispaikkoja virkistyskäytön aiheuttamilta häiriöiltä.	☒	☒	☒	Resurssipula on merkittävin uhka palveluvarustuksen ylläpidolle ja rakentamiselle. Ylläpito edellyttää pitkäjänteistä työtä, jotta varmistetaan palveluvarustuksen laatu, turvallisuus ja yhdenmukaisuus sekä kokonaisuuden toimivuus mm. niin, että eri käyttäjäryhmille on riittävästi vaihtoehtoja – kuten eripituisia reittejä. Väärät työmenetelmät ja huonolaatuiset tarvikkeet voivat johtaa rakenteiden kulumiseen ja vaurioitumiseen ennakoitua aiemmin tai jopa hankaloittaa maastossa liikkumista ja rakenteiden käyttöä. Myös epäselvyys ylläpitoavustuksista on riski rakenteiden laatuun, turvallisuutta ja käytettävyyttä ajatellen. Tällaiset puutteet näkyvät helposti kävijälle ja heikentävät alueen matkailuimagoa. Puutteet reiteissä ja rakenteissa sekä väärät työmenetelmät voivat myös heikentää alueen suojeluarvoja, mikäli väärin linjattujen tai puutteellisten reittien ja rakenteiden vuoksi kävijäpaine kohdistuu uhanalaisten lajien esiintymispaikoille tai kulumiselle herkille kohteille.
	Palveluvarustuksen rakentaminen	Palveluvarustuksen avulla ohjataan kävijöitä ja kanavoidaan käyttöpaine niin, etteivät herkät luontokohteet vahingoitu. Toisaalta rakenteilla ja reiteillä edistetään virkistyskäyttöä ja matkailua. Ks. myös edellä kohta Palveluvarustuksen ylläpito .	☒	☒	☒	Ks. edellä kohta Palveluvarustuksen ylläpito .
	Kestävän luontomatkailun edistäminen	Paikalliseen luontoon ja kulttuuriperintöön nojautuvilla matkailutuotteilla ja -palveluilla profiloidaan Kalajokea matkailukohteena. Metsähallitus tarjoaa hoitamiensa alueiden ja mm. hanketulosten myötä puutteet matkailun yritystoiminnalle. Yhteistyöyrittäjät ovat tärkeässä roolissa Metsähallituksen viestinnässä välittäessään asiakkailleen tietoa luonto- ja kulttuuriperintökohteista sekä näiden hoidosta ja suojelusta.	☒	☒	☒	Matkailutuotteiden ja -palveluiden kehittäminen edellyttää yrityksiltä aktiivisuutta, ammattitaitoa ja resursseja. Yhteistyön sujuvuus Metsähallituksen ja yrittäjien sekä muiden toimijoiden – kuten matkailuyhdistyksen ja kaupungin – kanssa on myös keskeistä. Puutteet heikentävät matkailutuotteiden tarjontaa ja kehittymistä.

Päämäärä	Toimenpide	Vaikutusten kuvaus	Vaikutuksen tyyppi			Riskit ja niiden torjunta
			Ekologinen	Sosiaalinen	Taloudellinen	
7) Matkailua ja luonnon virkistyskäyttöä kehitetään yhteistyössä paikallisten toimijoiden kanssa.	<ul style="list-style-type: none"> • Opastusaineiston laatiminen • Opastusviestintä 	<p>Luonto-opastuksella tarjotaan kävijöille tietoa luontokohteista ja ohjataan niiden käyttöä. Luonto-opastuksen tulisi tavoittaa useita erilaisia kohderyhmiä, ja opastuksen keinot ja välineet tulisi valita näiden mukaan. Opastusaineistoa laaditaan erityisesti kouluille ja opettajien käyttöön; suurin osa meriluontokeskuksen opastetuista ryhmistä on koululaisryhmiä. Pääosa retkeilijöistä ja matkailijoista käyttää rakennettuja reittejä ja taukopaikkoja, jotka kestävät käyttöä.</p> <p>Luonto-opastuksen myötä lisääntyvä tietämys luonnosta voi edistää ympäristö- ja luontoarvojen huomioimista sekä ympäristömyönteisiä valintoja arkielämässä.</p> <p>Tiedottamalla luontoliikunnasta ja virkistysmahdollisuuksista edistetään kansanterveyttä ja hyvinvointia sekä tavoitellaan uusia kävijöitä ja käyttäjäryhmiä virkistyskäyttö- ja luontomatkaileukohteisiin. Erityisryhmien – kuten liikuntarajoitteisten – huomioiminen suunnittelussa tuo luontoliikunta- ja virkistysmahdollisuudet kaikkien ulottuville.</p>	☒	☒	☒	Resurssien puute on merkittävä uhka laadukkaalle opastukselle. Onnistunut opastus edellyttää riittävää tietoa alueen luonnosta ja kulttuurista, kohderyhmistä, keinoista sekä viestinnän tavoista ja välineistä, ja kysynnän tuntemusta – eli kykyä tunnistaa asiakkaiden toiveet sekä luonto-opastuksen ja luonnossa liikkumisen trendit.
Natura-vaikutusten arvioinnin tarveharkinta		Suunnitelmaa laadittaessa on käyty läpi suunnitelmassa asetettujen tavoitteiden ja toimenpiteiden vaikutukset alueella esiintyviin, luontodirektiivin (92/43/ETY) nojalla suojeltuihin luontotyyppihin ja lajeihin sekä lintudirektiivin (79/409/ETY) lajeihin ja alueella levähtäviin muuttolintuihin, ja todettu ettei suunnitelmalla ole haitallisia vaikutuksia näihin. Siten suunnitelma ei edellytä luonnonsuojelulain (1096/1996) 65.–66. §:n mukaista Natura-vaikutusten arviointia.				
Ympäristövaikutusten arvioinnin yhteenveto		<p>Suunnitelman vaikutusten arvioinnin kohteiksi on valittu kaksi merkittävimpiä ympäristövaikutuksia aiheuttavaa päämäärää, joista ensimmäinen liittyy avoimien luontotyyppien säilyttämiseen, toinen luontomatkaileun ja luonnon virkistyskäytön kehittämiseen. Arvioinnissa on käsitelty päämääriin liittyvät toimenpiteet, kuvattu niiden arvioidut ekologiset, sosiaaliset ja taloudelliset vaikutukset sekä esitetty riskit ja keinot niiden torjumiseksi. Arvioinnin perusteella suunnitelma parantaa suunnittelualueen ekologista tilaa, edistää paikallisia osallistumismahdollisuuksia alueen hoidon ja käytön suunnittelussa sekä lisää matkailutulojen kautta suunnittelualueen paikallistaloudellisia hyötyjä. Suunnitelman toteutus edellyttää ympäristöhallinnolta riittäviä resursseja, jotta mm. luonnonhoidon päämäärät ja kansalaisten osallistumismahdollisuudet voidaan turvata.</p> <p>Tässä käsiteltävien päämäärien ohella suunnittelualueella koskevat keskeisimmät ympäristövaikutukset liittyvät alkuperäisen luonnon säilyttämiseen alueiden suojelun kautta sekä siitä muodostuviin ekologisiin, sosiaalisiin ja taloudellisiin vaikutuksiin. Näitä ei ole tässä yhteydessä tarkasteltu, koska aluetta koskevat suunnitelman perustana olevat suojelupäätökset ja niihin liittyvät vaikutusarviointit on tehty luonnonsuojeluohjelmien laatimisen yhteydessä.</p>				

SEURANTA

27A Suunnitelman toteutuksen seuranta

Selite	Suunnitelman toteutumista seurataan suunnitelman väliarvioinneissa noin 5–6 vuoden välein sekä hoito- ja käyttösuunnitelman päivityksen yhteydessä (suunnitelma-kausi on noin 15 vuotta). Toteutuksen seuranta kohdistuu suunnitelmassa määritettyihin toimenpiteisiin (ks. lomakkeet 19–25). Tällä lomakkeella esitetään seurattavat toimenpiteet ja käytettävät mittarit.			
Päämäärä/ kehittämismahdollisuus	Toimenpide	Mittari	Nykytaso	Tavoitetaso
1) Perinteisen karjanhoidon muovaamat luontotyypit ja perinnemaisemat sekä luontaisesti avoimet luontotyypit säilytetään.	Luonnonhoito (laidunnus, niitto, raivaus)	Hoidettujen kohteiden toteutuneet pinta-alat Natura-luontotyyppi-ryhmittäin	318,6 ha	402,6 ha
	Haitallisen lajin poisto	Haitallisen lajin esiintyminen alueella	Esiintyy Vihaspauhassa	Ei esiinny
	Sidosryhmätyö	Sidosryhmätilaisuuksien määrä ja osallistujamäärä, lehti- ym. artikkelien määrä. Seurataan suunnittelualueella kokonaisuutena.	<i>ei määritely</i>	<i>ei aseteta</i>
2) Maankäytön suunnittelussa ja ohjauksessa huomioidaan monikäyttö sekä pyritään kokonaisvaltaisiin ratkaisuihin.	Maankäytön ohjaaminen	Monikäytön huomioivien metsätaloussuunnitelmien kattavuus (ha)	0	<i>ei määritely</i>
	Sidosryhmätyö	Sidosryhmätilaisuuksien määrä ja osallistujamäärä, lehti- ym. artikkelien määrä. Seurataan suunnittelualueella kokonaisuutena.	<i>ei määritely</i>	<i>ei aseteta</i>
	Maankäytön ohjaaminen	Reittisuunnitelman tilanne ja kattavuus	0	Reittisuunnitelma valmis
3) Rantojen luonnontila ja virkistyskäyttömahdollisuudet turvataan.	Maankäytön ohjaaminen	Ruoppausten yleissuunnitelman tilanne ja kattavuus	0	Yleissuunnitelma valmis
4) Rakennettua kulttuuriympäristöä suojellaan näyteikkunana entisaikojen saaristolaiskulttuuriin.	Inventointi	Inventoitujen rakennusperintökohteiden määrä	0	6
	Rakennusperinnön kunnostaminen	Arvio rakennusperinnön kunnosta	ei määritely	Rakennusten kunto-luokka vähintään hyvä
	Viestintä	Tiedotteiden ja lehti- ym. artikkelien määrä. Seurataan suunnittelu-alueella kokonaisuutena.	<i>ei määritely</i>	<i>ei aseteta</i>
	Valvonta	Ei mittaria		
	Maisemanhoito	Ks. päämäärä 1		
	Arkeologisten kohteiden hoito	Hoitosuunnitelman tilanne	0	Yleissuunnitelma valmis

Päämäärä	Toimenpide	Mittari	Nykytaso	Tavoitetaso
5) Luonnon virkistyskäyttö ja suojele sovitetaan yhteen.	Opastusviestintä	<ul style="list-style-type: none"> Asiakasmäärä Meriluontokeskuksessa ja opastetuissa ryhmissä Kävijämäärä Vihas–Keihäslahdella ja Rahjan saaristossa (MH:n kohteet) 	31 800, 2 370 16 000	40 000, 4 500 20 000
	Palveluvarustuksen rakentaminen	Rakentamisen tilanne (tavoite/toteutunut)	Nykytilanne ks. lomake 9A	Suunnitelman mukainen rakentaminen
	Maankäytön ohjaaminen	<ul style="list-style-type: none"> Reittisuunnitelman tilanne (ks. päämäärä 2) Kävijävaikutukset: maaston kuluneisuutta koskeva palaute 	-	Reittisuunnitelma valmis Ei negatiivista palautetta kuluneisuudesta
	Sidosryhmätyö	Sidosryhmätilaisuuksien määrä ja osallistujamäärä. Seurataan suunnittelualueella kokonaisuutena.	<i>ei määritelty</i>	<i>ei aseteta</i>
	Kestävän luontomatkailun edistäminen	Laatujärjestelmään sitoutuneiden yritysten määrä	8, sekä Metsähallitus ja Kalajoen kaupunki	Kaikki Kalajoen matkailuyhdistyksen jäsenyritykset
	Käytön ohjaaminen	<ul style="list-style-type: none"> Ei haittavaikutuksia suojelevarvoihin Kävijävaikutukset: kävijätyytyväisyys 	-	Ei havaittuja haittoja Kävijätyytyväisyys vähintään 4 (hyvä) asteikolla 1–5
	Valvonta ja viestintä	Luvattoman maastoliikenteen havainnot ja aiheutuneet haitat	<i>ei määritelty</i>	Ei havaintoja, ei haittoja
6) Luonnonsuojeluohjelmien tavoitteet toteutetaan, ja suojelealueiden hallinto järjestetään selkeällä ja läpinäkyvällä tavalla.	Suojelealueen perustaminen	Suojelealueen perustamistilanne: kattavuus (ha)	0	
	Suojelealuekiinteistön muodostaminen	Suojelealuekiinteistöjen tilanne valtionmailla: määrä	0	3 (Vihas–Keihäslahti, Siiponjoen suisto, Rahjan saaristo)
	<ul style="list-style-type: none"> Suojelealueen perustaminen Maankäytön ohjaus 	Yksityisten suojelealueiden kattavuus (ha) ja määrä	2 685 ha 76 kpl (tilanne 4.10.2011)	Neuvottelut käyty, suojelealueet perustettu
	Rajojen merkintä	Merkityn rajan pituus suojelealueilla (km), sekä valtionmaat että yksityiset suojelealueet	<i>ei määritelty</i>	Rajat merkitty karttoihin ja maastossa
	Sidosryhmätyö	<ul style="list-style-type: none"> Sidosryhmätilaisuuksien määrä. Seurataan suunnittelualueella kokonaisuutena. Aluetta koskeva palaute (laatu) 	<i>ei määritelty</i>	<i>ei aseteta</i>
	Sopimusten tekeminen	Matkailuyritysten yhteistyösopimusten määrä	7	<i>ei aseteta</i>

7) Matkailua ja virkistyskäyttöä kehitetään yhteistyössä paikallisten toimijoiden kanssa.	Palveluvarustuksen ylläpito	<p>Palveluvarustuksen kunto (Reiskasta).</p> <p>Tässä omina kohtinaan erityyppiset palvelurakennukset ja -rakennelmat, niin että maasto-opasteiden kunto -mittari sisältyy tähän mittariin.</p> <p>Kuntoluokitus on kaikille rakennuksille ja rakennelmille sama, neliportainen: 0 = ei määritelty, 1 = hyvä, 2 = keskinkertainen ja 3 = huono. Mittayksikkö: lukumäärät. Seurannassa myös kehityssuunnan tarkastelu eli kuntoluokan muutos.</p> <p>Kestävyden seurannassa mittarina hyvien %-osuus kaikista luokitelluista.</p>	Nykytilanne ks. lomake 9A	Kunto vähintään luokkaa hyvä
	Palveluvarustuksen rakentaminen	Rakennettavan palveluvarustuksen määrä (tavoite/toteutunut)	Nykytilanne ks. lomake 9A	Suunnitelman mukainen rakentaminen
	Kestävän luontomatkailun edistäminen	Ei mittaria		
	<ul style="list-style-type: none"> Opastusaineiston laatiminen Opastusviestintä 	<ul style="list-style-type: none"> Laadittujen opastusaineistojen määrä Käyntimäärä Vihas–Keihäslahdella ja Rahjan saaristossa (MH:n kohteet) Suunnittelualueen suojelualueiden näkyvyys (mediaseuranta). Seurataan suunnittelualueella kokonaisuutena. 	Nykytilanne ks. lomake 9B 16 000 <i>ei määritelty</i>	ei aseteta 20 000 <i>ei aseteta</i>
8) Saaristolais-kulttuurin säilymistä edistetään ja saariston omaleimaista kulttuuriperintöä tehdään tunnetuksi mm. alueen matkailussa.	<ul style="list-style-type: none"> Rakennusperinnön hoito Maisemanhoito 	<ul style="list-style-type: none"> Ks. päämäärät 1 ja 4 		
	Sidosryhmätö	<ul style="list-style-type: none"> Sidosryhmätilaisuuksien määrä ja osallistujamäärä. Seurataan suunnittelu-alueella kokonaisuutena. Aluetta koskeva palaute (laatu) 	<i>ei määritelty</i>	<i>ei aseteta</i>
	Opastusviestintä	<ul style="list-style-type: none"> Meriluontokeskuksen näyttelyiden ja tapahtumien määrä/vuosi Meriluontokeskuksen käyntimäärä/vuosi 	4 tapahtumaa 9 vaihtuvaa näyttelyä 31 800	7 tapahtumaa 12 vaihtuvaa näyttelyä 40 000

27B Suunnitelman vaikuttavuuden seuranta

Selite	Suunnitelman vaikuttavuutta seurataan suunnitelman väliarvioinneissa noin 5–6 vuoden välein sekä hoito- ja käyttösuunnitelman päivityksen yhteydessä (suunnitelmakausi on noin 15 vuotta). Vaikuttavuus tarkoittaa sitä, missä määrin asetetut päämäärät ja tavoitteet saavutetaan. Vaikuttavuus on siis toiminnalla aikaansaatu tavoitteiden suuntainen muutos. Vaikuttavuus voi olla myös suotuisan tilan säilymistä, mikäli se on suunnitelman tavoite.	
Päämäärä/ kehittämismahdollisuus	Vaikuttavuusmittari	Mittarin kuvaus
1) Perinteisen karjanhoidon muovaamat luontotyypit ja perinnemaisemat sekä luontaisesti avoimet luontotyypit säilytetään.	Luonnonhoidon onnistuminen (hoitoseurannan johtopäätökset)	Arvioidaan luonnonhoidon onnistumista ja vaikuttavuutta seuraamalla hoidossa olevan pinta-alan laajuutta, hoitokohteiden luontotyyppien luonnontilaa ja edustavuutta sekä valittujen, luontotyyppeihin sidoksissa olevien lajien tilaa alueella.
	Suojeltavien lajien esiintymien määrä	Seurataan ympäristöhallinnon tietojärjestelmiin tallennettujen uhanalaisten sekä erityisesti suojeltavien lajien esiintymien määrää ja tilannetta. Keskitytään erityisesti luonnonhoitokohteisiin ja niiden lajistoon.
2) Maankäytön suunnittelussa ja ohjauksessa huomioidaan monikäyttö sekä pyritään kokonaisvaltaisiin ratkaisuihin.	Laadullinen mittari: maankäytön ja retkeilyreitistön suunnittelutilanne, metsäsuunnittelun tilanne	Päämäärän saavuttamista seurataan arvioimalla Maristonpakkojen alueen maankäytön ja retkeilyreitistön suunnittelutilannetta sekä metsäsuunnittelun tilannetta ja monikäyttöarvojen huomioimista metsäsuunnittelussa.
3) Rantojen luonnontila ja virkistyskäyttömahdollisuudet turvataan.	Laadullinen mittari: ruoppausten yleissuunnitelman tilanne	Päämäärän saavuttamista seurataan arvioimalla rantaruoppausten yleissuunnitelman laatimista ja toteutusta.
4) Rakennettua kulttuuriympäristöä suojellaan näyteikkunana entisaikojen saaristolaiskulttuuriin.	Arvokkaiden rakennusten kuntoluokan muutos	Arvioidaan määräjain arvokkaiden rakennusperintökohteiden kuntoa. Arvioinnista vastaavat yhteistyössä rakennuksen omistaja, Metsähallitus maa-alueiden vuokraajana sekä Pohjois-Pohjanmaan maakuntamuseo.
	Kiinteiden muinaisjäännosten hoitotarveluokan muutos	Arvioidaan määräjain kiinteiden muinaisjäännosten hoitotarvetta. Arvioinnista vastaavat yhteistyössä Metsähallitus ja Museovirasto.
5) Luonnon virkistyskäyttö ja suojeleu sovitaan yhteen.	Käyntimäärät suunnittelualueella ja Meriluontokeskuksessa	Käyntimäärät Meriluontokeskuksessa ja suunnittelualueen luontokohteilla. Lisäksi kirjataan arvioidut käyntimäärät matkailualueella. Mittayksikkö: käyntiä/v.
	Kävijätyytyväisyys, asiakastyytyväisyys	Mittari sisältää 5 tunnuslukua, jotka saadaan Metsähallituksen asiakastiedon hallinnan tietojärjestelmän kävijätutkimusten raporttikoosteesta Kävijätyytyväisyys/ Kävijätyytyväisyys osatekijöittäin . Tähän otetaan valtakunnalliset vertailukelpoiset keskiarvot seuraavista indekseistä: 1) tyytyväisyys palveluihin alueella, 2) tyytyväisyys ympäristöön alueella, 3) odotusten täyttyminen tällä käynnillä ja 4) käyntiä häirinneet tekijät sekä 5) kävijätyytyväisyysindeksi. Kaikki on mitattu asteikolla 1–5. Meriluontokeskuksen asiakastutkimusten raporttikoosteesta Asiakastyytyväisyys/ Asiakastyytyväisyys osatekijöittäin tähän otetaan valtakunnallisesti vertailukelpoinen asiakastyytyväisyysindeksi (asteikko 1–5).

<p>6) Luonnonsuojeluohjelmien tavoitteet toteutetaan, ja suojelualueiden hallinto järjestetään selkeällä ja läpinäkyvällä tavalla.</p>	<p>Laadullinen mittari: suojelualueiden hallintoa ja hoitoa koskevat palautteet</p>	<p>Arvioidaan suojelualueiden hallinnon selkeyttä ja läpinäkyvyyttä asiakasnäkökulmasta Metsähallitukseen ja ELY-keskukseen tulevan palautteen perusteella. Palautteen kokoamiseksi voidaan toteuttaa pienimuotoinen kyselytutkimus. Tutkimuksen vastausten ohella arvioidaan jatkuvaa palautetta.</p>
<p>7) Matkailua ja virkistyskäyttöä kehitetään yhteistyössä paikallisten toimijoiden kanssa.</p>	<p>Laadullinen mittari: paikallisilta asukkailta ja toimijoilta saatava palaute Suojelualueiden merkitystä matkailun kannalta arvioidaan kaupungin ja matkailualueen tutkimustulosten sekä suojelualueiden paikallistaloudellisten ja työllisyysvaikutusten kautta (perustuen kävijätutkimukseen).</p>	<p>Arvioidaan matkailun ja virkistyskäytön kehittämistoimia paikallisten toimijoiden näkökulmasta Metsähallitukseen ja ELY-keskukseen tulevan palautteen perusteella. Palautteen kokoamiseksi voidaan toteuttaa pienimuotoinen kyselytutkimus. Tutkimuksen vastausten ohella arvioidaan jatkuvaa palautetta. Suojelualueiden paikallistaloudellisia vaikutuksia koskevassa mittarissa on kaksi tunnuslukua: 1) kävijöiden rahankäytön kokonaisvaikutukset paikallistalouteen ja 2) kävijöiden rahankäytön vaikutukset, kun alue on matkan tärkein kohde. Mittayksikkö: milj. €/v ja htv/v.</p>
<p>8) Saaristolaiskulttuurin säilymistä edistetään ja saariston omaleimaista kulttuuriperintöä tehdään tunnetuksi mm. alueen matkailussa.</p>	<p>Laadullinen mittari: saaristolaiskulttuurin näkyminen alueen matkailutuotteissa ja -palveluissa</p>	<p>Taustatietoa saadaan Metsähallituksen yritystutkimuksista, joissa selvitetään kulttuuriperinnön merkitystä yritysten toiminnalle. Yritystutkimukseen on lisätty uusi kysymys: "Hyödyntääkö yrityksenne toiminnassaan alueen kulttuuriperintöä?"</p>

Lähteet

Lähteenä käytetyt aiemmat suunnitelmat ja kaavat on esitetty lomakkeella 1.

Tekijä(t)	Julkaisun nimi	Julkaisutiedot	Julkaisuvuosi

LIITTEET

Liite 1. Yksityisten suojelualueiden rauhoitusmääräysten yhteenveto

Liite 2. Natura 2000 -alueittaiset luontotyypit

Liite 3. Suunnittelualueella esiintyvät uhanalaiset ja direktiivilajit

Liite 4. Lausuntokooste

Liite 5. Metsähallituksen vahvistuskirje

Liite 1. Yksityisten suojelualueiden rauhoitusmääräysten yhteenveto

Tunnus YSA (no)	Nimi	Pinta-ala (ha)	Liikkumisrajoitusaika	Liikkumisrajoitusala (ha)	Metsätalous ja ojitus	Maa-ainesten otto	Rakennusten, teiden rakentam.	Ennallistaminen, luonnonhoito	Ratsastus	Maastopyöräily	Koiravajakkoojelu	Koirien irtipito	Suunnistus- ja muu kilpailu ja harj.	Maastotapahtumat, järj. leirit	Leirytyminen	Metsäsästy	Hirvenajo	Kalastus	Polttopuun otto	Palvelurakenteiden rakentaminen	Muu, mikä	Lisätieto
107201	Mustilanniemi 1 (Matinmäki)	2,0																				
107202	Mustilanniemi 2 (Penttilä)	3,5																				
107225	Rahjan saaristo 1 (Myllymäki)	5,4																				
107239	Rahjan saaristo 2 (Kuusikko)	1,6			x	x	x	x							x	1						
107248	Rahjan saaristo 3 (Pihlajaranta)	2,3			x	x	x	x							x	1			x		2	
107253	Rahjan saaristo 4 (Herranpaikka)	2,1			x	x	x	x							x	1						
107254	Rahjan saaristo 5 (Alatalo)	16,7			x	x	x	x							x	1			x		2	
107255	Rahjan saaristo 6 (Himanka)	13,8			x	x	x	x							x	1					3	
107261	Rahjan saaristo 7 (Ohla, Raitala)	3,9			x	x	x	x							x	1					3	
107262	Pohjanniemi 1 (Sepänmetsä)	1,0			x	x	x	x							x	1						
107268	Rahjan saaristo 8 (Alahimanka)	7,0			x	x	x	x							x	1						
107279	Eteläniemi 1 (Ranta-Tilus)	1,0			x	x	x	x							x	1						
107297	Rahjan saaristo 9 (Mattila)	0,9			x	x	x	x							x	1						
107298	Rahjan saaristo 10 (Siljakallio)	0,3			x	x	x	x							x	1			x			
107300	Mustilanniemi 3 (Alijoki)	0,3																				
107301	Rahjan saaristo 11 (Yht. vesialue)	1 675,4			x	x	x	4							x	1			x		3,5	
107302	Rahjan saaristo 12 (Puistola)	2,9			x	x	x	x							x	1			x		2	
107303	Rahjan s.13 (Pahkalan yhteiskortteli)	9,5			x	x	x	x							x	1					3a	
107304	Puuroperä (Sakarintalo)	1,4			x	x	x	x							x	1						

107305	Rahjan saaristo 14 (Saunametsä)	2,2			x	x	x	x							x	1						
112947	Siiponjoen lehdot (Is-alue)	0,6			x	x	x															
113714	Kalajoen–Vihaslahden Is-alue	196,9	1.5.–10.8.	84,6	x	x	x		(x)	x			x	x	x	1a,6						7
113757	Kalajoen–Vihaslahden Is-alue 2	170,7			x	x	x			x			x	x	x	1a,6						7
117755	Siiponjoen luonnonsuojelualue II	5,2			x	x	x	x					x		x	1a						
117756	Joensuun luonnonsuojelualue	2,8			x	x	x	x					x		x	1a						
117757	Siiponjoen luonnonsuojelualue I	6,4			x	x	x	x					x		x	1a						
117758	Rahjan luonnonsuojelualue	2,0			x	x	x	x					x		x	1a						
117759	Rauhalan luonnonsuojelualue	7,9			x	x	x	x					x		x	1a						
117774	Humaliston luonnonsuojelualue	5,2			x	x	x	x					x		x	1a						
117794	Siiponjoen luonnonsuojelualue III	5,0			x	x	x	x					x		x	1a						8
117796	Joensuun luonnonsuojelualue	15,2			x	x	x	x					x		x	1a						9
117797	Röllimetsän luonnonsuojelualue	1,0			x	x	x	x					x		x	1a						10
117799	Ruonalan luonnonsuojelualue	0,4			x	x	x	x					x		x	1a						11
117800	Niemen luonnonsuojelualue	0,8			x	x	x	x					x		x	1a						12
117801	Kurun luonnonsuojelualue	2,4			x	x	x	x					x		x	1a						
117802	Siiponniemen luonnonsuojelualue	0,9			x	x	x	x					x		x	1a						13
117803	Tyynelän luonnonsuojelualue	5,5			x	x	x	x					x		x	1a						
117804	Kanniston luonnonsuojelualue	0,6			x	x	x	x					x		x	1a						11
117805	Hakon luonnonsuojelualue	3,4			x	x	x	x					x		x	1a						
117809	Kallioperän luonnonsuojelualue	1,8			x	x	x	x					x		x	1a						
117812	Keihäsmaan luonnonsuojelualue	10,1	1.5.–10.8.	2,4	x	x	x	x					x		x	1a,6						14
117821	Kuuselan luonnonsuojelualue	1,2			x	x	x	x					x		x	1a						
117822	Isosuon luonnonsuojelualue	0,2			x	x	x	x					x		x	1a						10
117825	Vainion luonnonsuojelualue	1,1			x	x	x	x					x		x	1a						
117839	Kupparin luonnonsuojelualue	0,6			x	x	x	x					x		x	1a						15
117854	Laumakarin luonnonsuojelualue	27,5			x	x	x	x					x		x	1a						16
117857	Rahjan luonnonsuojelualue	4,4			x	x	x	x					x		x	1a						
117858	Rahjankylän luonnonsuojelualue	122,9			x	x	x	x					x		x	1a						17
117859	Mäntyranan luonnonsuojelualue	4,2			x	x	x	x					x		x	1a						18

YSA	Nimi	Pinta-ala (ha)	Liikkumis-rajoitus-aika	Raj-ala	Metsä-talous	Maa-ainekset	Rakent.	Ennall.	Ratsas-tus	Pyöräily	Koira-valjakot	Koirien irtipitäm.	Suunn.	Tapaht.	Leiriytyminen	Metsäs-tys	Hinven-ajo	Kalas-tus	Polttop-otto	Palvelu-rakent.	Muu	Lisätieto
117860	Pappilankarin luonnonsuojelualue	2,3			x	x	x	x					x		x	1a						
118340	Lehtihaan luonnonsuojelualue	3,5			x	x	x	x					x		x	1a					12	
118345	Keski-Siipolan ls-alue	2,1			x	x	x	x					x		x	1a						
118362	Pleunan luonnonsuojelualue	0,9			x	x	x	x					x		x	1a						
118363	Saunakarvon luonnonsuojelualue	0,2			x	x	x	x					x		x	1a			x		19	
118365	Pihlavan luonnonsuojelualue	1,2			x	x	x	x					x		x	1a			x		19	
200295	Rahjan saaristo 16	4,4			x	x	x	x					x		x	1					20	
200611	Ylängön luonnonsuojelualue	0,3			x	x	x	x					x		x	1a					21	
201032	Vareskarvon luonnonsuojelualue	4,2			x	x	x	x					x		x	1					19	
201957	Hietalan luonnonsuojelualue	26,4			x	x	x	x					x		x	1a					22	
202356	Leppärannan luonnonsuojelualue	70,6			x	x	x	x					x		x	1a			x		12,23	
202583	Rahjan saaristo 17	24,4			x	x	x	x					x		x	1a						
202661	Syökovan luonnonsuojelualue	54,3			x	x	x	x					x		x	1a			x		24	
202717	Rahjan saaristo 18	1,1			x	x	x	x					x		x	1					25	
202761	Puuroperä 2	1,0			x	x	x	x					x		x	1a					21,25	
202995	Mustilanniemi 4	9,0			x	x	x	x					x		x	1			x		26	
204472	Rahjan saaristo 19	3,5			x	x	x	x					x		x	1b					27	
205035	Rahjan saaristo 20	25,0			x	x	x	x					x		x	28					28	
205041	Rahjan saaristo 21	6,5			x	x	x	x					x		x	28						
205056	Rahjan saaristo 22	54,8			x	x	x	x					x		x	28					28a	
205434	Rahjan saaristo 23	1,3			x	x	x	x					x		x	1					29	
205609	Patokari	3,8			x	x	x	x					x		x	30					30	
205653	Pohjanniemen ls-alue	11,6			x	x	x	x					x		x	1					30	
205697	Ottola	0,8			x	x	x	x					x		x	1					30	
205698	Vääränkarinperukan ls-alue	5,7			x	x	x	x					x		x	1			x		31a	
205918	Jänölä	0,5			x	x	x	x					x		x	31					31	
205925	Vääränmutkanlehdon ls-alue	5,9			x	x	x	x					x		x	1a					32	
		2 685,2																				

Taulukon numeroiden selitykset (sarakkeissa Metsästys ja Muu, mikä):

- 1) ei kaupallista metsästystä; 1a) metsästyksessä päättää maanomistaja, 1b) metsästys metsästyslain (615/1993) säädösten mukaan
- 2) kulkuoikeus moottorikelkalla polttopuupalstalle
- 3) Pohjanpään rantakaavan mukainen rakennuspaikka; 3a) saunamökin käyttö
- 4) hoitosuunnitelman mukaiset toimenpiteet Pauhan ja Vääräkari–Närväsen saarissa
- 5) väylien kunnossapito
- 6) vesilintujen pyyntirajoitus, Vihasniitty (osa aluetta)
- 7) ”Suezin” kanavan, Jokisuun tuloväylän ja laskuojien kunnossapito
- 8) loma-asunnon sekä tien käyttö ja kunnossapito, kuvioilla 7 ja 9 metsälain (1093/1996) mukainen metsänsäilyttäminen
- 9) metsänsäilyttämiseen kuviokohtaisia määräyksiä (luonnontila, maisemametsä, metsätalous)
- 10) maanomistajan telttailuoikeus
- 11) jokeen kaatuneiden puiden poisto-oikeus
- 12) olevan pellon viljelykäyttö
- 13) laavun rakennusoikeus rakennuslupamenettelyn kautta
- 14) kulkuoikeus hevosella erillisellä reitillä
- 15) pellon hoito luonnonniittynä, kevytrakenteisen moottoriajoneuvon käyttö hoitotöissä sallittu
- 16) veneily sallittu, vene- ja uittoväylän kunnossapito vesilain (587/2011) mukaan
- 17) olemassa olevien laskuojien kunnossapito sallittu, väylien ruoppaus ja kunnossapito sallittu vesilain mukaan, olevien rakennuspaikkojen rakentaminen ja kunnossapito, olevien kulkuyhteyksien huoltokäyttö, moottorikelkkailu jäätyneen maan aikana, olevien peltojen normaali viljelykäyttö
- 18) peltojen viljely, moottorikelkkailu jäätyneen maan aikana, puuston harvennus, laskuojien kunnossapito, hoitoalue
- 19) Etelä-Kalliokarin ranta-asemakaavan rantojen suojelualueen kaavan mukainen käyttö
- 20) Pohjanpään kaavan mukaisten rakennusten ja rakennuspaikkojen kaavan mukainen käyttö
- 21) lomarakennuksen ja tonttialueen käyttö sallittu
- 22) vaellusreitit sekä siihen liittyvien rakenteiden käyttö ja kunnossapito, rajatulla alueella telttailu, huoltoyhteydellä moottoriajoneuvolla huoltokäyttö, taustalla olevan kiinteistön kulkuoikeus
- 23) vesien ja rantojen ruoppaus vesilain mukaan, mannerpalstalla laskuojien kunnossapito, moottorikelkalla ajo jäätyneen maan aikana, maanomistajan telttailu ja tulenteko
- 24) mantereella laskuojien kunnossapittäminen, tarve- ja polttopuun ottaminen eri sopimuksen mukaan, moottorikelkkailu jäätyneen maan aikana, maanomistajan telttailu ja tulenteko, saarissa rakennuskannan ja tonttiympäristön käyttö ja kunnossapito, yhden enintään 30 m² mökin rakentaminen Syökovassa vanhan rakennusryhmän yhteydessä, ammattikalastuksen rakenteet erillisen lupaprosessin mukaan, vesien ja rantojen ruoppaaminen vesilain mukaan
- 25) inventoinneista ilmoitettava maanomistajalle väh. 14 pv ennen maastotöitä
- 26) Mustilan rantakaavan 2 rakennuspaikan toteuttaminen ja tonteilta 4,5 m:n kulkuoikeus rantaan, korttelissa 1 olevan lomarakennuksen tien käyttö ja kunnossapito sekä tarvittaessa sähkö- ja vesijohdon veto tien varteen
- 27) luontoinventointien teko ELY:n luvalla, palveluvarustus maanomistajan ja ELY:n luvalla
- 28) metsästys ja kalastus ao. lainsäädännön mukaan, hirvenmetsästyksen passipaikkojen rakentaminen, luontoinventointien teko ELY:n luvalla, palvelurakenteiden rakentaminen maanomistajan suostumuksella ja ELY:n hyväksymän suunnitelman mukaan, yläpuolisen kuivatuksen vaatimien ojien kunnossapito ELY:n hyväksymän suunnitelman mukaan; 28 a) lisäyksenä olemassa olevien venepaikkojen kunnossapito ELY:n ohjeiden mukaan, luontoinventoinneista ilmoitettava etukäteen
- 29) luonnonsuojeluviranomaisen tekemät luontoinventoinnit, ilmoitus vähintään 14 pv aikaisemmin maanomistajalle, muiden luonnontieteellisten tutkimusten teko ELY:n hyväksymän suunnitelman ja maanomistajan suostumuksen mukaan
- 30) metsästys lainsäädännön mukaan, luontoinventointien ja luonnontieteellisten tutkimusten teko vain maanomistajien suostumuksella ja ELY:n hyväksymän suunnitelman mukaan, yläpuolisten kuivatusvaatimien ojien kunnossapito ELY:n hyväksymän suunnitelman mukaan

- 31) metsästys metsästyslainsäädännön mukaan, luontoinventointien ja luonnontieteellisten tutkimusten teko vain maanomistajan suostumuksella ja ELY:n hyväksymän suunnitelman mukaan, palvelurakenteet maanomistajan suostumuksella ja ELY:n hyväksymän suunnitelman mukaan, alueen ennallistamiseksi ja luonnontilan palauttamiseksi tarvittavat toimet maanomistajan suostumuksella ja ELY:n hyväksymän suunnitelman mukaan; 31a) lisäyksenä edelliseen moottoriajoneuvojen käyttökielto, alueen ja yläpuolisen alueen kuivatuksen edellyttämien ojien kunnossapito
- 32) siunatun uurnatuhkan hautaus tai sirottelu alueelle maanomistajan luvalla hautausoimilain (457/2003) säädösten mukaan, maanomistajan yöpyminen alueella, jokeen kaatuneiden puiden poistaminen, olemassa olevien polkujen sekä niihin liittyvien rakenteiden käyttö ja kunnossapito, rakentaminen alueelle mahdollisen kaavan mukaan luonnonarvot huomioivalla tavalla, palveluvarustuksen toteuttaminen ELY:n hyväksymän suunnitelman mukaan, maanomistajan ja ELY:n hyväksymät hoito- ja ennallistamistoimet

Liite 2. Natura 2000 -alueittaiset luontotyypit

Natura 2000 -luontotyypit											
Selite		Lomakkeella kuvataan suunnittelualueeseen sisältyvän Natura-alueen tai muun merkittävän alueen Natura 2000 -luontotyypit, niiden pinta-alat ja edustavuudet alueittain. Edustavuus -käsitteellä tarkoitetaan tässä yhteenvetoa Natura-tietokantalomakkeiden edustavuus- ja luonnontilaisuustiedoista. Edustavuus ilmentää, miten ”tyypillisenä” luontotyyppi alueella on, ja siihen vaikuttavat mm. luontotyyppin rakenne, toiminta ja ennallistamismahdollisuudet. Lomakkeella tarkastellaan myös suunnittelualueen asemaa suojelualueverkostossa ja kytketyneisyyttä verkoston muihin kohteisiin.									
Alue		Vihas–Keihäslahti									
Luontotyyppi				Luontotyyppien edustavuus luokittain (ha), luontotyypit I ja II ⁸							
Koodi	Luontotyyppi	Pinta-ala, luontotyyppi I (ha)	Pinta-ala, luontotyyppi II (ha)	Erinomainen		Hyvä		Merkittävä		Ei merkittävä	
				LT I	LT II	LT I	LT II	LT I	LT II	LT I	LT II
1150	Rannikon laguunit*	20,47				20,47					
1160	Laajat matalat lahdet	16,69				16,69					
1630	Merenrantaniityt*	47,63		26,16		17,11		4,36			
2180	Metsäiset dyynit	3,44						3,44			
4030	Kuivat nummet	3				3					
7140	Vaiheittomien ja rantasuot	3,05				2,84		0,21			
9030	Maankohoamisrannikon primäärisuknessiovaiheiden luonnontilaiset metsät*	33,46				33,46					
9050	Lehdot		11,28				3,76		7,52		
Luontotyyppien pinta-ala yhteensä (ha)		127,74									
Luontotyyppien osuus Natura-alueesta (%)		92,8									
		Pinta-ala (ha)	Lisätietoja								
Muu kuin Natura-luontotyyppi		5,71									
Ei inventoitu											
Kaikki kuviot yhteensä		133,45									
Yhteenveto											

⁸ Luontotyyppi II esiintyy päällekkäisenä luontotyyppin I kanssa.

* = ensisijaisen tärkeänä pidetty Natura 2000 -luontotyyppi

Natura 2000 -luontotyypit

Alue		Kalajoen suisto									
Luontotyyppi				Luontotyyppien edustavuus luokittain (ha), luontotyypit I ja II ⁹							
Koodi	Luontotyyppi	Pinta-ala, luontotyyppi I (ha)	Pinta-ala, luontotyyppi II (ha)	Erinomainen		Hyvä		Merkittävä		Ei merkittävä	
				LT I	LT II	LT I	LT II	LT I	LT II	LT I	LT II
1110	Vedenalaiset hiekkasärkät		2,93				2,93				
1130	Jokisuistot	88,21				88,21					
1150	Rannikon laguunit*	3,21				2,53		0,41		0,27	
1630	Merenrantaniityt*	32,65				16,21				16,44	
2110	Liikkuvat alkiovaiheen dyynit	2,78				2,78					
2120	Liikkuvat rantakauradyynit	7,42				7,42					
2130	Kiinteät ruohokasvillisuuden peittämät dyynit*	6,05				6,05					
2180	Metsäiset dyynit	19,32				13,27		5,72		0,33	
2190	Dyynialueiden kosteat soistuneet painanteet	1,4				0,7		0,7			
3160	Humuspitoiset järvet ja lammet	0,59								0,59	
3260	Pikkujoet ja purot	0,31								0,31	
4030	Kuivat nummet	2,03					1,26	0,77			
7140	Vaihettumis- ja rantasuot	12,96						12,96			
7230	Letot	1,51			1,51						
9030	Maankohoamisrannikon primäärisukessiovaiheiden luonnontilaiset metsät*	52,6					27,76	24,84			
9050	Lehdot		18,09							18,09	
Luontotyyppien pinta-ala yhteensä (ha)		231,04									
Luontotyyppien osuus Natura-alueesta (%)		71,5									
		Pinta-ala (ha)	Lisätietoja								
Muu kuin Natura-luontotyyppi		12,21	Pieni tulvasaari joessa inventoimatta								

⁹ Luontotyyppi II esiintyy päällekkäisenä luontotyyppin I kanssa.

* = ensisijaisen tärkeänä pidetty Natura 2000 -luontotyyppi

Ei inventoitu	1,85	
Kaikki kuviot yhteensä	245,1	
Yhteenveto		

Natura 2000 -luontotyypit

Alue		Rahjan saaristo									
Luontotyyppi				Luontotyyppien edustavuus luokittain (ha), luontotyypit I ja II ¹⁰							
Koodi	Luontotyyppi	Pinta-ala, luontotyyppi I (ha)	Pinta-ala, luontotyyppi II (ha)	Erinomainen		Hyvä		Merkittävä		Ei merkittävä	
				LT I	LT II	LT I	LT II	LT I	LT II	LT I	LT II
1130	Jokisuistot	19		19							
1150	Rannikon laguunit*	79,95		59,47		7,38		13,1			
1160	Laajat matalat lahdet	404,44		404,44							
1220	Kivikkorannat	16,61	2,27	1,83		5,89		8,89	2,27		
1230	Kasvipeitteiset merenrantakalliot	20,92	4,12			12,48	1,33	8,44	2,79		
1620	Ulkosaariston saaret ja luodot	8,22				5,8		1,09		1,33	
1630	Merenrantaniityt*	90,36		13,53		46,77		29,18		0,88	
3130	Niukka-keskiravinteiset järvet	0,1	0,44				0,44	0,1			
3210	Luonnontilaiset jokireitit	0,06	3,75				0,06	3,75			
4030	Kuivat nummet	0,74						0,74			
6270	Runsaslajiset kuivat ja tuoreet niityt*	0,64						0,64			
6430	Kosteat suurruohoniityt	0,09		0,09							
6450	Tulvaniityt	0,36				0,27		0,09			
7140	Vaiheittomien- ja rantasuot	20,98	16,33	2,74	8,06	13,45	7,98	4,31	0,29	0,48	
8220	Silikaattikalliot	1,43				0,75		0,68			
9010	Luonnonmetsät*	1,42								1,42	

¹⁰ Luontotyyppi II esiintyy päällekkäisenä luontotyypin I kanssa.

* = ensisijaisen tärkeänä pidetty Natura 2000 -luontotyyppi

Koodi	Luontotyyppi	Pinta-ala, luontotyyppi I (ha)	Pinta-ala, luontotyyppi II (ha)	Erinomainen		Hyvä		Merkittävä		Ei merkittävä	
				LT I	LT II	LT I	LT II	LT I	LT II	LT I	LT II
9030	Maankohoamisrannikon primäärisukessiovaiheiden luonnontilaiset metsät*	381,66	9,36	41,69	9,36	115,3		212,59		12,08	
9050	Lehdot	10,8	73,57	1,75		3,31	54,32	5,49	18,74	0,25	0,51
9070	Hakamaat ja kaskilaitumet	49,45	4,22			23,8	1,51	15,16	2,23	10,49	0,48
9080	Metsäluhdet*	0,46	1,42		0,13		0,68	0,46	0,61		
91D0	Puustoiset suot*	3,05	14,42		0,55	1,48	13,58	1,57	0,29		
Luontotyyppien pinta-ala yhteensä (ha)		1 110,74									
Luontotyyppien osuus Natura-alueesta (%)		25									
		Pinta-ala (ha)	Lisätietoja								
Muu kuin Natura-luontotyyppi		3 323,26									
Ei inventoitu											
Kaikki kuviot yhteensä		4 434									
Yhteenveto											

Maristonpakat ja Siiponjoki:

Alueet ovat yksityisomistuksessa, eikä ajantasaisia luontotyyppitietoja ollut käytettävissä. Perustiedot Natura-tietokantalomakkeilta on huomioitu suunnitelman lomakkeen 6 yhteenvedossa.

Liite 3. Suunnittelualueella esiintyvät uhanalaiset ja direktiivilajit

Luettelossa lajiryhmä: L = linnut, M = muut selkärangaiset, S = selkärangattomat, P = putkilokasvit, I = itiökasvit, Si = sienet. Uhanalaisuus: CR = äärimmäisen uhanalainen, EN = erittäin uhanalainen, VU = vaarantunut, NT = silmälläpidettävä. Direktiivi: Lu II = luontodirektiivin (92/43/ETY) liitteen II laji, Lu IV = luontodirektiivin liitteen IV laji, Li I = lintudirektiivin (79/409/ETY) liitteen I laji. Mikäli lähde ei ole erikseen mainittu, lähteenä on Natura-tietolomake.

Lajiluettelo						
Selite	Lomakkeella esitetään luettelo suunnittelualueella esiintyvistä uhanalaisiksi luokitelluista lajeista sekä luonto- ja lintudirektiivin lajeista. Kullekin suunnittelualueeseen kuuluvalla Natura-alueella sekä muille merkittävillä alueilla (esim. Metsähallituksen suojelumetsät, jotka eivät kuulu Natura-verkoston) täytetään oma lomakkeensa.					
Alue	Kalajoen suisto					
Lajiryhmä	Suomenkielinen nimi	Tieteellinen nimi	Uhanalaisuus	Direktiivi	Määrä ja yksikkö	Lisätietoja, lähde
Linnut	Kalatiira	<i>Sterna hirundo</i>		Li I		
Linnut	Lapintiira	<i>Sterna paradisaea</i>		Li I		
Linnut	Liro	<i>Tringa glareola</i>		Li I		
Linnut	Pikkutiira	<i>Sterna albifrons</i>	EN	Li I		
Linnut	Ruskosuohaukka	<i>Circus aeruginosus</i>		Li I		
Linnut	Suokukko	<i>Philomachus pugnax</i>	EN	Li I		
Linnut	Vesipääsky	<i>Phalaropus lobatus</i>	VU	Li I		
Linnut	Lapinsirri	<i>Calidris temminckii</i>	VU			
Linnut	Etelänsuosirri	<i>Calidris alpina schinzii</i>	CR			
Linnut	Tukkasotka	<i>Aythya fulicula</i>	VU			
Linnut	Jouhisorsa	<i>Anas acuta</i>	VU			
Linnut	Heinätavi	<i>Anas querquedula</i>	VU			
Linnut	Karikukko	<i>Arenaria interpres</i>	VU			
Kasvit	Upossarpio	<i>Alisma wahlenbergii</i>	EN	Lu II		
Kovakuoriaiset	Rantakiitäjäinen	<i>Cicindella maritima</i>	VU			
Kovakuoriaiset	Peilitylppö	<i>Hypocaccus rugiceps</i>	VU			

Lajiluettelo

Alue	Rahjan saaristo					
Lajiryhmä	Suomenkielinen nimi	Tieteellinen nimi	Uhanalaisuus	Direktiivi	Määrä ja yksikkö	Lisätietoja, lähde
Linnut	Kalatiira	<i>Sterna hirundo</i>		Li I		
Linnut	Kurki	<i>Grus grus</i>		Li I		
Linnut	Lapintiira	<i>Sterna paradisaea</i>		Li I		
Linnut	Liro	<i>Tringa glareola</i>		Li I		
Linnut	Mehiläishaukka	<i>Pernis apivorus</i>	VU	Li I		
Linnut	Metso	<i>Tetrao urogallus</i>		Li I		
Linnut	Mustakurkku-uikku	<i>Podiceps auritus</i>	VU	Li I		
Linnut	Palokärki	<i>Dryocopus martinus</i>		Li I		
Linnut	Pohjantikka	<i>Picoides tridactylus</i>		Li I		
Linnut	Pyy	<i>Bonasa bonasia</i>		Li I		
Linnut	Suokukko	<i>Philomachus pugnax</i>	EN	Li I		
Linnut	Räyskä	<i>Sterna caspia</i>		Li I		
Linnut	Pikkulokki	<i>Larus minimus</i>		Li I		
Linnut	Merikotka	<i>Haliaeetus albicilla</i>	VU			
Linnut	Selkälokki	<i>Larus fuscus</i>	VU			
Linnut	Kivitasku	<i>Oenanthe oenanthe</i>	VU			
Nisäkkäät	Harmaahylje	<i>Halichoerus grypus</i>		Lu II		
Nisäkkäät	Norppa	<i>Phoca hispida botnica</i>		Lu II		
Nisäkkäät	Saukko	<i>Lutra lutra</i>		Lu II		
Nisäkkäät	Liito-orava	<i>Pteromys volans</i>	VU	Lu II, IV		
Kalat	Kivisimppu	<i>Cottus gobio</i>		Lu II		
Ympyräsuiset	Nahkiainen	<i>Lampetra fluviatilis</i>		Lu II		
Kasvit	Nelilehtivesikuusi	<i>Hippuris tetraphylla</i>	EN	Lu II		
Kasvit	Ruijanesikko	<i>Primula nutans</i>	VU	Lu II		
Kasvit	Paunikko	<i>Crassula aquatica</i>	VU			
Kasvit	Suolayrtti	<i>Salicornia europaea</i>	EN			

Kääväkkäät	Etelänruostekääpä	<i>Phellinus ferruginosus</i>	VU			
------------	-------------------	-------------------------------	----	--	--	--

Lajiluettelo

Alue	Maristonpakat					
Lajiryhmä	Suomenkielinen nimi	Tieteellinen nimi	Uhanalaisuus	Direktiivi	Määrä ja yksikkö	Lisätietoja, lähde
Linnut	Pyy	<i>Bonasa bonasia</i>		Li I		
Perhoset	Dyynisukkulakoi	<i>Scythris empetrella</i>	EN			

Lajiluettelo

Alue	Vihas-Keihäslahti					
Lajiryhmä	Suomenkielinen nimi	Tieteellinen nimi	Uhanalaisuus	Direktiivi	Määrä ja yksikkö	Lisätietoja, lähde
Linnut	Kalatiira	<i>Sterna hirundo</i>		Li I		
Linnut	Lapintiira	<i>Sterna paradisaea</i>		Li I		
Linnut	Liro	<i>Tringa glareola</i>		Li I		
Linnut	Mustakurkku-uikku	<i>Podiceps auritus</i>	VU	Li I		
Linnut	Pikkulepinkäinen	<i>Lanius collurio</i>		Li I		
Linnut	Pikkutiira	<i>Sterna albifrons</i>	EN	Li I		
Linnut	Ruskosuohaukka	<i>Circus aeruginosus</i>		Li I		
Linnut	Suokukko	<i>Philomachus pugnax</i>	EN	Li I		
Linnut	Vesipääsky	<i>Phalaropus lobatus</i>	VU	Li I		
Linnut	Lapinsirri	<i>Calidris temminckii</i>	VU			
Linnut	Etelänsuosirri	<i>Calidris alpina schinzii</i>	EN	Li I		
Kasvit	Upossarpio	<i>Alisma wahlenbergii</i>	EN	Lu II		

Lajiluettelo

Alue	Siiponjoki					
Lajiryhmä	Suomenkielinen nimi	Tieteellinen nimi	Uhanalaisuus	Direktiivi	Määrä ja yksikkö	Lisätietoja, lähde
Nisäkkäät	Saukko	<i>Lutra lutra</i>		Lu II		
Nisäkkäät	Liito-orava	<i>Pteromys volans</i>	VU	Lu II, IV		
Kalat	Kivisimppu	<i>Cottus gobio</i>		Lu II		

Lajiluettelo

Alue	Vihaspauha					
Lajiryhmä	Suomenkielinen nimi	Tieteellinen nimi	Uhanalaisuus	Direktiivi	Määrä ja yksikkö	Lisätietoja, lähde
Linnut	Kalatiira	<i>Sterna hirundo</i>		Li I		
Linnut	Lapintiira	<i>Sterna paradisaea</i>		Li I		
Linnut	Pikkutiira	<i>Sterna albifrons</i>	EN	Li I		
Linnut	Lapinsirri	<i>Calidris temminckii</i>	VU			

Liite 4. Lausuntokooste

HOITO- JA KÄYTTÖSUUNNITELMAN KOHTA, LAUSUJA JA EHDOTUS	METSÄHALLITUKSEN KOMMENTTI SEKÄ AIHEUTUNUT TOIMENPIDE HOITO- JA KÄYTTÖSUUNNITELMASSA
YLEISTÄ	
<p>Kalajoen kaupunki Kaupungille on erittäin tärkeää pyrkiä säilyttämään Hiekkasärkkien erityinen luonne ja luonnonympäristö myös tulevaisuudessa. Kaupunki toteaa, että elinkeinojen toiminta-edellytykset pitää jatkossakin turvata ja huomioida. Kaupungin näkemyksen mukaan Natura-alueisiin kohdistuvat rajoitteet [suojelu] tulee rajata perustetaustaa vasten. Suunnittelualan laajuuden vuoksi on tärkeää, että alueella mahdollistetaan metsätalous.</p>	<p>-Hiekkasärkkien alue ei kuulu suunnittelualueeseen, eikä suunnitelma vaikuta sen kehittymiseen. Natura-alueiden suojelu toteutetaan kullakin alueella tarkoituksenmukaisin keinoin – huomioiden suojeltavat luontoarvot ja niiden edellyttämät alueen käytön rajoitukset. Maristossa ja Siiponjoen varressa suojelu toteutetaan maa-aineslain (555/1981) keinoin, jolloin mm. metsätalous on mahdollista jatkossakin. +Ei toimenpiteitä.</p>
<p>Pohjois-Pohjanmaan liitto Hoito- ja käyttösuunnitelman päämäärät ovat maakuntakaavan tavoitteita toteuttavia. Tärkeää on, että hoitoa ja käyttöä on lähestytty kokonaisvaltaisesti. Suunnittelussa käsitellään Kalajoen Natura-alueet yhdessä, mikä on myönteistä kokonaisuuden ohjaamisen kannalta.</p>	<p>-Ei kommenttia. +Ei toimenpiteitä.</p>
<p>Kalajoki–Rahjan metsästysyhdistys ry Mikäli Rahjaan perustetaan luonnonsuojelualue, niin sen perustaminen tai tämä hoito- ja käyttösuunnitelma ei saa vaikuttaa saaristolaiskulttuuriin (metsästys, kalastus, marjastus) eikä paikallisen väestön vapaaseen liikkumiseen saaristoalueella.</p>	<p>-Luonnonsuojelualueen rauhoitusmääräyksistä päätetään perustamisen yhteydessä. Hoito- ja käyttösuunnitelmaa voidaan käyttää pohjana rauhoitusmääräyksiä harkittaessa. Suunnitelmassa ei esitetä rajoituksia edellisessä runkosuunnitelmassa (2001) sovittuihin liikkumis- ja luonnonkäyttötapoihin. +Ei toimenpiteitä.</p>
<p>Museovirasto Suunnitelma on kattava ja kestävän kehityksen näkökulmasta aihettaan lähestyvä. Suunnitelmassa esitetään hyvin ne toimenpiteet, joilla kunnostetaan ja ylläpidetään Perämeren rannikon arvokasta kulttuuriperintöä.</p>	<p>-Ei kommenttia. +Ei toimenpiteitä.</p>
NYKYTILAN KUVAUS	
<p>Kalajoki–Rahjan metsästysyhdistys ry Erätalouden nykytila: tulisi lisätä, että vesiliintujen metsästyksen ohella myös tulokaspetojen metsästys on tärkeää. Pienpetojen metsästyksen käytetään myös eniten metsästysvuorokausia koko hoito- ja käyttösuunnitelman sisältämällä alueella.</p>	<p>-Täydennetään suunnitelmaa tämän mukaan. +Täydennetty lomaketta 10.</p>
<p>Tulentekoon ja tulentekopaikkoihin ei saa tulla rajoituksia paikalliselle väestölle. Tulee sallia koko suunnitellulla alueella.</p>	<p>-Valtionmailla tulenteko on sallittu huolletuilla tulentekopaikoilla sekä metsästyksen yhteydessä metsästysseuran sopimuksen mukaan. Tulenteko vaatii pelastuslain (379/2011) 6. §:n mukaan aina maanomistajan luvan. +Lisätty maininta metsästysseurojen vuokrasopimuksesta (lomake 21).</p>

<p>Kalajoen kaupunki Suunnitelmaan tulisi myös kirjata kunkin alueen käyttöön ja suojeluun olennaisesti vaikuttavat toiminnot lähialueilla, kuten mm. keskitetyt maa-ainestentoaluet, pohjavesialueet, matkailu sekä Kalajoen sataman toiminta. Kaupunki näkee uhka-analyysissä esitetyt suojelun uhkatekijät – kuten kaavoituksen ja rakentamisen, matkailun sekä laiva- ja maastoliikenteen – mieluummin alueen mahdollisuutena.</p>	<p>-Suunnittelualueen kuvauksessa on esitetty mm. pohjavesialueet sekä kuvattu matkailun toimintaympäristöä. Maa-ainestentoaluetta ei ole suunnittelualueella. Näitä ja muita alueen ulkopuolisia mahdollisia uhkatekijöitä on tarkasteltu uhka-analyysissä. Osa toiminnoista – kuten matkailu – on samanaikaisesti sekä uhka suojeluarvoille että mahdollisuus alueen kehittämiseen. Tietyt toiminnot – kuten rakentaminen ja maastoliikenne – eivät kuitenkaan suojelualueille sovi. +Ei toimenpiteitä.</p>
<p>Kaavoissa on useita erilaisia määräyksiä, jotka tulee huomioida. Kaupungin tulee voida esittää yksityiskohtaisemmat suunnitelmat halutessaan alueen toteutuksesta kaavallisen tarkastelun kautta. Kaupungin kaavoituskatsauksessa on esitetty Liikuntapuiston alueen asemakaavoittaminen vuonna 2014. Tavoitteellisesti alueelle osoitetaan toimintojen ja palveluiden lisäksi majoitusta. Kaupungin tavoitteena on hiihtokeskukseen liittyvien reittien kehittäminen sekä alueen säilyttäminen liikuntapuistomaisena. Hiekkasärkkien osayleiskaavassa (2008) on esitetty keskeisten ulkoilureittiyhteyksien linjaukset. Eri kaavahankkeiden suunnittelun yhteydessä ilmennee todennäköisesti myös muita reittitarpeita.</p>	<p>-Suunnittelualueetta koskevat kaavat on käyty läpi lomakkeella 1. Mariston ja Siiponjoen osalta voi olla tarvetta alueen käytön ohjaamiseen myös täydentävällä kaavoituksella, kuten kaupungin lausunnossa todetaan. Lisätään tästä maininta suunnitelmaan. Kaavoitus ei saa heikentää Natura-alueiden suojeluarvoja. +Lisätään toimenpiteisiin alueen käytön ohjaaminen kaavoituksella (lomakkeet 15 ja 22).</p>
<p>Kaupunki on käynnistänyt Konikarvon asemakaavan muutoksen ja laajennuksen vuonna 2006. Kaava-alueita on laajennettu Metsähallituksen toiveen mukaisesti käsittämään myös saaret Lauri, Pikku Lauri ja Isku. Kaavasunnittelu on edelleen käynnissä.</p>	<p>-Laurin ja Pikku Laurin saaret on sittemmin todettu luontoarvoiltaan Metso-ohjelman suojelukriteerit täyttäväksi. Ne tulisi merkitä kaavaan SL-merkinnällä luonnonsuojelu-alueiksi. Iskun saari jää nykyiseen käyttöön metsätalous- ja loma-asuntoalueena. +Ei toimenpiteitä.</p>
<p>TAVOITTEENASETTELU</p>	
<p>Pohjois-Pohjanmaan liitto Merkittävimmän luonnonalueen – Rahjan saariston – kävijämäärät ovat vaikean saavutettavuuden vuoksi vaatimattomat Kalajoella vierailuvaan matkailijavirtaan nähden. Luontomatkailun kestävyuden vaarantumatta olisi mahdollista tavoitella nykyistä suurempaa vierailijamäärää. Sähköisten palvelujen ja Meriluontokeskuksen toiminnan kehittäminen on tästäkin näkökulmasta tärkeää.</p>	<p>-Ei kommenttia. +Ei toimenpiteitä.</p>
<p>TOTEUTUS</p>	
<p>Kalajoen kaupunki Rantojen luonnontilaisuutta ja virkistyskäyttömahdollisuuksia tulee pyrkiä ylläpitämään hallituilla siistimistöillä mm. kasvillisuuden suhteen, jotta ranta-alueet eivät puskituisi. Vieraslajien osalta päätökset tulisi tehdä kokonaisarviointien perusteella. Hoitosuunnitelmassa tulisi osoittaa selkeät toimenpiteet joilla alueiden luontoarvoja pyritään suojelemaan, mutta samalla pitämään alue siistissä kunnossa.</p>	<p>-Vilkaassa virkistyskäytössä olevat Hiekkasärkkien rannat eivät kuulu suunnittelu-alueeseen eivätkä suojeluohjelmiin, joten raivauksia ei ole rajoitettu. Luonnonsuojelu-alueilla hoitotoita sääntelevät suojelualueiden rauhoitusmääräykset. Vieraslajien esiintymistä seurataan, ja suojeluarvoja uhkaaviin vieraslajeihin puututaan (esim. pienpetopyynti). +Ei muutoksia.</p>
<p>Kaupunki suhtautuu positiivisesti hoitosuunnitelmassa esitettyyn ruoppausten yleissuunnitelmaan. Tämä helpottaisi yksityisten ruoppaushankkeiden käsittelyä ja ohjeistusta viranomaistahoilla.</p>	<p>-Ei kommenttia. +Ei toimenpiteitä.</p>

<p>Siiponjoen osalta tulee hoitosuunnitelmassa huomioida joen rantatörmien valuminen ja suunnitella alueelle sellaisia hoitotoimenpiteitä, joilla penkkoja pystytään tukemaan.</p>	<p>-Siiponjoen rantatörmien kulumista tulisi ehkäistä mm. välttämällä maastoliikennettä alueella ja rakentamalla luontopoluille tarvittaessa kulumista estäviä rakenteita (pitkokset, portaat). Rantatörmien tukemista ei ole esitetty. +Ei toimenpiteitä.</p>
<p>Luonnon virkistyskäytön osalta tavoitteena on osoittaa matkailualueelle riittävästi muun muassa moottorikelkka-, mönkijä-, pyörä- ja muita virkistys- sekä elämysreittejä.</p>	<p>-Suojelualueille voidaan osoittaa mm. kävely- ja pyöräilyreittejä, ja näin liittää ne osaksi matkailualueita. Moottoroitu liikkuminen ei sovi suojelualueille. +Ei toimenpiteitä.</p>
<p>Suunnitelmaan tulisi lisätä luonnonsuojelualueiden lajistoinventoinnit niiltä osin, kun alueisiin liittyy maankäytöllisiä tavoitteita, tai laji-inventointeja ei ole tehty (Mikkonlahti, Ruonanlahti). Inventointeja tulisi myös tarkastaa niillä suojelualueilla, joilla on syytä epäillä jonkin yksittäisen luontotyypin tai lajin esiintymistä, mikäli esiintyminen on perusteena luonnonsuojelualueen käyttörajoituksille.</p>	<p>-Suojelualueiden luontotyyppi- ja lajistotietoa täydennetään uusilla inventoinneilla mahdollisuuksien mukaan. Uusia hankkeita suunniteltaessa on hankkeen toteuttaja velvollinen selvittämään, ettei hanke tai suunnitelma vaaranna suojelun perusteena olevia luontotyyppisiä tai lajeja. +Ei toimenpiteitä.</p>
<p>Laji-inventointien yhteydessä tulisi myös tarkastella suunnitelmassa mainittujen kluuvien ja fladojen nykytilannetta. Fladojen ja kluuvien puskittumista tulisi pystyä estämään suunnitelluilla hoitotoimenpiteillä.</p>	<p>-Luontaisesti syntyneet fladat ja kluuvit ovat vesilain (587/2011) suojaamia luontotyyppisiä. Luontaisen kehityksen myötä osa vesiluontotyypeistä vähitellen kasvaa umpeen. Hoitotoimiin ei ole tarvetta ryhtyä. +Ei toimenpiteitä.</p>
<p>Kaupunki kokee uhkana lokit ja hylkeet, jotka rajaavat alueiden elinkeinoja ja virkistyskäyttöä. Eläinmäärien rajaaminen suurentuneiden populaatioiden vuoksi on perusteltua.</p>	<p>-Suunnittelualueella ei ole tällä hetkellä tarvetta ryhtyä rajoittamaan lokkien tai hylkeiden populaatiokokoa. +Ei toimenpiteitä.</p>
<p>Jos uusia luonnonsuojelualueita perustetaan, niin perustamisen yhteydessä tulee huomioida alueen metsästys-, kalastus- ja virkistyskäyttömahdollisuudet sekä niiden turvaaminen myös suojelupäätöksen jälkeen.</p>	<p>-Luonnonsuojelualueen rauhoitusmääräyksistä päätetään perustamisen yhteydessä. Hoito- ja käyttösuunnitelmaa voidaan käyttää pohjana rauhoitusmääräyksiä harkittaessa. Suunnitelmassa ei esitetä rajoituksia edellisessä runkosuunnitelmassa (2001) sovituihin liikkumis- ja luonnonkäyttötapoihin. +Ei toimenpiteitä.</p>
<p>Pohjois-Pohjanmaan liitto Yksityismailla olevien reittien ja rakenteiden ylläpito saattaa jatkossa muodostua ongelmaksi, johon olisi tärkeää hakea ratkaisumallia hoito- ja käyttösuunnittelun yhteydessä.</p>	<p>-Tämä on jo nykyisin ongelma. Rakennettaessa yksityisille suojelualueille reittejä tai rakenteita tulisi ylläpidosta sopia jo rakennustyön yhteydessä. Kalajoen yksityisten suojelualueiden osalta ratkaisua haetaan Kalajoen kaupungin ja Metsähallituksen valmistelemissa, hoito- ja käyttösuunnitelman toimenpiteiden toteutukseen tähtäävässä hankkeessa. +Ei toimenpiteitä.</p>
<p>Retkeilyinfran todetaan olevan pääosin kysyntää vastaavalla tasolla. Tältä osin ote olisi voinut olla kehittämishakuisempi – esim. millä toimenpiteillä lisätään saariston vetovoimaisuutta veneily- ja melontakohteena? Palvelevatko olemassa olevat ulkoilureitit myös maastopyöräilyä?</p>	<p>-Metsähallituksen tärkeimmät keinot edistää retkeilyä ja luontomatkailua ovat opastusviestintä ja opastusaineiston laatiminen sekä palveluvarustuksen rakentaminen ja ylläpito. Veneily- ja melontareiteistä viestitään Meriluontokeskuksessa ja Metsähallituksen internetsivuilla (luontoon.fi). Kalajoen kaupungin ja Metsähallituksen valmistelemissa, hoito- ja käyttösuunnitelman toimenpiteiden toteutukseen tähtäävässä hankkeessa on tarkoitus parantaa Mariston ja Siiponjoen reittejä, ja myös maastopyöräilyreittien linjaukset käsiteltäisiin tässä yhteydessä. +Ei toimenpiteitä.</p>
<p>Suunnitelmassa esitetyt yksityiskohtaisemmat suunnittelutarpeet rantojen ruoppauksille, Mariston ja Siiponjokivarren ulkoilureiteille sekä metsänhoidolle ovat maakuntakaavan kehittämisperiaatteiden näkökulmasta perusteltuja.</p>	<p>-Ei kommenttia. +Ei toimenpiteitä.</p>

<p>Kalajoki–Rahjan metsästysyhdistys ry Pienpetojen, etenkin tulokaspetojen, metsästystä ei saa rajoittaa.</p>	<p>-Suunnitelmassa ei esitetä rajoituksia pienpetojen pyynnille. +Ei toimenpiteitä.</p>
<p>Moottorikelkkareitit: Paratiisinväli–Vanhanhaminanperukka, ns. Läänirajan, Alajoenkarin ja Kunnottoman väli sekä Mustansalmen ja Viinakaran välit, näissä tulisi säilyttää kelkkareitit.</p>	<p>-Suunnitelmassa on määritelty säilytettäväksi aikaisemmassa runkosuunnitelmassa sovitut moottorikelkkaurat ns. läänirajalla ja Viinakarinsalmessa, sekä Saaristohiihto-ladun reitti välillä Paratiisinreikä–Vanhanhaminanperukka (kertaluontoisesti hiihtotapahtumaa varten avattava ura). Uusia kelkkauria (mm. Mustasalmi) ei esitetä. Alajoenkarin poikki ei linjata uraa, mutta Kunnottoman puolella yksityismaalla ajamisesta voidaan sopia maanomistajan kanssa tämän suunnitelman estämättä. Kunnottoman ja Kurkikarvon välisessä salmessa kelkkailu on sallittu. +Täydennetty lomakkeita 10 ja 21.</p>
<p>Erätalouden toimenpiteet: Lisättävä, että metsästyskäytäntöä ei saa muuttaa, vaikka alueelle perustettaisiin luonnonsuojelualue.</p>	<p>-Ks. edellä vastaus kohdassa Yleistä. +Ei toimenpiteitä.</p>
<p>Lisättävä, että Pappilankarissa oleva riistapello ja sen viljely tulee sallia ja myös sinne liikkuminen.</p>	<p>-Täydennetään suunnitelmaa tältä osin. Riistapellostä on sovittu aiemmassa runkosuunnitelmassa. Liikkuminen alueelle on sallittu jokamiehenoikeuksien mukaisesti. +Täydennetty lomaketta 21.</p>
<p>Marjastus ja sienestys; tulee sallia eikä niitä saa rajoittaa paikalliselta väestöltä esim. maihinnousukielloilla tai liikkumisrajoituksilla.</p>	<p>-Suunnitelmassa ei esitetä rajoituksia marjastukseen ja sienestykseen. Jo aiemmassa runkosuunnitelmassa sovitut, suositusluontoiset maihinnousu- ja liikkumisrajoitukset eivät estä marjastusta ja sienestystä, koska ne kohdistuvat lähinnä ulkosaariston lintuluodoille. +Lisätty maininta metsästysseurojen vuokrasopimuksesta (lomake 21).</p>
<p>Maihinnousukiellot eivät ole aikaisemmassakaan suunnitelmassa koskeneet paikallista väestöä ja sitä käytäntöä ei tule muuttaa, sillä etenkin tulokaspetojen poistaminen esim. lintuluodoilta on silloin mahdollista.</p>	<p>-Runkosuunnitelmassa on linjattu, että veneilyrajoitukset eivät koske paikallisten kylien vakituisia asukkaita, ja että metsästysseurojen nimeämien henkilöiden on mahdollista pyytää pienpetoja riistakantojen suojelemiseksi myös maihinnousukielloalueelta. Muutetaan kirjaus suunnitelmaan: metsästysseurojen jäsenten on mahdollista pyytää pienpetoja. +Ei toimenpiteitä.</p>
<p>Polttopuunotto tulee sallia paikalliselle väestölle nuotiotarpeisiin.</p>	<p>-Valtionmailla tulenteko on sallittu huolletuilla tulentekopaikoilla sekä metsästyksen yhteydessä metsästysseuran sopimuksen mukaan. Tulenteko vaatii pelastuslain (379/2011) 6. §:n mukaan aina maanomistajan luvan. +Täydennetty lomaketta 22.</p>
<p>Museovirasto Esitetyllä maisemanhoidolla ja kohteiden opastusstruktuurilla edistetään kulttuuriperinnön säilymistä ja tunnetuksi tuleamista. Hevoskarin ja Pappilankarin muinaisjäännösten hoitosuunnitelmat pyydetään lähettämään myös Museovirastoon lausunnolle.</p>	<p>-Hoitosuunnitelmista pyydetään Museoviraston lausunto. +Ei muutoksia.</p>

Muut lausuntokierroksen ja kuulemisten perusteella suunnitelmaan tehdyt muutokset:

Suunnitelmaa on täsmennetty aiemman runkosuunnitelman linjausten mukaiseksi. Täsmennykset ja kirjatut lisätiedot koskevat lähinnä saariston kulttuuriperinnön ja perinteisen luonnon käytön säilyttämistä, metsästystä ja kalastusta. Yleisperiaatteena suunnittelussa on ollut, ettei runkosuunnitelmassa sovitut käytäntöjä tarvitse muuttaa, ellei esim. uhka-analyyseistä käy ilmi muuta. Lisäksi on täsmennetty kustannusarviota (Resurssit).

Metsähallituksen vahvistuskirje

Pohjanmaan luontopalvelut

29.12.2011

563/623/2011

kirjeenne 19.12.2011

KALAJOEN RANNIKON NATURA 2000 – ALUEIDEN HOITO- JA KÄYTTÖSUUNNITTELMAN HYVÄKSYMINEN

Pohjanmaan luontopalvelut on viitekirjeellään lähettänyt Metsähallituksen hyväksyttäväksi Kalajoen rannikon Natura 2000 –alueiden hoito- ja käyttösuunnitelman (FI1000012, FI1000058, FI1000007, FI1000040, FI1000005). Suunnittelualan pinta-ala on noin 9673 hehtaaria.

Metsähallitus hyväksyy suunnitelman esitetystä muodossaan toteutettavaksi omien alueittensa osalta.

Luontopalvelujohtajan sijaisena apulaisjohtaja

Marja-Liisa Hintsanen

Erikoissuunnittelija

Timo Halme

TIEDOKSI: Pohjanmaan luontopalvelut
Pohjois-Pohjanmaan ELY –keskus

Uusimmat Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisut

Sarja A

- No 191 Yliniva, M. & Keskinen, E. 2010: Perämeren kansallispuiston vesimakrofytyt. Peruskartoitus ja näytteenottomenetelmien vertailu. 66 s.
- No 192 Juutinen, R. ym. 2010: Lähteikköjen ennallistamistarve. Kasviyhteisöjen ja ympäristön rakenteen tarkastelu. 59 s.
- No 193 Juutinen, R. (toim.) 2010: Lähteikköjen ennallistamistarve. Hyönteislajiston tarkastelu ja koko hankkeen yhteenveto. 133 s.
- No 194 Konu, H. & Kajala, L. 2012: Segmenting Protected Area Visitors Based on Their Motivations. 72 s.
- No 195 Hokkanen, T. 2012: Itäisen Suomenlahden saaristolinnuston pitkäaikaismuutokset – erityisesti vuosina 1992–2011. 174 s.

Sarja B

- No 158 Ahtiainen, T. 2011: Ruunaan retkeilyalueen kävijätutkimus 2009. 60 s.
- No 159 Moilanen, E. & Luhta, P.-L. 2011: Iijoen kunnostettujen jokien kalataloudellinen seuranta 2005–2010. 110 s.
- No 160 Rantatalo, K. & Ylläsjärvi, J. 2011: Pallas–Yllästunturin kansallispuiston kävijätutkimus 2010. 110 s.
- No 161 Metsähallitus 2012: Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien tilinpäätös ja toimintakertomus 2011. 65 s.
- No 162 Mäkelä, M.-H. 2012: Isojärven kansallispuiston kävijätutkimus 2011. 61 s.
- No 163 Mansikkaviita, R. 2012: Salamajärven kansallispuiston kävijätutkimus 2012. 66 s.
- No 164 Ellä, A.-M. 2012: Puurijärven ja Isonsuon kansallispuiston kävijätutkimus 2011. 44 s.

Sarja C

- No 114 Metsähallitus 2012: Darvatvári meahcceguovllu dikšun- ja geavahanplána. 154 s.
- No 115 Metsähallitus 2012: Tsarmitunturin erämaa-alueen hoito- ja käyttösuunnitelma 2010–2025. 99 s.
- No 116 Metsähallitus 2012: Värriön luonnonpuiston, Tuntsan erämaan ja Peurahaaran hoito- ja käyttösuunnitelma 2010–2025. 78 s.
- No 117 Metsähallitus 2012: Revonneva–Ruonnevan, Haarasuon ja Huhtaneva–Luminevan Natura 2000 -alueiden hoito- ja käyttösuunnitelma 2010–2025. 46 s.
- No 118 Nieminen, I. 2012: Syötteen kulttuuriperinnön tuotteistamissuunnitelma 2011. 47 s.

ISSN-L 1796-2943
ISSN 1796-2943 (verkkojulkaisu)
ISBN 978-952-446-934-0 (verkkojulkaisu)

www.metsa.fi/hks